

КРИВИЧНИ ЗАКОН БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

(Неслужбени пречишћени текст¹)

ОПШТИ ДИО

I - ГЛАВА ПРВА - ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА У ОВОМ ЗАКОНУ

Основни појмови

Члан 1.

(1) Кривично законодавство Босне и Херцеговине сачињавају кривичноправне одредбе садржане у овом закону и у другим законима Босне и Херцеговине.

(2) Територија Босне и Херцеговине је сувоземна територија, обално море и водене површине унутар њених граница, као и ваздушни простор над њима.

(3) Службено лице је изабрани или именовани функционер у органима законодавне, извршне и судске власти Босне и Херцеговине и у другим државним и управним установама или службама које обављају одређене управне, стручне и друге послове у оквиру права и дужности власти која их је основала; лице које стално или повремено врши службену дужност у наведеним управним органима или установама; овлашћено

¹ Неслужбени пречишћени текст садржи: Кривични закон Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 3/03), проглашен Одлуком Високог представника за Босну и Херцеговину; Исправку Кривичног закона Босне и Херцеговине на српском језику, проглашену Одлуком Високог представника за Босну и Херцеговину ("Службени гласник БиХ", број 32/03); Кривични закон Босне и Херцеговине, усвојен од Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 37/03); Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине, проглашен Одлуком Високог представника за Босну и Херцеговину ("Службени гласник БиХ", број 54/04), усвојеном од Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 32/07)-**означен подељаним словима**; Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 61/04)-**означен косим словима**; Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/05)-**означен подвученим словима**; Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 53/06)-**означен подељаним, косим словима**; Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 55/06)-**означен подељаним, подвученим словима**; Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/10)-**означен тачкасто подвученим словима**; Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 47/14)-**означен валовито подвученим словима**; Закон о измјени Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 22/15)-**означен подељаним, тачкасто подвученим словима**; Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 40/15)-**означен подељаним, валовито подвученим словима**; Закон о измјени и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 35/18)- **засјенчен сивом бојом**; **Закон о допуни** Кривичног закона Босне и Херцеговине, проглашен Одлуком Високог представника ("Службени гласник БиХ" број 46/21) - **означен подељаним, косим подвученим словима**; Закон о допуни Кривичног закона Босне и Херцеговине, проглашен Одлуком Високог представника ("Службени гласник БиХ" број 31/23) – **засјенчен плавом бојом**.

лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је законом или другим прописом донесеним на основу закона повјерено вршење јавних овлашћења, а која у оквиру тих овлашћења врши одређену дужност; те друго лице које уз накнаду или без накнаде врши одређену службену дужност на основу овлашћења из закона или другог прописа донесеног на основу закона.

(4) Кад је као починилац одређеног кривичног дјела означено службено лице, лица из става (3) овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из обиљежја појединог кривичног дјела или из појединог прописа не произлази да починилац може бити само неко од тих лица.

(5) Одговорно лице је лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је, с обзиром на његову функцију или на основу посебног овлашћења, повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или прописа донесених на основу закона, или општег акта привредног друштва или другог правног лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производним или неким другим привредним процесом или на надзор над њима. Одговорним лицем сматра се и службено лице у смислу става (3) овог члана када су у питању радње код којих је као починилац означено одговорно лице, а нису прописане као кривично дјело одредбама главе о кривичним дјелима против службене и друге одговорне дужности, или одредбама о кривичним дјелима почињеним од службеног лица, прописаним у некој другој глави овог закона или другим законом Босне и Херцеговине.

(6) Кад је као починилац кривичних дјела означено службено или одговорно лице, сва лица из ст. (3) и (5) овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из законских обиљежја појединог кривичног дјела не произлази да починилац може бити само неко од тих лица.

(7) Страно службено лице је члан законодавног, извршног, управног или судског органа стране државе, јавни функционер међународне организације и њених органа, судија или друго службено лице међународног суда.

(8) Међународни службеник је цивилни упосленик који ради за међународну организацију или агенцију.

(9) Судија поротник је лице које је члан колегијалног тијела које има одговорност одлучивања о кривичи оптуженог лица у поступку суђења.

(10) Арбитар је лице које је, на основу споразума о арбитражи, позвано да донесе правно обавезујућу одлуку у спору који му поднесу странке споразума.

(11) Војно лице, у смислу овог закона, јесте професионално војно лице и лице у резервном саставу, док су на служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, у складу са Законом о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине.

(12) Када је службено лице означено као лице против којег је почињено кривично дјело, службено лице, у смислу овог закона, осим лица дефинисаних у ставу (3) овог члана, јесте и војно лице из става (9) овог члана.

(13) Дијете је, у смислу овог закона, лице које није навршило 14 година живота.

(14) Малољетник је, у смислу овог закона, лице које није навршило 18 година живота.

(15) Правно лице је, у смислу овог закона, Босна и Херцеговина, Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска, Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, кантон, град, општина, мјесна заједница, сваки организациони облик привредног друштва и сви облици повезивања привредних друштава, установа, институције за обављање кредитних и других банкарских послова, за осигурање имовине и лица, као и друге финансијске институције, фонд, политичке организације и удружења грађана и други облици удруживања који могу да стичу средства и да их користе на исти начин као и свака друга институција или орган који остварује и користи средства и којем је законом признато својство правног лица.

(16) Привредно друштво је, у смислу овог закона, корпорација, предузеће, фирма, партнерство и сваки организациони облик регистрован за обављање привредне дјелатности.

(17) Удружење је било који облик удруживања три или више лица.

(18) Више лица је најмање два лица.

(19) Скупина људи је најмање пет лица.

(20) Група људи је удружење од најмање три лица која су повезана ради чињења кривичних дјела, при чему свако од њих даје свој удио у извршењу кривичног дјела.

(21) Организована група је група људи формирана ради непосредног извршења кривичног дјела, и која не мора да има формално дефинисане улоге својих чланова, континуитет чланства или развијену структуру.

(22) Група за организовани криминал је група од три или више лица, која постоји у извјесном временском периоду и која дјелује споразумно с циљем чињења једног или више кривичних дјела за која се по закону може изрећи казна затвора преко три године или тежа казна, а ради стицања материјалне користи.

(23) Терористичка група је организована група коју чине најмање три лица, која је формирана и дјелује у одређеном временском периоду у сврху извршења неког од кривичних дјела тероризма.

(24) Тајни податак је информација из области јавне безбједности, одбране, спољних послова и интереса, обавјештајне и безбједносне дјелатности или интереса Босне и Херцеговине, комуникационих и других система важних за државне интересе, правосуђе, пројекте и планове значајне за одбрамбену и обавјештајно-безбједносну

дјелатност, научних, истраживачких, технолошких, привредних и финансијских послова од важности за безбједност и функционисање институција Босне и Херцеговине, односно безбједносних структура на свим нивоима државне организације Босне и Херцеговине, а која је одређена као тајна законом, другим прописом или општим актом надлежног органа донесеним на основу закона или која је одређена као тајни податак у складу с одредбама закона и прописа о заштити тајних података. Овај појам такође укључује и тајни податак друге државе, међународне или регионалне организације.

(25) Исправа или документ је сваки предмет који је погодан или одређен да служи као доказ неке чињенице која је значајна за правне односе.

(26) Имовинска корист је свако економско добро које је директно или индиректно проистекло из кривичног дјела, а састоји се од било које имовине.

(27) Имовина обухвата имовину сваке врсте, било да се састоји у стварима или правима, било материјалну или нематеријалну, покретну или непокретну, те правне документе или инструменте којима се доказује право на имовину или интерес у односу на такву имовину.

(28) Новац је метално или папирнато средство плаћања које је на основу закона у оптицају у Босни и Херцеговини или у иностраној држави.

(29) Знаци за вриједност подразумијевају и стране знакове за вриједност.

(30) Покретна ствар је и свака произведена или сакупљена енергија за давање свјетлости, топлоте или кретања, као и телефонски и други импулси.

(31) Превозно средство је свако пловило, возило и летјелица, као и било какво друго средство које се може користити за превоз у сувоземном, воденом или ваздушном саобраћају, без обзира на врсту погона.

(32) Сила је и примјена хипнозе или омамљујућих средстава с циљем да се неко против своје воље доведе у несвјесно стање или онеспособи за отпор.

(33) Опојна дрога је медицински лијек или опасна супстанца с адиктивним и психотропним својствима, или супстанца која се лако може претворити у такву супстанцу, ако подлијеже контроли према међународној конвенцији коју је Босна и Херцеговина ратификовала, или супстанца која је проглашена опојном дрогом од надлежне институције Босне и Херцеговине или надлежне институције ентитета.

(34) Оружје и војна опрема су предмети и средства наведени у Закону о производњи, увозу и извозу оружја и војне опреме.

(35) Радиоактивни материјал је нуклеарни материјал и остале радиоактивне супстанце које садрже нуклиде који се спонтано распадају (процес праћен емисијом једне или више врста јонизујућег зрачења, као на примјер алфа, бета, неутронске честице и гама зраке) а које могу, због својих радиолошких или физичких својстава, узроковати смрт,

озбиљне тјелесне повреде или штету великих размјера по имовину или животну средину.

(36) Нуклеарни материјал је плутонијум, осим оног с концентрацијом изотопа која прелази 80% у плутонијуму-238 или уранијум-233; уранијум обogaћен изотопом 235 или 233; уранијум који садржи мјешавину изотопа као што се налази у природи, осим у облику руде или рудних остатака; или било који материјал који садржи један или више горе наведених, при чему "уранијум обogaћен изотопима 235 или 233" значи уранијум који садржи изотоп 235 или 233 или оба у таквом износу да омјер збира ових изотопа према изотопу 238 буде већи од омјера изотопа 235 према изотопу 238 који се јавља у природи.

(37) Нуклеарни уређај је сваки нуклеарни експлозивни уређај или сваки уређај који распршује радиоактивни материјал или емитује зрачење које може, због својих радиолошких својстава, проузроковати смрт, озбиљну тјелесну повреду или штету великих размјера по имовину или животну средину.

(38) Нуклеарни објекат је сваки нуклеарни реактор, укључујући реактор монтиран на пловило, возило, летјелицу или свемирски објекат за примјену као извор енергије како би се покретало такво пловило, возило, летјелица или свемирски објекат или у било коју другу сврху, или свако постројење или средство које се користи за производњу, складиштење, прераду или транспорт радиоактивног материјала.

(39) Фиксна платформа је вјештачки оток, уређај или направа која је стално причвршћена за морско дно у сврху истраживања или искоришћавања природних богатстава или у друге привредне сврхе.

(40) Експлозивна направа је:

а) експлозивно или запаљиво оружје или направа која је конструисана или може да проузрокује смрт, тешку тјелесну повреду или знатну материјалну штету; или

б) оружје или направа која је конструисана или може да проузрокује смрт, тешку тјелесну повреду или штету великих размјера ослобађањем, ширењем или дјеловањем отровних хемикалија, биолошких агенса или отрова или сличних материја или радијацијом или радиоактивним материјалом.

(41) Холокауст је злочин геноцида и злочин против човјечности почињен од њемачког нацистичког режима током Другог свјетског рата који је признат као такав кроз коначне и обавезујуће одлуке или пресуде Међународног војног суда, успостављеног Лондонским споразумом од 8. августа 1945. године.

(42) Масовна гробница је неозначено мјесто у којем се налазе два или више тијела или остаци људских тијела или мјесто на које су таква тијела или остаци људских тијела накнадно премјештени, а настала је учињењем кривичних дјела прописаних члановима од 171. до 180. овог закона.

(43) Изражавање у једном граматичком роду, мушком или женском, укључује оба рода физичких лица.

II - ГЛАВА ДРУГА - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Основа и границе кривичноправне принуде

Члан 2.

(1) Кривична дјела и кривичноправне санкције се прописују само за она понашања којима се тако угрожавају или поврјеђују личне слободе и права човјека те друга права и друштвене вриједности зајамчене и заштићене Уставом Босне и Херцеговине и међународним правом, да се њихова заштита не би могла остварити без кривичноправне принуде.

(2) Прописивање кривичних дјела и врсте и распона кривичноправних санкција заснива се на неопходности примјене кривичноправне принуде и њеној сразмјерности јачини опасности за личне слободе и права човјека, те друге основне вриједности.

Начело законитости

Члан 3.

(1) Кривична дјела и кривичноправне санкције прописују се само законом.

(2) Нико не може бити изречена казна или друга кривичноправна санкција за дјело које, прије него што је учињено, није било законом или међународним правом прописано као кривично дјело и за које законом није била прописана казна.

Начело кривице

Члан 3а.

Нико не може бити кажњен нити се према њему могу изрећи друге кривичноправне санкције ако није крив за учињено кривично дјело.

Временско важење кривичног закона

Члан 4.

(1) На починиоца кривичног дјела примјењује се закон који је био на снази у вријеме учињења кривичног дјела.

(2) Ако се послѣ учињења кривичног дјела једном или више пута измијени закон, примијениће се закон који је блажи за починиоца.

Суђење или кажњавање за кривична дјела према општим начелима међународног права

Члан 4.а)

Чланови 3. и 4. овог закона не спречавају суђење или кажњавање било којег лица за било које чињење или нечињење које је у вријеме када је почињено представљало кривично дјело у складу с општим начелима међународног права.

Врсте кривичноправних санкција

Члан 5.

Кривичноправне санкције су: казне, условна осуда, мјере безбједности и васпитне мјере.

Сврха кривичноправних санкција

Члан 6.

Сврха кривичноправних санкција је:

а) заштита друштва од чињења кривичних дјела превентивним утицајем на друге да поштују правни систем и не почине кривична дјела те спречавањем починиоца да почини кривична дјела као и подстицање његовог преваспитања;

б) заштита и сатисфакција жртве кривичног дјела.

Ограничења у извршењу кривичноправних санкција

Члан 7.

Починиоцу кривичног дјела у извршењу кривичноправне санкције могу бити одузета или ограничена одређена права само у мјери која одговара природи и садржини те санкције и само на начин којим се обезбјеђује поштовање лица починиоца и његово људско достојанство, у складу са законом и међународним правом.

III - ГЛАВА ТРЕЋА - ПРИМЈЕНА КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине према сваком ко на територији Босне и Херцеговине почини кривично дјело

Члан 8.

(1) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према сваком ко почини кривично дјело на територији Босне и Херцеговине.

(2) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према сваком ко почини кривично дјело на домаћем пловилу, без обзира гдје се пловило налазило у вријеме извршења кривичног дјела.

(3) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према сваком ко почини кривично дјело у домаћем цивилном авиону док лети или у домаћем војном авиону, без обзира гдје се авион налазио у вријеме извршења кривичног дјела.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине за кривична дјела почињена ван Босне и Херцеговине

Члан 9.

(1) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према сваком ко ван њене територије почини:

а) било које кривично дјело против интегритета Босне и Херцеговине из Главе XVI (Кривична дјела против интегритета Босне и Херцеговине) овог закона;

б) кривично дјело кривотворења новца или кривотворења хартија од вриједности Босне и Херцеговине, кривично дјело кривотворења знакова за вриједност или кривотворења знакова за обиљежавање робе, мјера и утега издатих на основу прописа институција Босне и Херцеговине из чланова од 205. до 208. овог закона;

ц) кривично дјело које је Босна и Херцеговина обавезна кажњавати према прописима међународног права, међународних или међудржавних уговора;

д) кривично дјело против службеног или одговорног лица у институцијама Босне и Херцеговине у вези с његовом службом.

(2) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према држављанину Босне и Херцеговине који ван територије Босне и Херцеговине почини било које кривично дјело.

(3) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према странцу који ван територије Босне и Херцеговине према Босни и Херцеговини или њеном држављанину почини било које кривично дјело које није обухваћено одредбом става (1) овог члана.

(4) Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према странцу који ван територије Босне и Херцеговине према страном држави или према странцу почини кривично дјело за које се по том законодавству може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна.

(5) У случајевима из ставова (2) и (3) овог члана, кривично законодавство Босне и Херцеговине примијениће се само ако се починилац кривичног дјела затекне на територији Босне и Херцеговине или јој буде изручен, а у случају из става (4) овог члана само ако се починилац затекне на територији Босне и Херцеговине и не буде изручен другој држави.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине према малолетницима

Члан 10.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се према малолетницима у складу са Главом X (Правила о васпитним препорукама, васпитним мјерама и о кажњавању малолетника) овог закона и другим законима Босне и Херцеговине.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине на правна лица

Члан 11.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине примјењује се на правна лица у складу са Главом XIV (Одговорност правних лица за кривична дјела) овог закона и другим законима Босне и Херцеговине.

Искључење примјене кривичног законодавства Босне и Херцеговине према дјечи

Члан 12.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине не примјењује се према дјетету.

Примјена Општег дијела овог закона

Члан 13.

- (1) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према починиоцима свих кривичних дјела прописаних у законима Босне и Херцеговине.
- (2) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према малолетницима, осим ако законом није другачије прописано.
- (3) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се на привредна друштва, осим ако овим законом није другачије прописано.

IV - ГЛАВА ЧЕТВРТА - ЗАСТАРЈЕЛОСТ

Застарјелост кривичног гоњења

Члан 14.

- (1) Ако у овом закону није другачије прописано, кривично гоњење не може се предузети кад од учињења кривичног дјела протекне:
  - а) тридесетипет година за кривично дјело с прописаном казном дуготрајног затвора;
  - б) двадесет година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко десет година;
  - ц) петнаест година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко пет година;
  - д) десет година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко три године;

- е) пет година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко једне године;
- ф) три године за кривично дјело с прописаном казном затвора до једне године или новчаном казном.

(2) Ако је за кривично дјело прописано више казни, рок застарјелости одређује се по најтежој прописаној казни.

Ток и прекид застарјелости кривичног гоњења

Члан 15.

(1) Застаријевање кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дјело учињено. **Застаријевање кривичног гоњења за кривична дјела трајног карактера почиње тећи у тренутку престанка противправног стања.**

(2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону кривично гоњење не може предузети или наставити.

(3) Застаријевање се прекида сваком процесном радњом која се предузима ради гоњења починиоца због учињеног кривичног дјела.

(4) Застаријевање се прекида и кад починилац, у вријеме док тече рок застарјелости, учини исто тако тешко или теже кривично дјело.

(5) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.

(6) Застарјелост кривичног гоњења наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост кривичног гоњења.

Застарјелост извршења казне

Члан 16.

Ако у овом закону није другачије прописано, изречена казна неће се извршити кад од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) тридесет и пет година ако је изречена казна дуготрајног затвора;
- б) двадесет година ако је изречена казна затвора преко десет година;
- ц) петнаест година ако је изречена казна затвора преко пет година;
- д) десет година ако је изречена казна затвора преко три године;
- е) пет година ако је изречена казна затвора преко једне године;
- ф) три године ако је изречена казна затвора до једне године или новчана казна.

Застарјелост извршења споредних казни и мјера безбједности

Члан 17.

- (1) Застарјелост извршења новчане казне као споредне казне наступа кад протекне двије године од дана правоснажности пресуде којом је та казна изречена.
- (2) Застарјелост извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и мјере безбједности одузимања предмета наступа кад протекне пет година од дана правоснажности одлуке којом су те мјере изречене.
- (3) Застарјелост извршења мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности наступа кад протекне онолико времена колико је суд одредио за трајање те мјере.

Ток и прекид застаријевања извршења казне и мјера безбједности

Члан 18.

- (1) Застаријевање извршења казне почиње од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена, а у случају опозива условне осуде, од дана правоснажности одлуке о опозиву условне осуде.
- (2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону извршење казне не може предузети.
- (3) Застаријевање се прекида сваком радњом надлежног органа која се предузима ради извршења казне.
- (4) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.
- (5) Застарјелост извршења казне наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост извршења казне.
- (6) Одредбе ст. 2. до 5. овог члана примјењују се и на застарјелост извршења мјера безбједности.

Незастаривост кривичног гоњења и извршења казне

Члан 19.

Кривично гоњење и извршење казне не застаријева за кривична дјела геноцида, злочина против човјечности те ратних злочина, као ни за кривична дјела за која по међународном праву застарјелост не може наступити.

V - ГЛАВА ПЕТА - КРИВИЧНО ДЈЕЛО

Кривично дјело

Члан 20.

Кривично дјело је противправно дјело које је законом прописано као кривично дјело, чија су обиљежја прописана законом и за које је законом прописана кривичноправна санкција.

Начин учињења кривичног дјела

Члан 21.

(1) Кривично дјело може се учинити чињењем или нечињењем.

(2) Кривично дјело је учињено нечињењем кад је починилац који је правно обавезан спречити наступање законом описане посљедице кривичног дјела то пропустио учинити, а такво је пропуштање по дјеловању и значењу једнако учињењу тог кривичног дјела чињењем.

Вријеме учињења кривичног дјела

Члан 22.

Кривично дјело је учињено у вријеме кад је починилац радио или био дужан радити, без обзира на то кад је посљедица чињења или нечињења наступила.

Мјесто учињења кривичног дјела

Члан 23.

(1) Кривично дјело је учињено како у мјесту гдје је починилац радио или је био дужан радити, тако и у мјесту гдје је посљедица чињења или нечињења потпуно или дјелимично наступила.

(2) Кривично дјело је у случају кажњивог покушаја учињено како у мјесту гдје је починилац радио или је био дужан радити, тако и у мјесту гдје је према његовом умишљају посљедица његовог чињења или нечињења потпуно или дјелимично требала наступити.

(3) Кривично дјело је у случају саучесништва учињено у мјесту утврђеном у ставу 1. овог члана и у мјесту гдје је саучесник радио или је био дужан радити или у мјесту гдје је према умишљају саучесника посљедица његовог чињења или нечињења требала наступити.

Безначајно дјело

Члан 23а.

Није кривично дјело оно дјело које, иако садржи обиљежја кривичног дјела одређена законом, због природе и тежине дјела, или начина извршења дјела, или незнатности или непостојања штетних посљедица, односно прибављене имовинске користи и ниског степена кривице учинилаца, представља безначајно дјело.

Нужна одбрана

Члан 24.

- (1) Није кривично дјело оно дјело које је учињено у нужној одбрани.
- (2) Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да починилац од себе или другог одбије истовремени или директно предстојећи противправни напад, а која је сразмјерна нападу.
- (3) Починилац који прекорачи границе нужне одбране може се блаже казнити, а ако је прекорачење учинио због јаке раздражености или страха изазваног нападом, може се и ослободити од казне.

Крајња нужда

Члан 25.

- (1) Није кривично дјело оно дјело које је учињено у крајњој нужди.
- (2) Крајња нужда постоји кад је дјело учињено да починилац од себе или другог отклони истовремену или директно предстојећу нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, а притом учињено зло није веће од зла које је пријетило.
- (3) Починилац који сам изазове опасност али из нехата, или прекорачи границе крајње нужде, може се блаже казнити, а ако је прекорачење учињено под нарочито олакшавајућим околностима, може се и ослободити од казне.
- (4) Нема крајње нужде ако је починилац био дужан изложити се опасности.

Сила и пријетња

Члан 25а.

- (1) Није кривично дјело оно дјело које је почињено под дејством неодољиве силе.
- (2) Починилац који је починио кривично дјело под дејством одољиве силе или пријетње може се блаже казнити.
- (3) У случају из става (1) овог члана, као починилац кривичног дјела сматраће се лице које је примијенило неодољиву силу.

Покушај

Члан 26.

(1) Ко с умишљајем започне учињење кривичног дјела, али га не доврши, казниће се за покушај кривичног дјела ако се за то кривично дјело може изрећи казна затвора три године или тежа казна, а за покушај другог кривичног дјела кад закон изричито прописује кажњавање и за покушај.

(2) Починилац ће се за покушај кривичног дјела казнити у границама казне прописане за то кривично дјело, а може се и блаже казнити.

Неподобни покушај

Члан 27.

Починилац који покуша учинити кривично дјело неподобним средством или према неподобном предмету, може се ослободити од казне или се може блаже казнити.

Добровољни одустанак

Члан 28.

(1) Починилац који је покушао учинити кривично дјело, али је добровољно одустао од кажњивог покушаја, може се ослободити од казне.

(2) У случају добровољног одустанка од кажњивог покушаја починилац ће се казнити за оне радње које чине неко друго самостално кривично дјело.

Сапочинилаштво

Члан 29.

Ако више лица, учествовањем у учињењу кривичног дјела или предузимајући што друго чиме се на одлучујући начин доприноси учињењу кривичног дјела, заједнички учине кривично дјело, свака од њих казниће се казном прописаном за то кривично дјело.

Подстрекавање

Члан 30.

(1) Ко другог с умишљајем подстрекава да учини кривично дјело казниће се као да га је сам учинио.

(2) Ко другог с умишљајем подстрекава на учињење кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора три године или тежа казна, а кривично дјело не буде ни покушано, казниће се као за покушај кривичног дјела.

(3) Као подстрекавање на извршење кривичног дјела сматра се нарочито: упућивање молбе, убјеђивање или наговарање, приказивање користи од учињења кривичног дјела, давање или обећавање поклона, злоупотреба односа подређености или зависности, довођење или одржавање лица у стању стварне или правне заблуде.

Помагање

Члан 31.

(1) Ко другом с умишљајем помогне у учињењу кривичног дјела, казниће се као да га је сам учинио, а може се и блаже казнити.

(2) Као помагање у учињењу кривичног дјела сматра се нарочито: давање савјета или упута како да се учини кривично дјело, стављање на располагање починиоцу средстава за учињење кривичног дјела, уклањање препрека за учињење кривичног дјела те унапријед обећано прикривање кривичног дјела, починилаца, средстава којима је кривично дјело учињено, трагова кривичног дјела или предмета прибављених кривичним дјелом.

Границе кривице и кажњивости саучесника

Члан 32.

(1) Сапочинилац је крив у границама својег умишљаја или нехата, а подстрекач и помагач у границама свог умишљаја.

(2) Сапочинилаца, подстрекача или помагача који добровољно спречи учињење кривичног дјела суд ће ослободит од казне.

(3) Лични односи, својства и околности због којих закон искључује кривицу или допушта ослобођење од казне или ублажавање казне, могу се узети у обзир само оном починиоцу, сапочиниоцу, подстрекачу или помагачу код којег такви односи, својства и околности постоје.

VI - ГЛАВА ШЕСТ - КРИВИЦА

Садржај кривице

Члан 33.

(1) Кривица постоји ако је починилац у вријеме извршења кривичног дјела био урачунљив и при томе поступао с умишљајем.

(2) Кривица за кривично дјело постоји и ако је починилац поступао из нехата, ако то закон изричито предвиђа.

Урачунљивост

Члан 34.

(1) Није урачунљиво лице које у вријеме учињења кривичног дјела није могло схватити значај свог дјела или није могло управљати својим поступцима због трајне или привремене душевне болести, привремене душевне поремећености или заосталог душевног развоја (неурачунљивост).

(2) Починилац кривичног дјела чија је способност да схвати значај свог дјела или способност да управља својим поступцима била битно смањена због неког стања из става 1. овог члана може се блаже казнити (битно смањена урачунљивост).

(3) Крив је починилац кривичног дјела који је употребом алкохола, дрога или на други начин довео себе у стање у коме није могао схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, ако је у вријеме довођења у то стање дјело било обухваћено његовим умишљајем или је у односу према кривичном дјелу код њега постојао нехат а закон за такво дјело прописује кривњу и за нехат.

(4) Битно смањена урачунљивост у коју се починилац довео на начин из става 3. овог члана не може бити основ за ублажавање казне.

Умишљај

Члан 35.

(1) Кривично дјело може бити учињено с директним или евентуалним умишљајем.

(2) Починилац поступа с директним умишљајем када је био свјестан свог дјела и хтио његово учињење.

(3) Починилац поступа с евентуалним умишљајем када је био свјестан да због његовог чињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је пристао на њено наступање.

Нехат

Члан 36.

(1) Кривично дјело може бити учињено из свјесног или несвјесног нехата.

(2) Починилац поступа из свјесног нехата када је био свјестан да због његовог чињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је олако држао да она неће наступити или да ће је моћи спречити.

(3) Починилац поступа из несвјесног нехата кад починилац није био свјестан могућности наступања забрањене посљедице, иако је према околностима и према својим личним својствима био дужан и могао бити свјестан те могућности.

Стварна заблуда

Члан 37.

(1) Није крив починилац који дјело учини у неотклоњивој стварној заблуди.

(2) Стварна заблуда је неотклоњива ако починилац у вријеме извршења кривичног дјела није био свјестан неког његовог законског прописаног обиљежја, или је погрешно сматрао да постоје околности према којима би, да су оне стварно постојале, то дјело чиниле дозвољеним.

(3) Ако је починилац био у стварној заблуди из нехата, постојаће кривично дјело почињено из нехата, ако закон за то кривично дјело прописује кажњавање и за нехат.

Правна заблуда

Члан 38.

Починилац кривичног дјела који из оправданих разлога није знао да је то дјело забрањено, може се блаже казнити или ослободити од казне.

VII - ГЛАВА СЕДМА - КАЗНЕ

Сврха кажњавања

Члан 39.

Сврха кажњавања је:

- а) да се изрази друштвена осуда учињеног кривичног дјела;
- б) да се утиче на починиоца да убудуће не чини кривична дјела и подстакне његово преваспитавање;
- ц) да се утиче на остале да не чине кривична дјела;
- д) и да се утиче на свијест грађана о погибелности кривичних дјела и о праведности кажњавања починилаца.

Врсте казни

Члан 40.

Починиоцу кривичног дјела који је крив могу се изрећи:

- а) казна затвора;
- б) казна дуготрајног затвора;
- ц) новчана казна.

Главна и споредна казна

Члан 41.

- (1) Казна затвора може се изрећи само као главна казна.
- (2) Новчана казна може се изрећи и као главна и као споредна казна.
- (3) Ако су за једно кривично дјело прописане обје казне, само се једна може изрећи као главна.
- (4) За кривична дјела учињена из користољубља новчана казна као споредна може се изрећи и кад није прописана законом, или кад је законом прописано да ће се починилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну казну изрекне казну затвора.

Казна затвора

Члан 42.

- (1) Казна затвора не може бити краћа од 30 дана ни дужа од 20 година.
- (2) Казна затвора изриче се на пуне године и мјесеце, а до шест мјесеци и на пуне дане.
- (3) Казна затвора из овог члана не може се изрећи малољетницима. Малољетницима се може изрећи казна малољетничког затвора под условима прописаним Главом X (Правила о васпитним препорукама, васпитним мјерама и о кажњавању малољетника) овог закона. Казна малољетничког затвора је по својој сврси, природи, трајању и начину извршења посебна казна лишења слободе.

Замјена казне затвора

Члан 42а.

- (1) Изречена казна затвора до једне године ће се на захтјев осуђеног замијенити новчаном казном која се плаћа у једнократном износу у року до 30 дана.
- (2) Казна затвора замјењује се новчаном казном тако што се сваки дан изречене казне затвора изједначава с једним дневним износом новчане казне или са 100 КМ ако се новчана казна утврђује у одређеном износу.
- (3) Ако се новчана казна не плати у року из става (1) овог члана, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора. Ако се новчана казна плати само дјелимично, извршиће се казна затвора сразмјерно износу који није плаћен.
- (4) Одредбе из ст. (1), (2) и (3) овог члана не примјењују се на починиоце кривичних дјела из ГЛАВЕ XVI (Кривична дјела против интегритета Босне и Херцеговине), члана 201. (Тероризам), члана 202. (Финансирање терористичких активности), члана 202а. (Јавно подстицање на терористичке активности), члана 202б. (Врбовање ради терористичких активности), члана 202ц. (Обука за извођење терористичких активности) и члана 202д. (Организовање терористичке групе) овог закона.

Казна дуготрајног затвора

Члан 42б.

- (1) За најтеже облике тешких кривичних дјела учињених с умишљајем може се прописати казна дуготрајног затвора у трајању од 21 до 45 година.
- (2) Казна дуготрајног затвора никада се не може прописати као једина главна казна за поједино кривично дјело.
- (3) Казна дуготрајног затвора не може се изрећи починиоцу који у вријеме извршења кривичног дјела није навршио 21 годину живота.
- (4) Казна дуготрајног затвора изриче се само на пуне године.
- (5) Ако је изречена казна дуготрајног затвора, помиловање се може дати тек након издржаних три петине те казне.

Рад за опште добро на слободи

Члан 43.

- Ⓚ Кад суд одмјери и изрекне казну затвора до једне године, истовремено може одредити да се изречена казна, уз пристанак оптуженог, замијени радом за опште добро на слободи.
- Ⓚ Одлука да се казна затвора замијени радом за опште добро на слободи заснива се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и распон казне, извршење казне затвора не би било неопходно за остварење сврхе кажњавања, али истовремено условна казна не би била довољна за постизање опште сврхе кривичноправних санкција.
- Ⓚ Рад за опште добро на слободи одређује се у трајању сразмјерном изреченој казни затвора, од најмање десет до највише 90 радних дана. Рок извршења рада за опште добро на слободи не може бити краћи од једног мјесеца нити дужи од једне године.
- Ⓚ Одмјеравајући трајање рада за опште добро на слободи као и рока извршења тог рада, суд ће узети у обзир изречену казну затвора која се замјењује и могућности починилаца у погледу његове личне ситуације и запослења.
- Ⓚ У случају када осуђени по истеку одређеног рока, није извршио или је само дјелимично извршио рад за опште добро на слободи, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора у трајању сразмјерном времену преосталог рада за опште добро на слободи.
- Ⓚ Замјена казне затвора радом за опште добро на слободи може се примијенити и у случајевима када се новчана казна замјењује казном затвора према одредбама члана 47. (Замјена новчане казне) овог закона.

Ø Распоређивање на рад за опште добро на слободи у смислу врсте и радног мјеста врши Министарство правде Босне и Херцеговине, водећи рачуна о способностима и знањима осуђеног.

Условни отпуст

Члан 44.

(1) Осуђени који је издржао половину, те изузетно осуђени који је издржао једнутрећину казне затвора, може бити ослобођен издржавања казне затвора под условом да не учини ново кривично дјело прије истека трајања казне (условни отпуст).

(2) Осуђени који је издржао половину казне затвора може бити ослобођен издржавања казне затвора ако се за вријеме издржавања казне затвора његово понашање поправи до те мјере да се може оправдано очекивати да ће се након отпуста с издржавања казне затвора понашати примјерено, а нарочито да неће учинити кривична дјела. Приликом одлучивања о условном отпусту осуђеног, узео се у обзир његово понашање у току издржавања казне као и друге околности које указују на то да је сврха кажњавања постигнута.

(3) Осуђени који је издржао једну трећину казне затвора може бити условно отпуштен уколико постоје услови из става 1. овог члана и уколико посебне околности везане за личност осуђеног јасно указују да је постигнута сврха кажњавања.

(4) Осуђени на казну дуготрајног затвора може бити условно отпуштен након издржане три петине те казне.

(5) Осуђени на казну затвора због извршења кривичног дјела из ГЛАВЕ XVI (Кривична дјела против интегритета Босне и Херцеговине), члана 201. (Тероризам), члана 202. (Финансирање терористичких активности), члана 202а. (Јавно подстицање на терористичке активности), члана 202б. (Врбовање ради терористичких активности), члана 202ц. (Обука за извођење терористичких активности) и члана 202д. (Организовање терористичке групе) овог закона не може бити условно отпуштен.

Опозив условног отпуста

Члан 45.

Ø Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени за вријеме условног отпуста учини једно или више кривичних дјела за која му је изречена казна затвора преко једне године или тежа казна.

Ø Суд може опозвати условни отпуст ако осуђени на условном отпусту учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора до једне године. Приликом одлучивања да ли да опозове условни отпуст, суд нарочито узима у обзир сличност учињених дјела, њихов значај, мотиве из којих су учињена, као и друге околности које указују на прикладност опозива условног отпуста.

Ø Приликом изрицања опозива условног отпуста, суд изриче казну узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Дио казне који је осуђени издржао према ранијој пресуди урачунава се у издржавање накнадне казне, али се вријеме проведено на

условном отпусту не урачунава.

Ⓕ Одредбе ст. 1. до 3. овог члана примјењују се и када се осуђеном на условном отпусту суди за кривично дјело учињено прије његовог условног отпуста.

Ø Ако је осуђени на условном отпусту осуђен на казну затвора до једне године и ако суд не опозове условни отпуст, вријеме условног отпуста се продужава за вријеме које је осуђени провео на издржавању казне затвора.

Новчана казна

Члан 46.

(1) Новчана казна се изриче у дневним износима, а ако то није могуће може се изрећи у одређеном износу.

(2) Ако се новчана казна изриче у дневним износима, може износити најмање пет а највише тристошездесет дневних износа, а за кривична дјела учињена из користољубља највише хиљаду петсто дневних износа, осим у случајевима прописаним овим законом.

(3) Ако се новчана казна изриче у одређеном износу, најнижи износ не може бити мањи од 500 КМ а највиши износ не може бити већи од 100.000 КМ, а за кривична дјела учињена из користољубља износ не може бити већи од 1.000.000 КМ, осим у случајевима прописаним овим законом.

(4) Приликом изрицања новчане казне за кривична дјела учињена из користољубља, суд може изрећи новчану казну у већем износу од највишег износа прописаног у ст. 2. и 3. овог члана, уколико вриједност противправне имовинске користи коју је починилац прибавио кривичним дјелом прелази износ од 1.000.000 КМ. У том случају, починиоцу се може изречи новчана казна у износу који не може бити већи од двоструког износа од вриједности противправне имовинске користи коју је прибавио кривичним дјелом због којег му се изриче новчана казна.

(5) Број дневних износа новчане казне одређује суд примјењујући општа правила о одмјеравању казне. Висину дневног износа суд одређује тако што узима у обзир висину дневног дохотка починилаца према износу његове тромјесечне нето плате и његове друге дохотке, као и породичне обавезе. Приликом одређивања висине износа суд се ослања на податке који у тренутку изрицања казне нису старији од шест мјесеци.

(6) Податке из претходних ст. овог члана који суду нису познати обезбјеђује оптужени у року који одреди суд, а најкасније до завршетка главног претреса у кривичном поступку. Ако до завршетка главног претреса у кривичном поступку суду нису познате околности битне за одређивање висине дневног износа новчане казне, новчана казна се изриче у одређеном износу, при чему се примјењују општа правила за одмјеравање казне.

(7) Најнижи дневни износ новчане казне износи једну шездесетину а највише једну трећину задње званично објављене просјечне мјесечне нето плате запослених у Босни и Херцеговини, коју објављује Агенција за статистику Босне и Херцеговине.

(8) У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити краћи од петнаест дана ни дужи од шест мјесеци, али у оправданим случајевима суд може

допустити да осуђени исплати новчану казну и у отплатама, с тим да рок исплате не може бити дужи од једне године.

(9) Новчане казне изречене и наплаћене по овом закону су приход Буџета Босне и Херцеговине.

Замјена новчане казне

Члан 47.

(1) Новчана казна се не наплаћује принудно.

(2) Ако се новчана казна не плати у року који је утврђен пресудом, суд ће без одлагања донијети одлуку да се новчана казна замијени казном затвора.

(3) Новчана казна ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваки започети дневни износ новчане казне, односно ако је новчана казна била изречена у одређеном износу, за сваких започетих 100 КМ новчане казне одредити један дан затвора, с тим што не може прекорачити прописану казну за то дјело.

(4) Ако осуђени исплати само дио новчане казне, остатак ће се сразмјерно претворити у затвор, а ако осуђени исплати остатак новчане казне, извршење затвора ће се обуставити.

Општа правила за одмјеравање казне

Члан 48.

(1) Суд ће починиоцу кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривње, побуде из којих је дјело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело учињено, ранији живот починиоца, његове личне прилике и његово држање након учињеног кривичног дјела, као и друге околности које се односе на личност починиоца.

(2) Кад суд одмјерава казну починиоцу за кривично дјело учињено у поврату, посебно ће узети у обзир је ли раније дјело исте врсте као и ново дјело, јесу ли оба дјела учињена из истих побуда и колико је времена протекло од раније осуде, односно од издржане или опроштене казне.

(3) При одмјеравању новчане казне, суд ће узети у обзир и имовно стање починиоца, водећи при томе рачуна о висини његове плате, његовим другим приходима, његовој имовини и о његовим породичним обавезама.

Ублажавање казне

Члан 49.

Суд може починиоцу одмјерити казну испод границе прописане законом или изрећи блажу врсту казне:

- а) кад закон прописује да се починилац може блаже казнити;
- б) кад суд утврди да постоје нарочито олакшавајуће околности које указују да се и с ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Границе ублажавања казне

Члан 50.

(1) Кад постоје услови за ублажавање казне из члана 49. (Ублажавање казне) овог закона, суд ће ублажити казну у овим границама:

- а) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од десет или више година, казна се може ублажити до пет година затвора;
- б) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од три или више година, казна се може ублажити до једне године затвора;
- ц) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од двије године, казна се може ублажити до шест мјесеци затвора;
- д) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од једне године, казна се може ублажити до три мјесеца затвора;
- е) ако је за кривично дјело, као најмања мјера казне прописана казна затвора од једне године, казна се може ублажити до тридесет дана затвора;
- ф) ако је за кривично дјело прописана казна затвора без назнаке најмање мјере, умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна;
- г) ако је за кривично дјело прописана новчана казна с знаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа а ако се изриче у одређеном износу до 500 КМ.

(2) При одлучивању колико ће казну ублажити према правилима из става 1. овог члана, суд ће посебно узети у обзир најмању и највећу мјеру казне прописане за то кривично дјело.

Ослобођење од казне

Члан 51.

(1) Суд може ослободити од казне починиоца кривичног дјела кад то закон изричито прописује.

(2) Кад је суд овлаштен починиоца кривичног дјела ослободити од казне, може му казну ублажити без ограничења прописаних за ублажавање казне у члану 49. (Ублажавање казне) овог закона.

Посебан случај ослобођења од казне за кривична дјела почињена из нехата

Члан 52.

Суд може ослободити од казне починиоца кривичног дјела учињеног из нехата, кад последице дјела тако тешко погађају починиоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања.

Стицај кривичних дјела

Члан 53.

(1) Ако је починилац једном радњом или с више радњи починио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, суд ће најприје утврдити казне за свако од тих кривичних дјела, па ће за сва кривична дјела изрећи јединствену казну дуготрајног затвора, јединствену казну затвора или јединствену новчану казну.

(2) Јединствену казну суд ће изрећи по овим правилима:

а) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио казне дуготрајног затвора или дуготрајног затвора и затвора, јединствена казна дуготрајног затвора мора бити већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије прећи 45 година;

б) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, јединствена казна затвора мора бити већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије достигнути збир утврђених казни нити пријећи двадесет година;

ц) ако је за два или више кривичних дјела почињених у стицају утврдио казне затвора у трајању дужем од десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора која не смије досегнути збир појединачних казни затвора;

д) ако су за сва кривична дјела у стицају прописане казне затвора до три године, јединствена казна затвора не може бити већа од осам година;

е) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио само новчане казне, јединствена казна мора бити већа од сваке поједине утврђене новчане казне, али не смије достигнути збир утврђених новчаних казни.

(3) Ако је за нека кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, а за друга кривична дјела у стицају новчане казне, изрећи ће јединствену казну затвора и јединствену новчану казну према одредбама става 2. тач. б) до д) овог члана.

(4) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена макар за једно кривично дјело у стицају, а ако је утврдио више новчаних казни, изрећи ће јединствену новчану казну према одредби става 2. тачке д) овог члана.

(5) Ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора и казне малољетничког затвора, изрећи ће јединствену казну затвора према одредбама става 2. тач. б) и ц) овог члана.

Продужено кривично дјело

Члан 54.

(1) Одредбе овог закона о стицају кривичних дјела неће се примијенити када учинилац учини продужено кривично дјело.

(2) Продужено кривично дјело је учињено кад је учинилац с умишљајем учинио више истих или истоврсних кривичних дјела која с обзиром на начин учињења, њихову временску повезаност и друге стварне околности које их повезују чине јединствену цјелину.

(3) Када се ради о продуженом кривичном дјелу истих законских обиљежја, суд ће изабрати врсту и мјеру казне која је прописана за то кривично дјело. Ако се ради о истоврсним кривичним дјелима, суд ће изабрати врсту и мјеру казне која је прописана за најтеже од тих дјела.

Одмјеравање казне осуђеном лицу

Члан 55.

(1) Ако се осуђеном лицу суди за кривично дјело учињено прије него што је започео издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, суд ће изрећи јединствену казну за сва кривична дјела примјеном одредаба члана 53. (Стицај кривичних дјела) овога закона узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Казна или дио казне коју је осуђени издржао, урачунаће се у изречену казну затвора или казну дуготрајног затвора.

(2) За кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, суд ће починиоцу изрећи казну независно од раније изречене казне, ако се примјеном одредаба члана 53. овог закона не би могла остварити сврха кажњавања с обзиром на трајање неиздржаног дијела раније изречене казне.

Урачунавање притвора и раније казне

Члан 56.

(1) Вријеме проведено у притвору, као и свако лишење слободe у вези с кривичним дјелом, урачунавају се у изречену казну затвора, казну дуготрајног затвора, казну малољетничког затвора или новчану казну.

(2) При сваком урачунавању изједначава се дан притвора, дан лишења слободe, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан дуготрајног затвора и износ од 100 КМ.

Урачунавање притвора и казне издржане у иностранству

Члан 57.

Притвор, лишење слободе у току екстрадицијског поступка, као и казна коју је починилац издржао по пресуди иностраног суда урачунаће се у казну коју изрекне домаћи суд за исто кривично дјело, а ако казне нису исте врсте, урачунавање ће се извршити по оцјени суда.

VIII - ГЛАВА ОСМА - УСЛОВНА ОСУДА

Сврха условне осуде

Члан 58.

Сврха условне осуде је да се починиоцу кривичног дјела упуту упозорење уз пријетњу казном (условна осуда) којим се омогућава остварење сврхе кривичноправних санкција изрицањем казне без њезиног извршења, кад извршење казне није нужно ради кривичноправне заштите.

Условна осуда

Члан 59.

- (1) Условном осудом суд починиоцу кривичног дјела утврђује казну и истодобно одређује да се она неће извршити ако осуђени за вријеме које одреди суд, а које не може бити краће од једне ни дуже од пет година (вријеме провјеравања), не учини ново кривично дјело.
- (2) При одлучивању хоће ли изрећи условну осуду суд ће, водећи рачуна о сврси условне осуде, посебно узети у обзир личност починиоца, његов ранији живот, његово понашање последице учињеног кривичног дјела, степен кривње и друге околности под којима је кривично дјело учињено.
- (3) Условна осуда се може изрећи кад је починиоцу утврђена казна затвора у трајању до двије године или новчана казна.
- (4) Условна осуда се не може изрећи за кривична дјела за која се ни ублажавањем казне не може изрећи казна затвора мања од једне године.
- (5) Ако је починиоцу утврђена и казна затвора и новчана казна, условна осуда се може изрећи за обје казне или само за казну затвора.
- (6) Мјере безбједности, изречене уз условну осуду, извршавају се.

Обавезе починиоца којем је изречена условна осуда

Члан 60.

(1) Суд може у условној осуди одредити испуњавање сљедећих обавеза: да ће осуђени вратити имовинску корист прибављену кривичним дјелом; да ће надокнадити штету коју је проузроковао кривичним дјелом; или испуњавати друге обавезе предвиђене кривичним законодавством Босне и Херцеговине.

(2) Рок за испуњење обавеза из става 1. овог члана утврђује суд у оквиру одређеног времена провјеравања.

Опозив условне осуде због новог кривичног дјела

Члан 61.

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако осуђени у току времена провјеравања учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора од двије године или тежа казна.

(2) Ако осуђени у вријеме провјеравања учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора у трајању краћем од двије године или новчана казна, суд ће, пошто оцијени све околности које се односе на учињена кривична дјела и починилаца, а посебно сродност учињених кривичних дјела, њихов значај и побуде из којих су учињена, одлучити хоће ли опозвати условну осуду. При томе суд је везан забраном изрицања условне осуде ако починиоцу за кривична дјела утврђена у условној осуди и за нова кривична дјела треба изрећи казну затвора у трајању више од двије године (члан 59. Условна осуда, став 3. овог закона).

(3) Ако опозове условну осуду, суд ће примјеном одредби члана 53. (Стицај кривичних дјела) овог закона изрећи јединствену казну и за раније учињено и за ново кривично дјело, узимајући казну из опозване условне осуде као утврђену.

(4) Ако не опозове условну осуду, суд може за ново кривично дјело изрећи условну осуду или казну. Ако суд оцијени да и за ново кривично дјело треба изрећи условну осуду, утврдит ће јединствену казну и за раније учињено и за ново кривично дјело примјеном одредби члана 53. овог закона и одредиће ново вријеме провјеравања, које не може бити краће од једне ни дуже од пет година рачунајући од дана правоснажности новепресуде. Осуђеном којем за ново кривично дјело буде изречена казна затвора, вријеме проведено на издржавању ове казне не урачунава се у вријеме провјеравања утврђено условном осудом за раније кривично дјело.

Опозив условне осуде због раније учињеног кривичног дјела

Члан 62.

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако последице њезиног изрицања утврди да је осуђени учинио кривично дјело прије него што је условно осуђен и ако оцијени да не би било

основа за изрицање условне осуде да се знало за то кривично дјело. У том случају примијениће одредбу члана 61. (Опозив условне осуде због новог кривичног дјела) става 3. овог закона.

(2) Ако суд не опозове условну осуду, примијениће одредбу члана 61. става 4. овог закона.

Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза

Члан 63.

(1) Суд ће опозвати условну осуду и изрећи извршење изречене казне ако осуђени у одређеном времену провјеравања не испуни изречену обавезу у случајевима када је могао испунити ту обавезу.

(2) У случају немогућности испуњавања изречене обавезе, суд може продужити рок за испуњење те обавезе или је замијенити другом одговарајућом обавезом предвиђеном кривичним законодавством Босне и Херцеговине, или може осуђеног ослободити испуњења изречене обавезе.

Рокови за опозив условне осуде

Члан 64.

(1) Условна осуда се може опозвати у току времена провјеравања.

(2) Ако осуђени у току времена провјеравања учини кривично дјело које повлачи опозив условне осуде, а то је пресудом утврђено тек после истека времена провјеравања, условна осуда може се опозвати најкасније у року од једне године од дана кад је протекло вријеме провјеравања.

(3) Ако осуђени у одређеном року не испуни неку обавезу из члана 60. (Обавезе починиоца којем је изречена условна осуда) става 1. овог закона, суд може опозвати условну осуду најкасније у року од једне године од дана кад је протекло вријеме провјеравања и одредити да се изврши казна утврђена у условној осуди.

Условна осуда са заштитним надзором

Члан 65.

(1) Суд може одредити да се починилац, коме је изречена условна осуда, стави под заштитни надзор ако с обзиром на околности учињења кривичног дјела, личност починиоца, његов ранији живот и држање после учињеног кривичног дјела сматра да ће се уз одређивање заштитног надзора сврха условне осуде и друштвено прилагођавање осуђеног боље остварити.

(2) Заштитни надзор обухвата овим законом предвиђене мјере помоћи, бриге, надзора и заштите, с тим да вријеме трајања надзора не може бити краће од шест мјесеци нити дуже од двије године.

Садржај заштитног надзора

Члан 66.

Заштитни надзор може обухватити ове обавезе:

- а) лијечење у одговарајућој здравственој установи;
- б) уздржавање од употребе алкохолних пића или опојних дрога;
- ц) посјећивање одређених психијатријских, психолошких и других савјетовалишта и поступање по њиховим савјетима;
- д) оспособљавање за одређено занимање;
- е) прихватање запослења које одговара стручној спреми и способностима починиоца;
- ф) располагање с платом и другим приходима или имовином на примјерен начин и у складу с брачним и породичним обавезама.

Одређивање заштитног надзора

Члан 67.

- (1) Суд у пресуди одређује једну или више обавеза из члана 66. (Садржај заштитног надзора) овог закона утврђујући њихов садржај.
- (2) Приликом одређивања обавеза из члана 66. овог закона суд ће нарочито узети у обзир године живота починиоца, његово опште здравствено и душевно стање, његове склоности и навике у начину вођења живота, нарочито у кући, школи или на радном мјесту, побуде из којих је учинио кривично дјело и понашање после учињеног кривичног дјела, његов ранији живот, личне и породичне прилике, као и друге околности које се односе на личност починиоца а од значаја су за избор обавеза заштитног надзора и њихово трајање.
- (3) Ако у току трајања заштитног надзора суд утврди да је испуњена сврха заштитног надзора, може заштитни надзор укинути прије истека одређеног времена.
- (4) Ако осуђени којем је изречен заштитни надзор не испуњава обавезе које му је суд одредио, суд га може опоменути или може раније обавезе замијенити другим или продужити трајање заштитног надзора у оквиру времена провјеравања, или опозвати условну осуду.

IX - ГЛАВА ДЕВЕТА - МЈЕРЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Сврха мјера безбједности

Члан 68.

Сврха мјера безбједности је да се отклоне стања или услови који могу утицати да починилац убудуће учини кривична дјела.

Врсте мјера безбједности

Члан 69.

Починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење;
- б) обавезно лијечење од зависности;
- ц) забрана вршења позива, дјелатности или дужности;
- д) одузимање предмета.

Изрицање мјера безбједности

Члан 70.

Суд може починиоцу кривичног дјела изрећи једну или више мјера безбједности кад постоје услови за њихово изрицање прописани овим законом.

Обавезно психијатријско лијечење

Члан 71.

- (1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења изриче се починиоцу кривичног дјела који је кривично дјело учинио у стању битно смањене или смањене урачунљивости, ако постоји опасност да би узроци таквог стања могли и у будуће дјеловати на починиоца да учини ново кривично дјело.
- (2) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења може се извршити, под условима утврђеним у ставу 1. овог члана, уз издржавање казне затвора или уз рад за опште добро на слободи, или уз условну осуду.
- (3) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења траје док не престану разлози због којих је изречена, али најдуже до истека издржавања казне затвора или извршења рада за опште добро на слободи или истека времена провјеравања уз условну осуду.

(5)² Под условима из става 2. овог члана, обавезно психијатријско лијечење се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.

(6) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне психијатријском лијечењу током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (Опозив условне осуде због неиспуњења одређених обавеза) овог закона.

Обавезно лијечење од зависности

Члан 72.

(1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности може се изрећи починиоцу који је кривично дјело учинио под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога, ако постоји опасност да ће због те зависности и убудуће учинити кривична дјела.

(2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, под условима из става 1. овог члана, може се изрећи уз исту кривичноправну санкцију, у истом трајању и на исти начин како је овим законом прописано за мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења.

(4)³ Под условима из члана 71. (Обавезно психијатријско лијечење) става 2. овог закона, обавезно лијечење од зависности се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.

(5) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне лијечењу од зависности током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза) овог закона.

Забрана вршења позива, дјелатности или дужности

Члан 73.

(1) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи починиоцу који је учинио кривично дјело везано уз свој позив, дјелатност или дужност, ако постоји опасност да би такво вршење могло потицајно дјеловати да учини ново кривично дјело везано уз свој позив, дјелатност или дужност

²Чланом 35. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број 8/10) брише се досадашњи став (4), али није извршена ренумерација слиједећих ставова.

³Чланом 36. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број 8/10) брише се досадашњи став (3), али није извршена ренумерација слиједећих ставова.

(2) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи у трајању које не може бити краће од једне ни дуже од десет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере безбједности.

(3) Као у случају из члана 43. (Рад за опште добро на слободи) става 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који у току извршења рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности.

(4) Према починиоцу кривичног дјела који прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза) овог закона.

Одузимање предмета

Члан 74.

(1) Предмети који су на било који начин, у цјелини или дјелимично, употребљени или су били намијењени да буду употребљени за почињење кривичног дјела или који су настали почињењем кривичног дјела одузеће се ако су својина починиоца.

(2) Предмети из става (1) овог члана одузеће се и кад нису својина починиоца, али се тиме не дира у права трећих лица на накнаду штете од починиоца.

X - ГЛАВА ДЕСЕТА - ПРАВИЛА О ВАСПИТНИМ ПРЕПОРУКАМА, О ВАСПИТНИМ МЈЕРАМА И О КАЖЊАВАЊУ МАЛОЉЕТНИКА

Примјена посебних кривичних одредби за малољетнике

Члан 75.

(1) За малољетне починиоце кривичних дјела важе одредбе ове главе овог закона, а остале кривичноправне одредбе из других закона примјењују се на малољетнике само ако не излазе из оквира утврђених посебним одредбама о малољетним починиоцима кривичних дјела.

(2) Посебне одредбе о малољетним починиоцима кривичних дјела примјењују се, под условима прописаним одредбама ове главе овог закона, и на пунољетна лица кад им се суди за кривична дјела која су учинила као малољетници, а изузетно и на лица која су учинила кривично дјело као млађи пунољетници.

Услови примјене васпитних препорука

Члан 76.

- (1) Према малољетном починиоцу кривичног дјела могу се примијенити васпитне препоруке за кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Васпитне препоруке према малољетнику може примијенити надлежни тужилац или судија за малољетнике.
- (3) Услови примјене васпитних препорука су: признање кривичног дјела од стране малољетника и његова изражена спремност за помирењем с оштећеним.

Сврха васпитних препорука

Члан 77.

Сврха васпитних препорука је:

- а) да се не покреће кривични поступак према малољетном починиоцу кривичног дјела;
- б) и да се примјеном васпитних препорука утиче на малољетника да убудуће не учини кривична дјела.

Врсте васпитних препорука

Члан 78.

(1) Васпитне препоруке су:

- а) лично извињење оштећеном;
- б) накнада штете оштећеном;
- ц) редовно похађање школе;
- д) рад у корист хуманитарне организације или локалне заједнице;
- е) прихватање одговарајућег запослења;
- ф) смјештај у другу породицу, дом или установу;
- г) лијечење у одговарајућој здравственој установи;
- х) посјеђивање васпитних, образовних, психолошких и других савјетовалишта.

(2) Васпитне препоруке из тач. а) до ц) и х) става 1. овог члана примјењује овлаштени тужилац, а васпитне препоруке из тач. д) до г) примјењује судија за малољетнике.

Избор васпитних препорука

Члан 79.

- (1) При избору васпитних препорука овлаштени тужилац или судија за малољетнике узеће у обзир свеукупне интересе малољетника и оштећеног. Затим ће посебно водити рачуна да се примијењеним васпитним препорукама не доведе у питање малољетничково редовно школовање или његов рад.
- (2) Васпитне препоруке могу трајати најдуже једну годину.
- (3) Васпитне препоруке могу се у току њиховог извршавања замијенити другом или укинути.
- (4) Избор и примјена васпитних препорука врши се у сарадњи с родитељима или старатељима малољетника и органима социјалног старања.

Кривичне санкције према малољетницима

Члан 80.

- (1) Малољетном починиоцу кривичног дјела могу се изрећи васпитне мјере и одређене мјере безбједности, а старијем малољетнику изузетно се може изрећи казна малољетничког затвора.
- (2) Малољетнику који је у вријеме учињења кривичног дјела навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година живота (млађи малољетник), могу се изрећи само васпитне мјере.
- (3) Малољетнику који је у вријеме учињења кривичног дјела навршио шеснаест, а није навршио осамнаест година живота (старији малољетник), могу се изрећи васпитне мјере под условима прописаним овим законом, а изузетно му се може изрећи казна малољетничког затвора.
- (4) Малољетнику се могу изрећи мјере безбједности под условима прописаним овим законом.
- (5) Малољетнику се не може изрећи условна осуда.

Сврха васпитних мјера и казне малољетничког затвора

Члан 81.

Сврха васпитних мјера и казне малољетничког затвора је да се пружањем заштите и помоћи малољетним починиоцима кривичних дјела, надзором над њима, њиховим стручним оспособљавањем и развијањем њихове личне одговорности обезбиједи њихово васпитање, преваспитање и правилан развој. Уз то, сврха казне малољетничког затвора је посебан утицај на малољетног починиоца да убудуће не учини кривична дјела, као и на друге малољетнике да не учине кривична дјела.

Врсте васпитних мјера

Члан 82.

(1) Васпитне мјере су:

- а) дисциплинске мјере;
- б) мјере појачаног надзора;
- ц) заводске мјере.

(2) Дисциплинске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем није потребно изрећи трајније мјере васпитања и преваспитања, нарочито ако је учинио кривично дјело из непромишљености или лакомислености.

(3) Мјере појачаног надзора изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз одговарајући надзор, а није потребно његово потпуно одвајање из дотадашње средине.

(4) Заводске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз његово потпуно одвајање из дотадашње средине. Заводске мјере не могу трајати дуже од пет година.

Васпитне мјере

Члан 83.

Малољетном починиоцу кривичног дјела могу се изрећи ове васпитне мјере:

- а) дисциплинска мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике;
- б) мјере појачаног надзора: од стране родитеља, усвојитеља или старатеља; у другој породици; или од стране надлежног органа социјалне заштите;
- ц) заводске мјере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом или у другу установу за оспособљавање.

Избор васпитне мјере

Члан 84.

При избору васпитне мјере суд ће узети у обзир године живота малољетника, степен његове душевне развијености, његова психичка својства, његове склоности, побуде из којих је кривично дјело учинио, дотадашње васпитање, средину и прилике у којима је живио, тежину кривичног дјела те да ли му је раније била изречена васпитна мјера или казна и све друге околности које могу бити од утицаја на изрицање васпитне мјере.

Упућивање у дисциплински центар за малољетнике

Члан 85.

- (1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у дисциплински центар за малољетнике кад је потребно да се одговарајућим краткотрајним мјерама утиче на личност и владање малољетног починиоца кривичног дјела.
- (2) Малољетника коме је изречена мјера из става 1. овог члана суд може упутити у дисциплински центар:
  - а) на одређени број сати у празничне дане, али највише четири узастопна празнична дана;
  - б) на одређени број сати у току дана, али најдуже у трајању једног мјесеца;
  - ц) на непрекидни боравак за утврђени број дана, али не дуже од двадесет дана.
- (3) При изрицању мјере из става 1. овог члана суд ће водити рачуна да услед њеног извршења малољетник не изостане с редовне школске наставе или посла.
- (4) У дисциплинском центру малољетник се може упослити на корисним радовима који одговарају његовим годинама живота, уколико он или његов старатељ на то пристану.
- (5) При изрицању васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике, суд може изрећи и васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите, која се извршава по извршењу васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике.

Појачан надзор родитеља, усвојитеља или старатеља

Члан 86.

- (1) Васпитну мјеру појачаног надзора родитеља, усвојитеља или старатеља суд ће изрећи ако су родитељи, усвојитељ или старатељ пропустили надзор над малољетником а у могућности су да такав надзор врше.
- (2) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана, суд може родитељу, усвојитељу или старатељу дати потребне упуте и наложити им одређене дужности у погледу мјера које треба предузети за васпитање малољетника, за његово лијечење и за отклањање штетних утицаја на њега.
- (3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд може одредити да надлежни орган социјалног старања провјерава њено извршавање и указује помоћ родитељу, усвојитељу или старатељу. Суд ће накнадно одлучити о престанку таквог провјеравања, с тим да оно не може трајати мање од једне ни дуже од три године.

Појачан надзор у другој породици

Члан 87.

- (1) Ако родитељи, усвојитељ или старатељ нису у могућности да над малољетником врше појачан надзор или ако се од њих такав надзор не може оправдано очекивати, суд ће малољетнику изрећи васпитну мјеру појачаног надзора у другој породици која је вољна да га прими и која има могућности да над њим врши појачан надзор.
- (2) Извршење васпитне мјере из става 1. овог члана обуставиће се кад родитељи, усвојитељ или старатељ стекну могућност да над малољетником врше појачан надзор или кад према резултату васпитања престане потреба за појачаним надзором.
- (3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд ће одредити да за вријеме њеног трајања надлежни орган социјалне заштите провјерава њено извршавање и указује потребну помоћ породици у којој је малољетник смјештен.

Појачан надзор надлежног органа социјалне заштите

Члан 88.

- (1) Ако родитељи, усвојитељ или старатељ нису у могућности да врше појачан надзор над малољетником, а не постоје ни услови за изрицање васпитне мјере појачаног надзора у другој породици, суд ће изрећи малољетнику васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите.
- (2) Суд ће накнадно одлучити о престанку васпитне мјере из става 1. овог члана, с тим да њено трајање не може бити краће од једне ни дуже од три године. За вријеме трајања ове мјере малољетник и даље остаје да живи код родитеља, усвојитеља или старатеља, а појачан надзор над њим врши овлаштено лице надлежног органа социјалне заштите.
- (3) Овлаштено лице надлежног органа социјалне заштите брине се о школовању малољетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лијечењу и сређивању прилика у којима живи.

Посебне обавезе уз мјере појачаног надзора

Члан 89.

- (1) При изрицању неке од васпитних мјера појачаног надзора из члана 86. (Појачан надзор родитеља, усвојитеља или старатеља), 87. (Појачан надзор у другој породици) и 88. (Појачан надзор надлежног органа социјалне заштите) овог закона, суд може малољетнику одредити једну или више посебних обавеза, ако је то потребно за успјешније извршење изречене мјере, с тим да те обавезе не могу трајати дуже од трајања васпитне мјере.
- (2) Суд може малољетнику одредити нарочито ове обавезе: лично извињење оштећеном; накнада штете у оквиру властитих могућности; редовно похађање школе; оспособљавање за занимање које одговара његовим способностима и склоностима;

уздржавање од уживања алкохолних пића и опојних дрога; посјећивање одговарајуће здравствене установе или савјетовалишта; те уздржавање од дружења с лицима која на њега штетно дјелују.

(3) Суд може обавезе које је одредио накнадно укинути или измијенити.

(4) У случају неиспуњења обавеза из става 2. овог члана суд може изречену мјеру појачаног надзора замијенити другом васпитном мјером.

(5) При одређивању обавеза из става 2. овог члана суд ће малољетника упозорити на последице из става 4. овог члана.

Упућивање у васпитну установу

Члан 90.

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитну установу за васпитање малољетника малољетнику над којим треба обезбиједити вршење сталног надзора од стране стручних васпитача у установи за васпитање малољетника.

(2) У васпитној установи малољетник остаје најмање шест мјесеци, а највише три године. При изрицању ове мјере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 93. Обуздава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама, став 2. овог закона).

Упућивање у васпитно-поправни дом

Члан 91.

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом за малољетне починиоце кривичних дјела малољетнику према којем треба примијенити појачане мјере преваспитања.

(2) При одлучивању хоће ли изрећи васпитну мјеру из става 1. овог члана суд ће посебно узети у обзир тежину и природу учињеног кривичног дјела и околност јесу ли малољетнику раније биле изречене васпитне мјере или казна малољетничког затвора.

(3) У васпитно-поправном дому малољетник остаје најмање једну, а највише пет година. При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 93. Обуздава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама, став 2. овог закона).

Упућивање у другу установу за оспособљавање

Члан 92.

(1) Малољетнику ометеном у психичком или физичком развоју суд може умјесто васпитне мјере упућивања у васпитну установу или васпитне мјере упућивања у

васпитно-поправни дом изрећи васпитну мјеру упућивања у другу установу за оспособљавање.

(2) Малољетник остаје у установи за оспособљавање док је то потребно ради његовог лијечења или оспособљавања, а кад малољетник постане пунољетан, поновно ће се испитати потреба његовог даљег задржавања у тој установи.

Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама

Члан 93.

(1) Кад се послѣ доношења одлуке којом је изречена васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера појаве околности којих није било у вријеме доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мјере може се обуставити или се изречена мјера може замијенити другом васпитном мјером појачаног надзора или заводском васпитном мјером.

(2) Уз случајеве из става 1. овог члана, уколико за поједине мјере није шта друго прописано, васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера може се, с обзиром на постигнути успјех васпитања, обуставити од извршења, а може се и замијенити другом таквом мјером којом ће се боље постићи сврха васпитних мјера.

(3) Обустављање од извршења заводске васпитне мјере или замјењивање заводске васпитне мјере другом таквом мјером извршит ће се уз сљедећа ограничења:

а) васпитна мјера упућивања у васпитну установу не може се обуставити од извршења прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овога рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитно-поправни дом или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање;

б) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом не може се обуставити од извршења прије истека рока од једне године, а до истека овога рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитну установу или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање.

(4) Изузетно, васпитна мјера упућивања у васпитну установу или васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом може се обуставити од извршења или замијенити другом мјером и прије истека рокова из става 3. тач. а. и б. овог члана, ако посебне околности које се односе на личност малољетника очито показују да је постигнута сврха тих мјера.

Поновно одлучивање о васпитним мјерама

Члан 94.

(1) Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера протекло више од једне године, а извршење није

започето, суд ће поновно одлучити о потреби извршења изречене мјере. При томе суд може одлучити да се раније изречена мјера изврши, не изврши или да се замијени неком другом мјером.

(2) Васпитна мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике неће се извршити ако је протекло више од шест мјесеци од правоснажности одлуке којом је ова мјера изречена а њено извршење није започето.

Кажњавање старијих малољетника

Члан 95.

Казнити се може само старији малољетник који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а због тешких посљедица дјела и степенa кривице не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Казна малољетничког затвора

Члан 96.

(1) Казна малољетничког затвора не може бити краћа од једне ни дужа од десет година, а изриче се на пуне године или на пола године.

(2) При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем од казне затвора прописане за то кривично дјело, али суд није везан за најмању прописану мјеру те казне.

Одмјеравање казне малољетничког затвора

Члан 97.

При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику, суд ће узети у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (члан 48. Општа правила о одмјеравању казне), имајући посебно у виду степен душевне развијености малољетника и вријеме потребно за његов преваспитање и стручно оспособљавање.

Изрицање васпитних мјера и казне малољетничког затвора за кривична дјела у стицају

Члан 98.

(1) За кривична дјела у стицају суд изриче малољетнику само једну васпитну мјеру или само казну малољетничког затвора кад постоје законски услови за изрицање те казне и кад суд оцијени да је треба изрећи.

(2) По одредби става 1. овог члана суд ће поступити и кад послјије изречене васпитне мјере, или казне малољетничког затвора утврди да је малољетник прије или послјије њиховог изрицања учинио кривично дјело.

Застарјелост извршења казне малољетничког затвора

Члан 99.

Казна малољетничког затвора неће се извршити кад од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) десет година ако је изречена казна малољетничког затвора преко пет година;
- б) пет година ако је изречена казна малољетничког затвора преко три године;
- ц) три године ако је изречена казна малољетничког затвора до три године.

Изрицање кривичноправних санкција пунољетним лицима за кривична дјела која су учинили као малољетници

Члан 100.

- (1) Пунољетном лицу које је навршило двадесет и једну годину живота не може се судити за кривично дјело које је учинило као млађи малољетник.
- (2) Ако пунољетно лице у вријеме суђења није навршило двадесет и једну годину живота, може јој се судити само за кривична дјела с прописаном казном затвора тежом од пет година. Таквом лицу суд може изрећи само одговарајућу заводску васпитну мјеру, с тим да ће при оцјени хоће ли изрећи ову мјеру суд узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дјела, вријеме које је протекло од његовог учињења, владање починилаца, као и сврху те васпитне мјере.
- (3) Пунољетном лицу може се за кривично дјело које је учинило као старији малољетник изрећи одговарајућа заводска васпитна мјера, а под условима из члана 96. (Казна малољетничког затвора) овог закона и казна малољетничког затвора. При оцјени хоће ли и коју ће од ових санкција изрећи, суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дјела, вријеме које је протекло од његовог учињења, владање починилаца, као и сврху коју треба постићи овим санкцијама.
- (4) Изузетно од одредбе става 3. овог члана, пунољетном лицу које је у вријеме суђења навршила двадесет и једну годину живота, суд може умјесто казне малољетничког затвора изрећи казну затвора или условну осуду. Казна затвора изречена у овом случају има у погледу рехабилитације, брисања осуде и правних посљедица осуде исти правни учинак као и казна малољетничког затвора.

Изрицање васпитних мјера млађим пунољетним лицима

Члан 101.

- (1) Починиоцу који је као пунољетан учинио кривично дјело, а у вријеме суђења није навршио двадесет и једну годину живота, суд може изрећи одговарајућу заводску васпитну мјеру ако се, с обзиром на његову личност и околности под којима је

кривично дјело учинио, може очекивати да ће се и васпитном мјером постићи сврха која би се остварила изрицањем казне.

(2) Млађем пунољетном лицу којем је изречена васпитна мјера суд може, под условима прописаним овим законом, изрећи све мјере безбједности прописане овим законом, осим мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности.

(3) Изречена васпитна мјера може трајати највише док починилац не наврши двадесет и три године живота.

Изрицање мјера безбједности малољетнику

Члан 102.

(1) Малољетном починиоцу кривичног дјела којем је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора могу се, под условима прописаним законом, изрећи мјере безбједности из члана 69. (Врсте мјера безбједности) тач. а), б) и д) овог закона.

(2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности не може се изрећи уз дисциплинску мјеру.

(3) Умјесто мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења може се изрећи васпитна мјера упућивања у другу установу за оспособљавање, ако се у тој установи може обезбиједити лијечење и тиме постићи сврха ове мјере безбједности. Поред тога, може се изрећи и мјера безбједности одузимања предмета.

Учинак казне на васпитне мјере

Члан 103.

(1) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне старијем малољетнику казну малољетничког затвора, васпитна мјера престаје кад малољетник започне издржавање те казне.

(2) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну малољетничког затвора или казну затвора најмање годину дана, васпитна мјера престаје када то лице започне издржавање казне.

(3) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну затвора у краћем трајању од једне године, суд ће у пресуди одлучити хоће ли се по издржаној казни наставити извршење изречене васпитне мјере или ће се та мјера укинути.

Учинак васпитних мјера и казне малољетничког затвора

Члан 104.

(1) Васпитне мјере и казна малољетничког затвора не посљедују правним посљедицама осуде које се састоје у забрани стицања одређених права из члана 114. (Врсте правних посљедица осуде) става 2. овог закона.

(2) На лица која издржавају васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом или казну малољетничког затвора примјењују се одредбе члана 108. (Рад осуђених лица) овог закона.

Евиденција о изреченим васпитним мјерама

Члан 105.

(1) Евиденцију о изреченим васпитним мјерама воде надлежни органи социјалне заштите на основу прописа које доноси орган надлежан за послове социјалне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској или Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

(2) Подаци о изреченим васпитним мјерама могу се дати само суду, тужилаштву, органима унутрашњих послова и органима социјалне заштите у вези с кривичним поступком који се води против лица којима су изречене васпитне мјере.

XI - ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНОПРАВНИХ САНКЦИЈА

Извршење казне затвора и казне дуготрајног затвора

Члан 106.

(1) Казна затвора и казна малољетничког затвора извршавају се у затвореним, полуотвореним или отвореним установама за издржавање казне.

(2) Казна дуготрајног затвора извршава се у затвореним установама за издржавање казне.

Границе извршења казни

Члан 107.

Лице према којем се извршава казна лишава се права или се ограничава у правима, у складу са законом, само у границама нужним да би се остварила сврха појединих казни.

Рад осуђених лица

Члан 108.

(1) Лице осуђено на казну затвора, казну дуготрајног затвора или казну малољетничког затвора, које је способно за рад, може радити уколико оно на то пристане.

(2) Ако осуђено лице тражи или пристане на рад, рад ће му се омогућити.

(3) Рад осуђеног лица треба да буде користан и да буде усклађен са савременим начином вршења исте врсте рада на слободи, према стручним и другим способностима осуђеног.

Извршавање казне малољетничког затвора

Члан 109.

- (1) Према старијем малољетнику, док не наврши осамнаест година живота, казна малољетничког затвора извршава се у посебним казнено-поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршила осамнаест година живота али није навршило двадесет и три године живота (млађе пунољетно лице) казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица, односно у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему се обезбјеђује да млађа пунољетна лица не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило двадесет и три године живота прије краја издржавања казне, остатак казне се извршава у казнено-поправној установи за одрасле.
- (2) Према млађем пунољетном лицу казна се може извршавати у казнено-поправној установи за малољетнике све док је то потребно ради завршетка његовог школовања или стручног оспособљавања. Међутим, према млађем пунољетном лицу казна се не може ни у којем случају извршавати у казнено-поправној установи за малољетнике, ако би то било на који начин било штетно за малољетна лица према којима се извршава казна малољетничког затвора у тој установи.
- (3) Избор посла за осуђеног малољетника врши се према његовим способностима и склоностима за одређену врсту посла, у циљу стручног оспособљавања, а у складу с могућностима које постоје у казнено-поправној установи за малољетнике. Млађем пунољетном лицу ће се такође омогућити образовање и стручно оспособљавање, без обзира извршава ли се казна у посебним установама или у посебним одјељењима казнено-поправних установа за одрасла лица.
- (4) Радно вријеме осуђеног малољетника одређује се тако да му се омогући школовање и стручно оспособљавање и да му остане довољно времена за физичко васпитање и разоноду.
- (5) Осуђени малољетник може бити условно отпуштен с издржавања казне ако је издржао трећину казне, али не прије него што је провео једну годину у казнено-поправној установи. За вријеме условног отпуста суд може одредити васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите. За опозив условног отпуста примјењују се одредбе члана 45. (Опозив условне осуде) овог закона.
- (6) Малољетни осуђеник, осим у изузетним околностима, има право одржавати контакте са својом породицом путем писама и посјета.

ХП - ГЛАВА ДВАНАЕСТА - ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЈЕЛОМ И ПРАВНЕ ПОСЉЕДИЦЕ ОСУДЕ

Основа одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом

Члан 110.

- (1) Нико не може задржати имовинску корист, приход, профит или другу корист из имовинске користи прибављену кривичним дјелом.
- (2) Имовинска корист, приход, профит или друга корист из имовинске користи из става 1. овог члана одузеће се судском одлуком којом је утврђено да је кривично дјело учињено, под условима прописаним овим законом.

Проширено одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом

Члан 110а.

- (1) Када се кривични поступак води за кривична дјела из глава XVII, XVIII, XIX, XXI, XXI А и XXII овог закона, суд може одлуком из члана 110. став (2) одузети и ону имовинску корист, приход, профит или другу корист из имовинске користи за коју тужилац пружи довољно доказа да се оправдано вјерује да је таква имовинска корист, приход, профит или друга корист из имовинске користи прибављена извршењем ових кривичних дјела, а починилац није пружио доказе да је корист прибављена законито.
- (2) У случају када нису испуњени законом утврђени услови за одузимање имовинске користи, прихода, профита или друге користи из имовинске користи стечене кривичним дјелом у кривичном поступку, захтјев за њено одузимање може се поднијети у парничном поступку.

Начин одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом

Члан 111.

- (1) Од починиоца ће се одузети новац, предмети од вриједности и свака друга имовинска корист која је прибављена кривичним дјелом, а ако одузимање није могуће, починилац ће се обавезати на исплату новчаног износа сразмјерног прибављеној имовинској користи. Имовинска корист прибављена кривичним дјелом одузеће се од лица на коју је пренесена без накнаде или уз накнаду која не одговара стварној вриједности, ако је она знала или могла знати да је имовинска корист прибављена кривичним дјелом.
- (2) Када је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена с имовином стеченом на законити начин, таква имовина ће бити предмет одузимања али у мјери која не премашује процијењену вриједност имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(3) Приход или друге користи из имовинске користи прибављене кривичним дјелом, или из имовине у коју је имовинска корист прибављена кривичним дјелом претворена или из имовине с којом је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена, су предмет мјера наведених у овом члану на исти начин и у истој мјери као и имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

Заштита оштећеног

Члан 112.

(1) Ако је оштећеном у кривичном поступку досуђен имовинскоправни захтјев, суд ће изрећи одузимање имовинске користи уколико она прелази досуђени имовинскоправни захтјев оштећеног.

(2) Оштећени који је у кривичном поступку у погледу свог имовинскоправног захтјева упућен на парнични поступак, може тражити да се намири из износа одузете вриједности, ако покрене парнични поступак у року од шест мјесеци од дана правоснажности одлуке којом је упућен на парнични поступак и ако у року од три мјесеца од дана правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.

(3) Оштећени који у кривичном поступку није истакнуо имовинскоправни захтјев, може захтијевати намирење из одузете вриједности, ако је ради утврђења свог захтјева покренуо парнични поступак у року од три мјесеца од дана сазнања за пресуду којом се одузима имовинска корист, а најдаље у року од двије године од правоснажности одлуке о одузимању имовинске користи и ако у року од три мјесеца од дана правоснажности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.

Наступање правних посљедица осуде

Члан 113.

(1) Осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права.

(2) Правне посљедице осуде не могу наступити кад је за кривично дјело починиоцу изречена новчана казна, условна осуда или кад је починилац ослобођен од казне.

(3) Правне посљедице осуде могу се прописати само законом и наступају по сили закона којим су прописане.

Врсте правних посљедица осуде

Члан 114.

(1) Правне посљедице осуде које се односе на престанак или губитак одређених права јесу:

- а) престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или у другим правним лицима;
- б) престанак запослења или престанак вршења одређеног звања, позива или занимања;
- ц) одузимање дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти или статуса који се признаје одлуком органа власти;
- д) одузимање одликовања.

(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права јесу:

- а) забрана обављања одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима, или у другим правним лицима;
- б) забрана стицања одређених звања, позива или занимања, или унапређења у служби;
- ц) забрана стицања дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти или статуса који се признаје одлуком органа власти.

Почетак и трајање правних посљедица осуде

Члан 115.

- (1) Правне посљедице осуде наступају даном правоснажности пресуде.
- (2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права трају најдуже десет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне, ако за поједине правне посљедице није законом прописано краће трајање.
- (3) Правне посљедице осуде престају брисањем осуде.

Престанак мјера безбједности и правних посљедица осуде на основу судске одлуке

Члан 116.

- (1) Суд може одлучити да престане примјена мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности ако су протекле три године од дана њеног изрицања.
- (2) Суд може одредити да престане правна посљедица осуде која се састоји у забрани стицања одређеног права, кад протекну три године од дана издржане, застарјеле или опроштене казне
- (3) При оцјени хоће ли одредити престанак примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде, суд ће узети у обзир понашање осуђеног послије осуде, његову спремност да накнади штету проузроковану кривичним дјелом и да врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, као и друге околности које указују на оправданост престанка примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде.

(4) Престанком правне посљедице осуде не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.

ХИИ - ГЛАВА ТРИНАЕСТА - РЕХАБИЛИТАЦИЈА, АМНЕСТИЈА, ПОМИЛОВАЊЕ И БРИСАЊЕ ОСУДЕ

Рехабилитација

Члан 117.

(1) Послије издржане, опроштене или застарјеле казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, осуђена лица уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима и могу стицати сва права, осим оних која су им ограничена мјером безбједности или наступањем правне посљедице осуде.

(2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и на лица на условном отпусту, ако њихова права нису ограничена посебним прописима о условном отпусту са издржавања казне затвора.

Амнестија

Члан 118.

(1) Амнестијом се лицима која су њоме обухваћена даје ослобођење од кривичног гоњења или потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном, одређује се брисање осуде, или се укида одређена правна посљедица осуде.

(2) Амнестију за кривична дјела прописана овим законом може дати Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине путем закона.

Помиловање

Члан 119.

(1) Помиловањем се поименично одређеним лицима даје потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном или се одређује брисање осуде или се укида, односно одређује краће трајање мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности, односно одређене правне посљедице осуде.

(2) Помиловање за **кривична дјела утврђена према кривичном законодавству Босне и Херцеговине** може дати Предсједништво Босне и Херцеговине својом одлуком **на основу посебног закона.**

Учинак амнестије и помиловања на права трећих лица

Члан 120.

Давањем амнестије или помиловања не утиче се на права трећих лица која се заснивају на осуди.

Брисање осуде

Члан 121.

(1) Под условом да починилац кривичног дјела није поново осуђен због новог кривичног дјела, осуда се брише по сили закона када протекну сљедећи рокови:

а) осуда којом је учинилац ослобођен од казне брише се из казнене евиденције ако осуђени у року од једне године од дана правоснажности пресуде не почини ново кривично дјело,

б) условна осуда се брише из казнене евиденције по протекну рока од једне године од дана престанка времена провјеравања, ако за то вријеме осуђени не почини ново кривично дјело,

ц) осуда на новчану казну и на казну затвора до једне године брише се из казнене евиденције по протекну рока од три године, од дана извршене, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не почини ново кривично дјело,

д) осуда на казну затвора преко једне до три године брише се из казнене евиденције по протекну рока од пет година од дана извршене, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не почини ново кривично дјело,

е) осуда на казну затвора преко три до пет година брише се из казнене евиденције по протекну рока од десет година од дана извршене, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не почини ново кривично дјело,

ф) осуда на казну затвора преко пет до десет година брише се из казнене евиденције по протекну рока од 15 година од дана извршене, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не почини ново кривично дјело.

(2) Суд може на молбу осуђеног одредити да се брише из казнене евиденције осуда на казну затвора преко десет година, ако је протекло рок од 20 година од дана издржане, застарјеле или опроштене казне, а у том времену осуђени није починио ново кривично дјело.

(3) Приликом одлучивања о брисању осуде суд ће водити рачуна о владању осуђеног последице издржане казне, о природи кривичног дјела и о другим околностима које могу бити од значаја за оцјену оправданости брисања осуде.

(4) Осуда на казну дуготрајног затвора се не брише.

(5) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје кривични поступак због новог кривичног дјела.

(6) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера безбједности нити док одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом није потпуно извршено.

(7) Брисањем осуде из казнене евиденције под условима из ставова од (1) до (3) овог члана починилац кривичног дјела сматра се неосуђиваним.

Подаци из казнене евиденције

Члан 121а.

(1) Подаци из казнене евиденције нису јавни подаци.

(2) Грађанин има право да тражи и добије податке из казнене евиденције о себи ако су му ти подаци потребни ради остваривања права или интереса.

(3) Замјена изречене новчане казне радом за опште добро на слободи или казномзатвора, као и замјена изречене казне затвора радом за опште добро на слободи или новчаном казном уписују се у казнену евиденцију.

XIV - ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА - ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА ЗА КРИВИЧНА ДЈЕЛА

Одговорност правног лица

Члан 122.

(1) Ова глава овог закона прописује одговорност правног лица, изузимајући Босну и Херцеговину, Федерацију Босне и Херцеговине, Републику Српску, Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, кантон, град, општину и мјесну заједницу, за кривично дјело које је починилац учинио у име, за рачун или у корист правног лица.

(2) Ова глава овог закона прописује казне и друге кривичноправне санкције које се могу изрећи правном лицу, као и правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело.

(3) Под условима прописаним законом, за одређена правна лица може бити искључена или ограничена примјена појединих казни или других кривичноправних санкција које се могу изрећи правним лицима.

(4) Кривични поступак против правних лица води се по одредбама Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине.

Примјена овог закона према мјесту учињења кривичног дјела у вези с одговорношћу
правних лица

Члан 123.

- (1) Домаће и страно правно лице је, у складу с овим законом, одговорно за кривична дјела учињена на територији Босне и Херцеговине.
- (2) Домаће и страно правно лице које има сједиште на територији Босне и Херцеговине или у њој обавља своју дјелатност је, у складу с овим законом, одговорно за кривично дјело учињено изван Босне и Херцеговине, ако је кривично дјело учињено против Босне и Херцеговине, њених држављана или домаћих правних лица.
- (3) Домаће правно лице је, у складу с овим законом, одговорно за кривично дјело учињено изван Босне и Херцеговине против стране државе, страних држављана или страних правних лица, под условима члана 9. (Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине за кривична дјела почињена изван Босне и Херцеговине) овог закона.

Основи одговорности правног лица

Члан 124.

За кривично дјело које је починилац учинио у име, за рачун или у корист правног лица, одговорно је правно лице:

- а) када смисао учињеног кривичног дјела произилази из закључка, налога или одобрења руководећих или надзорних органа правног лица;
- б) или када су руководећи или надзорни органи правног лица утицали на починиоца или му омогућили да учини кривично дјело;
- ц) или када правно лице располаже с противправно оствареном имовинском користи или користи предмете настале кривичним дјелом;
- д) или када су руководећи или надзорни органи правног лица пропустили дужни надзор над законитошћу рада радника.

Границе одговорности правног лица за кривично дјело

Члан 125.

- (1) Уз услове из члана 124. (Основи одговорности правног лица) овог закона, правно лице је одговорно за кривично дјело и када починилац за учињено кривично дјело није крив.
- (2) Одговорност правног лица не искључује кривњу физичких односно одговорних лица за учињено кривично дјело.

(3) За кривична дјела учињена из нехата, правно лице може бити одговорно под условима из члана 124. тачка д) овог закона, и у том се случају правно лице може блаже казнити.

(4) Када у правном лицу осим починиоца нема другог лица или органа који би могли усмјеравати или надзирати починиоца, правно лице одговара за учињено кривично дјело у границама починиоцеве одговорности.

Одговорност при промјени статуса правног лица

Члан 126.

(1) Правно лице у стечају може бити одговорно за кривично дјело без обзира је ли кривично дјело учињено прије почетка стечајног поступка или у међувремену, али се правном лицу у стечају не изриче казна, већ се изриче мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(2) Када је до престанка правног лица дошло прије правоснажног окончања кривичног поступка, а у кривичном је поступку утврђена одговорност тог правног лица, казне и остале кривичноправне санкције изрићу се правном лицу које је правни сљедник лица којем је утврђена кривична одговорност, ако су његови руководећи или надзорни органи прије престанка правног лица знали за учињено кривично дјело.

(3) Правном лицу које је правни сљедник правног лица којем је утврђена одговорност, изриче се мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом, ако су његови руководећи или надзорни органи знали за учињено кривично дјело.

(4) Ако је до престанка правног лица дошло по правоснажно окончаном кривичном поступку, изречена кривичноправна санкција се извршава по одредбама ст. 2. и 3. овог члана.

Одговорност правног лица за покушај

Члан 127.

(1) Ако је починилац планирано кривично дјело започео, али га није довршио, под условима из члана 124. (Основе одговорности правног лица) овог закона одговорно је правно лице, ако је законом прописано кажњавање и за покушај тог кривичног дјела.

(2) Правно лице се кажњава за покушај казном прописаном за довршено кривично дјело, а може се и блаже казнити.

(3) Ако су руководећи или надзорни органи спречили починиоца да доврши започето кривично дјело, правно лице се може ослободити казне.

Продужено дјело и кривична одговорност правних лица

Члан 128.

Када је код правног лица присутан исти основ одговорности у погледу више истоврсних и временски повезаних кривичних дјела више починилаца, правно лице је одговорно као да је учињено једно кривично дјело.

Саучесништво правних лица

Члан 129.

(1) У случају да два или више правна лица саучествује при учињењу кривичног дјела, свако је одговорно према члану 124. (Основе одговорности правног лица) овог закона.

(2) При саучесништву правних лица из става 1. овог члана, свако правно лице одговара као да је једино правно лице одговорно за кривично дјело.

Општи разлози за ублажавање казне правном лицу или ослобађање од казне

Члан 130.

(1) Правно лице чији руководећи или надзорни орган добровољно пријави починиоца након што је кривично дјело учињено, може се блаже казнити.

(2) Правно лице чији руководећи или надзорни орган по учињеном кривичном дјелу одлучи да се врати противправно остварена имовинска корист или отклоне проузроковане штетне последице или саопште подаци о основаности одговорности других правних лица, може се ослободити казне.

Казне за правна лица

Члан 131.

Правним лицима се за кривична дјела могу изрећи ове казне:

- а) новчана казна;
- б) казна одузимања имовине;
- ц) казна престанка правног лица.

Новчана казна за правна лица

Члан 132.

(1) Новчана казна не може бити мања од 5.000 КМ нити већа од 5.000.000 КМ.

(2) Ако је кривичним дјелом правног лица проузрокована другоме имовинска штета или прибављена противправна имовинска корист, највећа мјера изречене новчане казне може износити двоструки износ те штете, односно користи.

(3) Ако се новчана казна не плати у року који је утврђен пресудом, без одгађања ће се спровести поступак принудне наплате.

Казна одузимања имовине

Члан 133.

- (1) Казна одузимања имовине може се изрећи за кривична дјела с прописаном казном затвора од пет година или тежом казном.
- (2) Правном лицу може се одузети најмање половина имовине или већи дио имовине или цјелокупна имовина.
- (3) У случају стечајног поступка као последице изречене казне одузимања имовине, повјериоци могу се намирити из одузете стечајне масе .

Казна престанка правног лица

Члан 134.

- (1) Казна престанка правног лица може се изрећи ако је дјелатност правног лица у цијелости или у претежној мјери кориштена за учињење кривичних дјела.
- (2) Уз казну престанка правног лица суд може изрећи казну одузимања имовине.
- (3) Уз изречену казну престанка правног лица суд ће предложити отварање поступка ликвидације.
- (4) Из имовине правног лица којем је изречена казна престанка правног лица могу се исплатити повјериоци.

Одмјеравање казне правном лицу

Члан 135.

- (1) При одмјеравању казне правном лицу узима се у обзир поред општих правила за одмјеравање казне из члана 48. (Општа правила за одмјеравање казне) овог закона и економска моћ правног лица.
- (2) При одмјеравању новчане казне за кривична дјела за која се уз новчану казну изриче и казна одузимања имовине, изречена казна не смије прећи половину имовине правног лица.

Изрицање условне осуде правном лицу

Члан 136.

- (1) Суд може правном лицу за кривично дјело изрећи условну осуду умјесто новчане казне.

(2) Условном осудом суд може утврдити правном лицу новчану казну до 1.500.000 КМ и уједно одлучити, да се иста неће извршити, ако правно лице у року који одреди суд, а који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година, не буде одговорно за ново кривично дјело.

Мјере безбједности за правна лица

Члан 137.

Правном лицу могу се за кривично дјело изрећи, поред мјере безбједности одузимања предмета из члана 74. (Одузимање предмета) овог закона, ове мјере безбједности:

- а) објављивање пресуде;
- б) забрана обављања одређене дјелатности.

Објављивање пресуде

Члан 138.

(1) Мјера безбједности објављивања пресуде изриче се када би било корисно да јавност сазна за осуду, нарочито ако би објављивање било од користи да се отклони опасност за живот или здравље људи или да се обезбиједи безбједност промета или да се заштите или подстицати друштвене вриједности.

(2) С обзиром на значај кривичног дјела и потребу да јавност сазна за осуду, суд цијени да ли да се осуда објави у штампи, радију или телевизији или у више наведених средстава информисања и уједно да ли да се објави њено образложење у цијелости или у изводу, узимајући при том у обзир да се начином објављивања омогући обавијештеност свих у чијем интересу је објављивање пресуде.

Забрана обављања одређене дјелатности

Члан 139.

Ⓣ Мјером безбједности забране обављања одређене дјелатности суд може правном лицу забранити производњу одређених производа или обављање одређених послова, или му забранити да се бави одређеним пословима промета робе или другим послом односно дјелатностима.

Ⓢ Мјера безбједности из става 1. овог члана изриче се правном лицу ако би његово даље бављење одређеном дјелатношћу, било опасно за живот и здравље људи или штетно за привредно или финансијско пословање других лица или за привреду или ако је правно лице у задње двије године прије учињења кривичног дјела било већ кажњено за исто или слично кривично дјело.

Ⓡ Мјера безбједности из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест мјесеци до пет година, рачунајући од правоснажности осуде.

Одузимање имовинске користи од правног лица

Члан 140.

Уколико правно лице прибави имовинску корист учињеним кривичним дјелом, имовинска корист прибављена кривичним дјелом ће се одузети од правног лица.

Правне посљедице осуде правног лица

Члан 141.

(1) Правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело су:

- а) забрана рада на основу дозволе, овлаштења или концесије, изданих од органа стране државе
- б) забрана рада на основу дозволе, овлаштења или концесије, изданих од институција Босне и Херцеговине.

(2) Правне посљедице осуде правног лица за кривично дјело могу наступити и када је правном лицу за учињено кривично дјело изречена новчана казна.

Застарјелост гоњења и извршења кривичноправних санкција изречених правним
лицима

Члан 142.

(1) На застарјелост гоњења правног лица примјењују се одредбе члана 14. (Застарјелост кривичног гоњења) овог закона.

(2) Застарјелост извршења казне изречене правном лицу наступа кад од правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) три године за извршење новчане казне;
- б) пет година за извршење казне одузимања имовине и казне престанка правног лица.

(3) Застарјелост извршења мјере безбједности наступа протеклом:

а) шест мјесеци од правоснажности одлуке којом је примијењена мјера безбједности објављивања пресуде;

б) времена једнаког ономе које је одређено за трајање мјере безбједности забране обављања одређене дјелатности.

Закони који прописују кривична дјела правних лица

Члан 143.

Правна лица могу бити одговорна за кривична дјела из овог закона и за друга кривична дјела прописана законом Босне и Херцеговине.

Казне за кривична дјела

Члан 144.

- (1) За кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до три године, правно лице ће се казнити новчаном казном до 850.000 КМ или до десетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.
- (2) За кривична дјела с прописаном казном затвора преко три године, правно лице ће се казнити новчаном казном најмање 2.500.000 КМ или до двадесетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.
- (3) За кривична дјела с прописаном казном затвора од пет година или тежом казном, правном лицу се умјесто новчане казне може изрећи казна одузимања имовине.
- (4) За кривична дјела из става 1. овог члана, правном лицу се умјесто новчане казне може изрећи казна престанка правног лица, под условима члана 134. (Казна престанка правног лица) овог закона.

ПОСЕБНИ ДИО

XV - ГЛАВА ПЕТНАЕСТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДЕ И ПРАВА ЧОВЈЕКА И ГРАЂАНИНА

Повреда равноправности човјека и грађанина

Члан 145.

- (1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које на основу разлике у раси, боји коже, националној или етничкој припадности, вјероисповијести, политичком или другом увјерењу, полу, сексуалном опредјелењу, језику, образовању, друштвеном положају или социјалном поријеклу, ускрати или ограничи грађанска права утврђена Уставом Босне и Херцеговине, ратификованим међународним уговором, законом Босне и Херцеговине, другим прописом Босне и Херцеговине или општим актом Босне и Херцеговине, или које на основу ове разлике или припадности даје појединцима неоправдане повластице или погодности, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које супротно прописима Босне и Херцеговине о равноправној употреби језика и писама конститутивних народа и осталих који живе на територији Босне и Херцеговине, ускрати или ограничи грађанину да при остваривању својих права или при обраћању органима власти и институцијама Босне и Херцеговине, привредним друштвима и другим правним лицима употрежи свој језик или писмо, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (3) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које ускрати или ограничи право грађанину на слободно запошљавање на цијелој територији Босне и

Херцеговине и под једнаким прописаним условима, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Изазивање националне, расне и вјерске мржње, раздора и нетрпељивости

Члан 145а.

(1) Ко јавно изазива или распирује националну, расну или вјерску мржњу, раздор или нетрпељивост међу конститутивним народима и осталима, као и другима који живе или бораве у Босни и Херцеговини, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ко јавно подстрекне на насиље или мржњу усмјерену против групе особа или члана групе одређене с обзиром на расу, боју коже, вјероисповијест, поријекло или националну или етничку припадност, ако такво понашање не представља кривично дјело из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ко јавно одобри, порекне, грубо умањи или покуша оправдати злочин геноида, злочин против човјечности или ратни злочин утврђен правоснажном пресудом у складу с Повељом Међународног војног суда придруженом уз Лондонски споразум од 8. августа 1945. или Међународног кривичног суда за бившу Југославију или Међународног кривичног суда или суда у Босни и Херцеговини, а усмјерено је против групе лица или члана групе одређене с обзиром на расу, боју коже, вјероисповијест, поријекло или националну или етничку припадност, и то на начин који би могао потакнути на насиље или мржњу усмјерену против такве групе лица или члана такве групе, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ко кривично дјело из става (1) до (3) овог члана изврши тако да јавности учини доступним или јој дистрибуира летке, слике или друге материјале, казниће се казном затвора од најмање једне године.

(5) Ако је кривично дјело из става (1) до (3) овог члана почињено на начин којим се може пореметити јавни ред и мир или је пријетеће, злостављајуће или увредљиво, починилац ће се казнити казном затвора од најмање три године.

(6) Ко додјели признање, награду, споменику, било какав подсјетник или било какву привилегију или слично лицу осуђеном правоснажном пресудом за геноцид, злочин против човјечности или ратни злочин, или именује јавни објекат као што је улица, трг, парк, мост, институција, установа, општина или град, насеље и насељено мјесто, или слично, или региструје назив по или према лицу осуђеном правоснажном пресудом за геноцид, злочин против човјечности или ратни злочин, или на било који начин велича лице осуђено правоснажном пресудом за геноцид, злочин против човјечности или ратни злочин, казниће се казном затвора од најмање три године.

(7) Починилац кривичног дјела из става (1) до (4) овог члана који је дужносник или одговорно лице или запосленик у институцији власти или било којем органу који се финансира путем јавног буџета, казниће се казном затвора од најмање три године.

Оштећење или рушење вјерских објеката

Члан 145б.

Ко оштети, учини неупотребљивим или сруши вјерски објекат, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Спречавање повратка избјеглица и расељених лица

Члан 146.

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин, у већем размјеру или са ширим посљедицама, спречи избјеглице или расељена лица да се врате у свој дом или да користе своју имовину које су били лишени у току непријатељстава од 1991. године, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко учествује у групи људи која учини кривично дјело из става 1. овог члана, казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко организује или било како руководи групом људи која учини кривично дјело из става 1. овог члана, казниће се казном затвора најмање пет година.

Противправно лишење слободе

Члан 147.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које другог противправно затвори, држи затвореног или му на други начин одузме слободу кретања, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је противправно лишење слободе трајало дуже од тридесет дана или је учињено на свиреп начин или је лицу које је противправно лишено слободе усљед тога тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година.

(3) Ако је лице које је противправно лишено слободe усљед тога изгубило живот, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Неовлашћено прислушкивање и звучно или оптичко снимање

Члан 147а.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које путем посебних направа, без одобрења прислушкује или звучно сними разговор или изјаву која му није намијењена или омогући непозваном лицу да се упозна с разговором или изјавом која је неовлашћено прислушкивана или звучно снимљена, или које неовлашћено прислушкује или сними туђе поруке у рачунарском систему, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које фотографски, филмски или на други начин сними друго лице без његовог пристанка у његовим просторијама или које такав снимак директно пренесе трећим лицима или им такав снимак покаже или на други начин омогући да се с њим директно упознају.

Повреда права на подношење жалби и молби

Члан 148.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које злоупотребом свог положаја или овлашћења спречи другога да користи своје право на подношење жалбе, приговора, захтјева, молбе или притужбе, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Недозвољено кориштење личних података

Члан 149.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које без пристанка појединца противно условима прописаним у закону, прикупља, обрађује или користи његове личне податке или те податке користи супротно законом дозвољеној сврси њихова прикупљања, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Незаконито ускраћивање идентификационих докумената

Члан 149а.

Ко с циљем ограничавања слободe кретања или испољавања власти над другим лицем незаконито ускрати другом његову личну или путну исправу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Ускраћивање бирачког права

Члан 150.

Ко у обављању повјерене му дужности у вези са изборима за институције Босне и Херцеговине, другога у намјери да га спречи у остварењу његовог бирачког права противзаконито не уведе у бирачки попис или га избрише из бирачког пописа или му на други ускрати бирачко право, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Повреда слободе опредјељења бирача

Члан 151.

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом, принудом, подмићивањем или кориштењем његовог тешког економског стања или на други противправан начин утиче на бирача у Босни и Херцеговини да на изборима за институције Босне и Херцеговине или приликом гласања о опозиву или на референдуму, гласа за или против поједине листе, појединог кандидата, односно да гласа за или против опозива, за или против приједлога о коме се одлучује референдумом, или да уопште не гласа, казниће се новчаном казном и казном затвора до три године.

(2) Члан бирачког одбора или друго лице које учини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу повјерене му дужности у вези с изборима, гласањем или референдумом, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Превара при гласању

Члан 152.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, поново гласа, гласа умјесто другога под његовим именом, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Повреда тајности гласања

Члан 153.

(1) Ко при избору за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, повриједи тајност гласања, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин тражи од грађанина да каже за кога је гласао или како је гласао или да ли је гласао за или против опозива, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Члан бирачког одбора или друго лице које учини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу повјерене му дужности у вези с изборима или гласањем, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Изборна превара

Члан 154.

Ко кривотвори резултате избора или гласања за институције Босне и Херцеговине додавањем, одузимањем или брисањем гласова или потписа, нетачним бројањем гласова, неистинитим уписивањем резултата у изборне исправе или на други начин, или објави као коначан резултат избора или гласања који не одговара обављеном гласању, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Уништење изборних исправа

Члан 155.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине, при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, уништи, прикрије, оштети или одузме какву исправу о изборима или о гласању о опозиву или какав предмет који служи за избор или за гласање о опозиву, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 155а)

(Давање лажних изјава током поступка именовања)

(1) Ко, с циљем обмањивања или држања у обмани органа надлежног за именовање или Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине или њиховог надлежног органа о томе да ли испуњава услове за именовање на положај предсједавајућег, министра или замјеника министра Савјета министара Босне и Херцеговине, односно за потврду на те положаје, током поступка именовања и потврде на те положаје који се спроводи на основу закона, да лажну изјаву, у писменом или усменом облику, о податку или информацији потребној за утврђивање да ли испуњава услове, а коју је обавезан по закону или другом пропису да пружи, те тиме прикрије или измијени чињенице значајне за одлуку о именовању или потврди, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако учинилац добровољно опозове своју лажну изјаву прије него што је донесена коначна одлука о потврђивању, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци, а може се и ослободити од казне.

XVI - ГЛАВА ШЕСНАЕСТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ИНТЕГРИТЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напад на уставни поредак

Члан 156.

Ко употребом физичке силе или пријетњом употребе физичке силе покуша да промијени уставни поредак Босне и Херцеговине или да свргне њене највише институције, казниће се казном затвора најмање пет година.

Угрожавање територијалне цјелине

Члан 157.

Ко употребом силе или пријетњом употребе силе покуша да отцијепи дио територије Босне и Херцеговине или да дио њене територије припоји другој држави, казниће се казном затвора најмање пет година.

Спречавање борбе против непријатеља

Члан 158.

Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата или оружаног сукоба спречава грађане Босне и Херцеговине или грађане њених савезника да воде борбу против непријатеља, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Служба у непријатељској војсци

Члан 159.

(1) Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата или оружаног сукоба служи у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама, или учествује у рату или оружаном сукобу борећи се против Босне и Херцеговине или њених савезника, казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко врбује грађане Босне и Херцеговине за службу у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама или за учествовање у рату или оружаном сукобу против Босне и Херцеговине или њених савезника, казниће се казном затвора најмање пет година.

Помагање непријатељу

Члан 160.

(1) Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата помаже непријатељу у провођењу принудних мјера према становништву Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Грађанин Босне и Херцеговине који у циљу помагања непријатељу политички или привредно сарађује с непријатељем за вријеме рата, казниће се казном затвора најмање три године.

Подривање војне и одбрамбене моћи

Члан 161.

(1) Ко у намјери да умањи одбрамбену моћ Босне и Херцеговине уништи, учини неупотребљивим или омогући да пређу у руке непријатеља одбрамбена постројења, објекти, положаји, наоружање или друга војна и одбрамбена средства или преда трупе непријатељу, или ко у истој намјери омете или доведе у опасност војне или одбрамбене мјере, казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Оружана побуна

Члан 162.

(1) Ко учествује у оружојој побуни која је усмјерена против уставног поретка Босне и Херцеговине или против њених највиших институција, казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко организује или било како руководи учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Противзаконито формирање војних снага

Члан 162 а.

(1) Ко противно Закону о одбрани Босне и Херцеговине или Закону о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине организује, обучава, опрема или мобилизује војну снагу на територији Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање пет година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се ко на било који начин руководи чињењем кривичног дјела из става (1) овог члана.

(3) Ко се на било који начин придружи војној снази организованој, обученој, опремљеној или мобилизованој противно Закону о одбрани Босне и Херцеговине или Закону о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање три године.

(4) Ко набавља средства за чињење кривичног дјела из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Члан 162б.

(Противзаконито формирање и придруживање страним паравојним или параполицијским формацијама)

(1) Ко противно Закону о одбрани Босне и Херцеговине или Закону о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине организује, руководи, обучава, опрема или мобилише појединце или групе људи с циљем придруживања, на било који начин, страној војној, страној паравојној или страној параполицијској формацији које дјелују ван Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора у трајању од најмање осам година.

(2) Ко се на било који начин придружи страној војној, страној паравојној или страној параполицијској формацији, обученој, опремљеној или мобилисаној у смислу става (1) овог члана, казниће се казном затвора у трајању од најмање три године.

(3) Ко набавља или оспособљава средства, уклања препреке, ствара план или се договара с другима или врбује другога или предузме било коју другу радњу којом се стварају услови за директно почињење овог кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од једне до десет година.

(4) Ко јавно, путем средстава информисања, дистрибуира или на било који други начин упути поруку јавности, која за циљ има подстицање другог на извршење овог кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од три мјесеца до три године.

(5) Починилац кривичног дјела из става (1) овог члана који откривањем групе спријечи почињење кривичног дјела или открије групу прије почињења кривичног дјела, казниће се казном затвора у трајању од шест мјесеци до три године, а може се и ослободити од казне.

(6) Одредбе овог члана неће се примјењивати на лица која су на законит начин стекла држављанство стране земље признате од стране Босне и Херцеговине у чијој војсци или војној формацији служе, или служе војним формацијама под контролом међународно признатих влада од стране Уједињених нација, формираним на основу закона.

Шпијунажа

Члан 163.

(1) Ко *тајне податке* саопшти, преда или учини доступном страној држави, страној организацији или лицу које им служи, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко на штету Босне и Херцеговине за страну државу или организацију ствара обавјештајну службу у Босни и Херцеговини или њом руководи, казниће се казном затвора најмање пет година.

- (3) Ко ступи у страну обавјештајну службу, прикупља за њу податке или на други начин помаже њен рад, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ко прибавља **тајне податке** у цињу да је саопшти или преда страниј држави, страниј организацији или лицу које им служи, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (5) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. и (2) овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Одавање тајних података

Члан 164.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине или војно лице које је овлашћено за одређивање тајности података или за приступ тајним подацима а које без овлашћења другоме саопшти, преда или на други начин учини доступним тајни податак, или прибави тајни податак с циљем да га саопшти или преда неовлашћеном лицу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се ко, с циљем да га неовлашћено употреби, противправно прибави тајни податак или ко другоме саопшти, преда или на други начин учини доступним тајни податак без дозволе, као и ко другоме саопшти, преда или на други начин учини доступним или посредује у саопштавању, предаји или на други начин другоме учини доступним чињенице или средства које садрже информацију и за које зна да су тајни податак а у чији је посјед дошао противправно.

(3) Казном затвора од једне до десет година казниће се ко почини кривично дјело из ставова (1) и (2) овог члана:

а) из користољубља; или

б) у погледу податка који је, у складу са законом, означен као "строго повјерљиво" или степеном "тајно" или као "државна тајна" или степеном "врло тајно"; или

ц) ради саопштавања, предаје или на други начин чињења доступним тајног податка или његове употребе ван Босне и Херцеговине.

(4) Ако је кривично дјело из ставова (1) и (3) овог члана учинило лице које има по Закону о заштити тајних података законско овлашћење за одређивање тајности податка или за приступ тајним подацима оног степена у погледу којег је учињено кривично дјело, починилац ће се казнити:

а) за кривично дјело из става (1) овог члана казном затвора најмање три године;

б) за кривично дјело из става (3) овог члана казном затвора најмање пет година.

(5) Ако је кривично дјело из ставова (1), (2) и (3) овог члана учињено за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности или ванредног стања, или када је издата наредба за ангажовање и употребу Оружанних снага Босне и Херцеговине, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(6) Ако је кривично дјело из ставова (1) и (4) овог члана учињено из нехата, починилац ће се казнити:

а) за кривично дјело из става (1) овог члана новчаном казном или казном затвора најмање три године;

б) за кривично дјело из става (4) овог члана казном затвора од три мјесеца до три године.

(7) Ако је кривично дјело из става (6) овог члана учињено у погледу податка који је, у складу са законом, означен као "строго повјерљиво" или степеном "тајно" или као "државна тајна" или степеном "врло тајно", починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(8) Одредбе става (1), (3), (4), (5), (6) и (7) овог члана примјењују се и на лице које без овлашћења другоме саопити, преда или учини тајне податке доступним након што му је престала дужност службеног или одговорног лица у институцијама Босне и Херцеговине или војног лица или лица овлашћеног за одређивање тајности податка или за приступ тајним подацима.

(9) Нема кривичног дјела одавања тајних података ако неко објави или посредује у објављивању тајних података чији је садржај супротан уставном поретку Босне и Херцеговине, с циљем да јавности открије неправилности везане уз организовање, дјеловање или вођење службе или с циљем да јавности открије чињенице које представљају повреду уставног поретка или међународног уговора, ако објављивање нема озбиљне штетне посљедице за Босну и Херцеговину.

Упућивање и пребацивање оружаних група људи, оружја и муниције на територији
Босне и Херцеговине

Члан 165.

Ко на територију Босне и Херцеговине упућује или пребацује оружане групе људи, терористе, шпијуне, дивер-занте, оружје, експлозив, отрове, опрему, муницију или други материјал, ради учињења кривичних дјела из ове главе овог закона, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Уношење опасних материја у Босну и Херцеговину

Члан 166.

(1) Ко противно прописима Босне и Херцеговине унесе у Босну и Херцеговину за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпатке, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко злоупотребом свог положаја или овлаштења противно прописима омогући да се у Босну и Херцеговину унесу за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпаци, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Убиство представника највиших институција Босне и Херцеговине

Члан 167.

Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине лиши живота службено лице институција Босне и Херцеговине при вршењу његове службе, или члана Предсједништва Босне и Херцеговине, председавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, предсједника домова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, предсједника Уставног суда Босне и Херцеговине, предсједника Суда Босне и Херцеговине или главног тужиоца Босне и Херцеговине када нису на дужности, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Отмица представника највиших институција Босне и Херцеговине

Члан 168.

(1) Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине противправно затвори, држи затвореног или на други начин одузме или ограничи слободу кретања службеном лицу институција Босне и Херцеговине при вршењу његове службе, с циљем да њега или некога другога присили да што изврши, не изврши или трпи, казниће казном затвора од најмање три године.

(2) Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине протуправно затвори, држи затвореног или на други начин одузме или ограничи слободу кретања члану Предсједништва Босне и Херцеговине, председавајућем Савјета министара Босне и Херцеговине, предсједнику домова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, предсједнику Уставног суда Босне и Херцеговине, предсједнику Суда Босне и Херцеговине или главном тужиоцу Босне и Херцеговине, казниће казном затвора од најмање пет година.

Кажњавање за најтеже облике кривичних дјела

Члан 169.

(1) За кривично дјело из члана 156. (Напад на уставни поредак), 157. (Угрожавање територијалне цјелине), 161. (Подривање војне и одбрамбене моћи), 162. (Оружана побуна) и 163. (Шпијунажа) овог закона, које је имало за посљедицу смрт једног или више лица, или је изазвало опасност за живот људи, или је праћено тешким насиљима и великим разарањима, починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с умишљајем лишио живота једно или више лица, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Оснивање удружења или набављање средстава за учињење кривичних дјела из ове главе овог закона

Члан 170.

Ко оснује удружење у циљу учињења кривичних дјела из ове главе овог закона, или ко набави средства за учињење кривичних дјела из ове главе овог закона, казниће се казном затвора најмање три године.

XVII - ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЧОВЈЕЧНОСТИ И ВРИЈЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНИХ МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВОМ

Геноцид

Члан 171.

Ко у циљу да потпуно или дјелимично истријеби националну, етничку, расну или вјерску скупину људи нареди учињење или учини које од ових дјела:

а) убијање припадника скупине људи;

б) наношење тешке тјелесне озљеде или душевне повреде припадницима скупине људи;

ц) смишљено наметање скупини људи или заједници таквих животних услова који би могли посљедовати њеним потпуним или дјелимичним истребљењем;

д) увођење мјера којима је циљ спречавање рађања унутар скупине људи;

е) присилно пресељење дјете из те у другу скупину људи;

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Злочини против човјечности

Члан 172.

(1) Ко, као дио широког или систематског напада усмјереног било против којег цивилног становништва, знајући за такав напад, учини које од ових дјела:

а) лишење другог лица живота (убиство);

б) истребљење;

ц) одвођење у ропство;

д) депортација или присилно пресељење становништва;

е) затварање или друго тешко одузимање физичке слободе супротно основним правилима међународног права;

ф) мучење;

г) присиљавање другог лица, на сексуални однос или с њим изједначену сексуалну радњу (силовање), сексуално ропство, присилну проституцију, присилну трудноћу, присилну стерилизацију или било који други облик тешког сексуалног насиља;

х) прогон било које групе људи или колектива на политичкој, расној, националној, етничкој, културној, вјерској, полној или другој основи која је универзално прихваћена као недопустива по међународном праву, у вези с било којим кривичним дјелом из овог става овог члана, било којим кривичним дјелом прописаним у овом закону или било којим кривичним дјелом у надлежности Суда Босне и Херцеговине;

и) присилни нестанка лица;

ј) злочин апартхејда;

к) друга нечовјечна дјела сличне природе, учињена у намјери доношења велике патње или озбиљне физичке или психичке повреде или нарушења здравља,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) У смислу става 1. овог члана слједећи појмови имају ово значење:

а) Напад усмјерен против цивилног становништва јест понашање које укључује вишеструко чињење дјела из става 1. овог члана било против којег цивилног становништва на основу или у циљу државне политике или политике неке организације да се учини такав напад.

б) Истребљење укључује намјерно наметање таквих животних услова, а посебно ускраћивање приступа храни и лијековима, који могу послједовати уништењем дијела становништва.

ц) Одвођење у ропство јест вршење над лицем било којег или свих овлаштења иначе везаних за право својине, укључујући вршење таквог овлаштења при трговању људима, посебно женама и дјецом.

д) Депортација или присилно пресељење становништва јест присилно иселење лица с територије на којој су законито присутна протјеривањем или другим мјерама присиле, без основа допуштених по међународном праву.

е) Мучење јест намјерно наношење снажног тјелесног или душевног бола или патње лицу задржаном од стране починиоца или под надзором починилаца, изузимајући бол или патњу која је последица искључиво извршења законитих санкција.

ф) Присилна трудноћа јест незаконито заточеништво жене којој је присилно проузрокована трудноћа, с намјером да се утиче на етнички састав било којег становништва или да се учине друге тешке повреде међународног права.

г) Прогон јест намјерно и тешко, међународном праву супротно ускраћивање основних права због припадности скупини људи или заједници.

х) Присилни нестанак лица јест хапшење, притварање, или отимање лица, од стране или с допштењем, подршком или пристанком државе или политичке организације, уз одбијање да се призна такво лишење слободе или да се пружи информација о судбини или о мјесту гдје се налазе таква лица, с намјером да се уклоне од заштите закона на дуже вријеме.

и) Злочин апартхејда су нечовјечне радње сличне природе радњама из става 1. овог члана, учињене у контексту институционализованог режима систематског потлачивања и доминације једне расне скупине над било којом другом расном скупином или скупинама људи, учињене с намјером одржавања таквог режима.

Ратни злочин против цивилног становништва

Члан 173.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације нареди или учини које од ових дјела:

а) напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, а тај је напад последицао смрћу, тешком тјелесном озљедом или тешким нарушењем здравља људи;

б) напад без избора циља којим се позљеђује цивилно становништво;

ц) убијања, намјерно наношење лицу снажног тјелесног или душевног бола или патње (мучење), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге научне експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације, наношење великих патњи или повреда тјелесног интегритета или здравља;

д) раселење, пресељење или присилно однародњење или превођење на другу вјеру;

е) присиљавање другог лица, на сексуални однос или с њим изједначену сексуалну радњу (силовање), присиљавање на проституцију, примјењивање мјера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противправно одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, одузимање права на правично и непристрано суђење, присиљавање на службу у непријатељским оружаним снагама или у непријатељској обавјештајној служби или управи;

ф) присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфискацију имовине, пљачкање имовине становништва, противправно, самовољно и војним потребама неоправдано уништавање или присвајање имовине у великим размјерама, узимање незаконите и несразмјерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вриједности домаће новчане јединице или противзаконито издавање новца,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације нареди или учини које од ових дјела:

а) напад на објекте посебно заштићене међународним правом или општеопасне објекте и постројења као што су бране, насипи и нуклеарне електране;

б) напад без избора циља на цивилне објекте који су под посебном заштитом међународног права, небрањена мјеста и демилитаризоване зоне;

ц) дуготрајно оштећење природног околиша великих сразмјера, које може да штети здрављу или опстанку становништва.

(3) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације, као окупатор нареди или учини пресељење дијелова цивилног становништва своје припадности на окупирану територију, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Ратни злочин против рањеника и болесника

Члан 174.

Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба, према рањеницима, болесницима, бродоломцима или санитетском или вјерском особљу нареди или учини које од ових дјела:

а) лишења других лица живота (убиства), намјерна наношења лицима снажног тјелесног или душевног бола или патње (мучења), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге научне експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације;

б) наношење великих патњи или озљеда тијела или повреда здравља;

ц) противправно, самовољно, војним потребама неоправдано уништавање или присвајање у великим размјерима материјала, средстава санитетског транспорта и

залиха санитарских установа или јединица, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Ратни злочин против ратних заробљеника

Члан 175.

Ко кршећи правила међународног права, према ратним заробљеницима нареди или учини које од ових дјела:

а) лишења других лица живота (убиства), намјерна наношења лицима снажног тјелесног или душевног бола или патње (мучења), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге знанствене експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације;

б) наношење великих патњи или озљеда тијела или повреда здравља;

ц) присиљавање на службу у непријатељским оружаним снагама или лишавање права на правично и непристрано суђење,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Организовање групе људи и подстрекавање на учињење кривичних дјела геноцида, злочина против човјечности и ратних злочина

Члан 176.

(1) Ко организира групу људи ради учињења кривичних дјела из члана 171. (Геноцид), 172. (Злочини против човјечности), 173. (Ратни злочин против цивилног становништва), 174. (Ратни злочин против рањеника и болесника) и 175. (Ратни злочин против ратних заробљеника) овог закона, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Ко постане припадник групе људи из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Припадник групе људи из става 1. овог члана који открије групу људи прије него што је у њеном саставу или за њу учинио кривично дјело, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године, а може се и ослободити од казне.

(4) Ко позива или подстрекава на учињење кривичних дјела из чл. 171. до 175. овог закона, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Противправно убијање и рањавање непријатеља

Члан 177.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба убије или рани непријатеља који је одложио оружје или се безусловно предао или нема средстава за одбрану, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је убиство из става 1. овог члана учињено на свиреп или подмукао начин, из користољубља или из других ниских побуда, или ако је убијено више лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(3) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба нареди да у борби не смије бити преживјелих припадника непријатељске војске или води борбу против непријатеља на тој основи, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на ратишту

Члан 178.

(1) Ко нареди да се противправно одузимају ствари од убијених или рањених на ратишту, или ко учини такво одузимање, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана учињено на свиреп начин, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Повреде закона или обичаја рата

Члан 179.

(1) Ко за вријеме рата или оружаног сукоба нареди да се повриједи закони или обичаји рата или их сам повриједи, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Повреде закона или обичаја рата из става 1. овог члана укључују:

а) употребу бојних отрова или других убојних средстава с циљем изазивања непотребне патње;

б) безобзирно разарање градова, насеља или села или пустошење које није оправдано војним потребама;

ц) напад или бомбардовање било којим средствима небрањених градова, села, настамби или зграда;

д) пљенидбу, уништавање или намјерно оштећење установа намијењених вјерским, добротворним или образовним потребама, науци и умјетности, историјских споменика и научних и умјетничких дјела;

е) пљачку јавне или приватне имовине.

Индивидуална и командна одговорност

Члан 180.

(1) Лице које планира, нареди, учини или подстрекава или помаже у планирању, припремању, или учињењу кривичних дјела из члана 171. (Геноцид), 172. (Злочини против човјечности), 173. (Ратни злочин против цивилног становништва), 174. (Ратни злочин против рањеника и болесника), 175. (Ратни злочин против ратних заробљеника), 177. (Противправно убијање и рањавање непријатеља), 178. (Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на ратишту) и 179. (Повреде закона или обичаја рата) овог закона, криво је за то кривично дјело. Службени положај било којег лица, било да се ради о шефу државе или владе, или о одговорном службеном лицу владе, не ослобађа такво лице кривње нити утиче на ублажавање казне.

(2) Чињеница да је неко од кривичних дјела из чл. 171. до 175. и чл. 177. до 179. овог закона учињено од стране подређеног, не ослобађа њему надређено лице од кривње уколико је то надређено лице знало или је могло знати да се њен подређени спрема учинити такво дјело, односно да је већ учинио такво дјело, а надређено лице је пропустило да предузме нужне и разумне мјере да спречи учињење кривичног дјела, односно да починилац тог дјела буде кажњен.

(3) Чињеница да је неко лице поступало по наређењу владе или неког њему надређеног лица, не ослобађа је кривње, али може утицати на ублажавање казне ако суд сматра да то интереси правичности захтијевају.

Повреда парламентарара

Члан 181.

Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба вријеђа, злоставља или задржи парламентарара или његову пратњу или им спречи повратак, или на други начин повриједи њихову неповредивост, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Неоправдано одгађање повратка ратних заробљеника

Члан 182.

Ко кршећи правила међународног права, након завршетка рата или оружаног сукоба нареди или изврши неоправдано одгађање повратка ратних заробљеника или цивилних лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Уништавање културних, историјских и религијских споменика

Члан 183.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба уништава културне, историјске или религијске споменике, грађевине или установе

намијењене науци, умјетности, васпитању, хуманитарним или религијским циљевима, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана уништен јасно препознатљив објект који је као културно и духовно наслеђе народа под посебном заштитом међународног права, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Злоупотреба међународних знакова

Члан 184.

(1) Ко злоупотрејеби или неовлаштено носи заставу или знак Организације уједињених народа, или знакове или заставе Црвеног крста или знакове који њима одговарају, или друге признате међународне знакове којима се обиљежавају одређени објекти ради заштите од војних дјеловања, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана учини за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Заснивање ропског односа и превоз лица у ропском односу

Члан 185.

(1) Ко кршећи правила међународног права стави другог у ропски или њему сличан однос или га држи у таквом односу, купи, прода, преда другом лицу или посредује у куповини, продаји или предаји таквог лица или подстрекава другог да прода своју слободу или слободу лица које издржава или се о њему стара, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко кршећи правила међународног права купи, прода, преда другом лицу или посредује у куповини, продаји или предаји лица која нису навршила 18 година живота ради усвајања, одстрањивања дијелова људског тијела, искоришћавања радом или у друге протуправне сврхе, казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко кршећи правила међународног права превози лица која се налазе у ропском или њему сличном односу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Међународна трговина људима

Члан 186.

(1) Ко употребом силе или пријетњом употребе силе или другим облицима принуде, отмицом, преваром или обманом, злоупотребом овлашћења или утицаја или положаја беспомоћности или давањем или примањем исплата или других користи како би приволио лице које има контролу над другим лицем, врбује превезе, преда, сакрије или прими лице у сврху искоришћавања тог лица у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора од најмање пет година.

(2) Ко врбује, наводи, превезе, преда, сакрије или прими лице које није навршило 18 година живота у сврху искоришћавања проституцијом или другим обликом сексуалног искоришћавања, присилним радом или услугама, ропством или њему сличним односом, служењем, одстрањивањем дијелова људског тијела или у сврху каквог другог искоришћавања, у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора од најмање десет година.

(3) Ако је кривично дјело из ст. (1) и (2) овог члана извршило службено лице приликом вршења службене дужности, починилац ће се казнити казном затвора од најмање десет година.

(4) Ко кривотвори, прибави или изда путну или личну исправу или користи, задржава, одузима, мијења, оштећује, уништава путну или личну исправу другог лица у сврху омогућавања међународне трговине људима, казниће се казном затвора у трајању од једне до пет година.

(5) Ко користи услуге жртве међународне трговине људима, казниће се казном затвора у трајању од шест мјесеци до пет година.

(6) Ако су извршењем кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана проузроковани теже нарушавање здравља, тешка тјелесна повреда или смрт лица из ст. (1) и (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(7) Искоришћавање у смислу става (1) овог члана подразумијева: проституцију другог лица или друге облике сексуалног искоришћавања, присилни рад или услуге, ропство или њему сличан однос, служење, одстрањивање дијелова људског тијела или какво друго искоришћавање.

(8) Предмети, превозна средства и објекти употрејабљени за извршење дјела биће одузети.

(9) На постојање кривичног дјела међународне трговине људима без утицаја је околност да ли је лице које је жртва међународне трговине људима пристало на искоришћавање.

(10) Против жртве међународне трговине људима коју је починилац кривичног дјела присилио да учествује у извршењу другог кривичног дјела неће се водити кривични поступак, ако је такво њено поступање било непосредна посљедица њеног статуса жртве међународне трговине људима.

Организована међународна трговина људима

Члан 186а.

(1) Ко организује или руководи групом или другим удружењем које заједничким дјеловањем почини кривично дјело из члана 186. овог закона (Међународна

трговина људима), казниће се казном затвора од најмање десет година или
дуготрајним затвором.

(2) Ко почини кривично дјело у оквиру групе или другог удружења из става (1) овог
члана или на други начин помаже групу или удружење, казниће се казном затвора
у трајању од најмање десет година.

(3) На припадника организоване групе или другог удружења из става (1) овог члана
примјењују се одредбе члана 250. ст. (4) и (5) овог закона (Организовани криминал).

Међународно навођење на проституцију

Члан 187.

(1) Ко ради зараде или друге користи наводи, подстиче или намамљује другог на
пружање сексуалних услуга или на други начин омогући његову предају другом
ради пружања сексуалних услуга или на било који начин учествује у организовању
или вођењу пружања сексуалних услуга у држави у којој то лице нема
пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора у трајању од
шест мјесeci до пет година.

(2) Чињеница да се лице које се наводи, подстиче или намамљује већ бавило
проституцијом не утиче на постојање кривичног дјела.

Кријумчарење лица

Члан 189.

(1) Ко у намјери да прибави за себе или другог неку корист, недозвољено преведе или
омогући превођење једног или више миграната или других лица преко државне границе
или ко у ту сврху сачини, набави или посједује лажне путне или личне исправе казниће
се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко врбује, превезе, сакрије, пружи заштиту или на други начин омогући боравак
кријумчарених лица у Босни и Херцеговини казниће се казном затвора од шест мјесеци
до пет година.

(3) Ако је дјело из ставова (1) и (2) овог члана почињено у саставу организоване групе
или групе за организовани криминал, злоупотребом службеног положаја или на начин
којим се угрожава живот, здравље или безбједност кријумчарених лица или је према
њима поступано у сврху искоришћавања или на други нечовјечан или понижавајући
начин, починилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

(4) Казном из става (3) овог члана казниће се и онај ко дјело из ставова (1) и (2) овог
члана почини према лицу које није навршило 18 година живота.

(5) Ако је због дјела из ставова (1) и (2) овог члана наступила смрт једне или више
кријумчарених лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(б) Предмети или превозна средства употребљена за извршење дјела одузеће се.

Организовање групе или удружења за извршење кривичног дјела ‘кријумчарење миграната’

Члан 189а.

(1) Ко организује групу или друго удружење за извршење кривичног дјела из члана 189. овог закона (Кријумчарење људи), казниће се казном затвора од најмање три године.

(2) Ко постане припадник групе или другог удружења из става (1) овог члана или на други начин помаже групу или удружење казниће се казном затвора најмање једну годину.

(3) На организатора или руководиоца организоване групе или другог удружења у чијем саставу су дјела из става (1) овог члана почињена и њихове припаднике примјењују се одредбе из члана 250. (Организовани криминал) овог закона.

Мучење и други облици суровог и нечовјечног поступања

Члан 190.

(1) Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине или било које друго лице које дјелује у својству службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине, по наредби, на подстицај или са изричитим или прећутним пристанком службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине или било којег другог лица које дјелује у својству службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине, које нанесе другом физичку или душевну бол или тешку физичку или душевну патњу с циљем да добије од њега или трећег лица информацију или признање или с циљем да се казни за кривично дјело које је починио или се сумња да је починио он или треће лице или које га застрашује или присиљава из било којег другог разлога заснованог на било којој врсти дискриминације, казниће се казном затвора од најмање шест година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и службено лице у институцијама Босне и Херцеговине или било које друго лице које дјелује у својству службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине које је наредило или подстицало на почињење кривичног дјела или дало изричит пристанак или знало и прећутно се сагласило са почињењем кривичног дјела из става (1) овог члана.

Присилни нестанак

Члан 190а.

(1) Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине или било које друго лице које дјелује у својству службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине или по наређењу или на подстицај или са изричитим или прећутним пристанком

службеног лица у институцијама Босне и Херцеговине, које друго лице затвори, држи затворено или га на други начин лиши слободе кретања и при томе олбије да призна да га је лишило слободе или скрива информације о судбини или локацији тог лица, стављајући га тако изван заштите закона, казниће се казном затвора од најмање осам година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и службено лице у институцијама Босне и Херцеговине које је наредило или подстицало или дало изричит пристанак или знало и прећутно се сагласило са почињењем кривичног дјела из става (1) овог члана.

(3) Ко је као претпостављени знао или је свјесно занемарио информацију да је њему подређени починилац починио кривично дјело из става (1) овог члана или да се налази пред почињењем кривичног дјела, а био је одговоран и имао контролу над поступцима који су се односили на почињење кривичног дјела из става (1) овог члана, па није предузео све потребне и разумне мјере у његовој моћи да спријечи или онемогући извршење кривичног дјела из става (1) овог члана или да то питање преда државним властима ради истраге и кривичног гоњења, казниће се казном затвора од најмање осам година.

(4) Чињеница да је неко лице поступало по наређењу владе или неког њему надређеног лица не ослобађа га кривице, али може утицати на ублажавање казне ако суд сматра да то интереси правичности захтијевају. Лице које олбије извршити такво наређење неће бити кажњено.

Узимање талаца

Члан 191.

(1) Ко другога затвори, држи затвореног или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања, или га држи и пријети да ће га убити, повриједити или надаље задржавати као таоца, у циљу да примора Босну и Херцеговину, неку другу државу или међународну међувладину организацију да нешто изврши или не изврши, као изричити или прећутни услов за ослобађање таоца, казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ако је услед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт отетог лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац отето лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Угрожавање лица под међународноправном заштитом

Члан 192.

- (1) Ко лице под међународноправном заштитом затвори, држи затвореног или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања, у циљу да њега или неко друго лице примора да нешто изврши или не изврши, или ко учини неко друго насиље према лицу под међународноправном заштитом или против његове слободе, или нападне његове службене просторије, приватни смјештај или превозно средство, а такав би напад могао угрозити његову личност или слободу, казниће се казном затвора најмање три године.
- (2) Ако је усљед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.
- (3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.
- (4) Ко угрози безбједност лица из става 1. овог члана озбиљном пријетњом да ће напасти њега, његове службене просторије, приватни стан или превозно средство, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Неовлаштени промет оружјем и војном опремом *те производима двојне употребе*

Члан 193.

- Ⓚ Ко увози, извози, превози или посредује у промету оружја или војне опреме без дозволе прописане законом Босне и Херцеговине *или у супротности с међународним правом*, или ко даје криве податке или пропусти приказати чињенице у поступку давања дозволе у складу са законом Босне и Херцеговине, или ко пропусти у складу са законом Босне и Херцеговине регистровати уговор у вези оружја или војне опреме, казниће се казном затвора најмање три године.
- Ⓛ *Ко почини кривично дјело из става (1) овог члана у погледу производа, рачунарских програма или технологије који се могу употријебити у војне сврхе, казниће се казном затвора од једне до пет година.*
- Ⓜ Ко организује групу људи у циљу учињења кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.
- Ⓨ Ко учини кривично дјело из члана 1. овог закона из нехата, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- Ⓩ *Ко почини кривично дјело из става (2) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.*
- Ⓚ Оружје, војна опрема, производи двојне употребе, као и средства за њихов превоз или растурање одузеће се.

Недозвољено оружје и друга борбена средства

Члан 193.а)

(1) Ко, противно прописима Босне и Херцеговине или правилима међународног права, изради или усаврши, произведе, набави, гомила или ускладишти, нуди на продају или купује, посредује у куповини или продаји или на други начин непосредно или посредно пренесе другоме, посједује или превози хемијско или биолошко оружје или какво друго средство борбе које је забрањено правилима међународнога права, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко на било који начин употреби хемијско или биолошко оружје или борбена средства забранјена правилима међународног права казниће се казном затвора од пет година или казном дуготрајног затвора.

(3) Ко искористи средства за контролу нереда као метод ратовања казниће се казном затвора од једне до три године.

(4) Ко за вријеме рата или оружаног сукоба нареди да се употреби хемијско или биолошко оружје или каква борбена средства или начин борбе који су забрањени правилима међународнога права, или их сам употреби, казниће се казном затвора најмање три године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става (1), (2) **и (3)** овог члана проузрокована смрт једног или више лица, или су наступиле тешке посљедице за здравље људи или животиња или тешке посљедице по околину, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

(6) Ко војно припрема употребу оружја, средства или начина из става (2) овог члана, казниће се казном затвора до три године.

(7) Хемијско или биолошко оружје, какво друго средство борбе забрањено правилима међународног права те средства за контролу нереда из овог члана, као и средства за њихов превоз или растурање одузеће се.

Члан 193б)

(Неовлашћени промет хемикалијама)

(1) Ко увози, извози, превози или посредује у продаји или промету хемикалија без дозволе прописане Законом о имплементацији Конвенције о забрани развијања, производње, гомилања и коришћења хемијског оружја и његовом уништавању (у даљњем тексту: "Законом о имплементацији Конвенције"), или ко даје неистините податке у поступку излавања дозволе у складу са Законом о имплементацији Конвенције, казниће се казном затвора од три до десет година.

(2) Ко организује групу људи с циљем чињења дјела из става (1) овог члана казниће се казном затвора од пет година или казном дуготрајног затвора.

(3) Ко из нехата учини дјело из става (1) овог члана казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Хемикалије из овог члана одузеће се.

Активности противне режимима прописаним Законом о спровођењу Конвенције о забрани развијања, производње, гомилања и коришћења хемијског оружја и о његовом уништавању

Члан 193ц)

(1) Ко предузме активности противне режимима за активности које укључују хемикалије са Листе 1 и Листе 2 Закона о имплементацији Конвенције казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ко предузме активности противне режимима за активности које укључују хемикалије са Листе 3 Закона о имплементацији Конвенције казниће се казном затвора од једне до три године.

(3) Ко ускладишти хемикалије без дозволе прописане Законом о имплементацији Конвенције казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

(4) Хемикалије из става (3) овог члана одузеће се.

Неовлашћено прибављање и располагање нуклеарним материјалом

Члан 194.

(1) Ко нуклеарни или други радиоактивни материјал или уређај неовлашћено прибави, прими, преда другоме или му омогући да дође у посјед или посједује, користи, пренесе, преради, одложи, ускладишти или распространи, казниће се казном затвора до пет година.

(2) Ко нуклеарни или други радиоактивни материјал или уређај прибави крађом, преваром, силом, пријетњом или било којим другим начином застрашивања, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ко кривичним дјелом из ставова (1) и (2) овог члана изазове опасност за живот или здравље људи или опасност за имовину или животну средину великих размјера, казниће се казном затвора најмање три године.

(4) Ако је због кривичног дјела из ставова (1), (2) и (3) овог члана наступила смрт једног или више лица или штета по имовину или животну средину великих размјера, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(5) Ко кривично дјело из ставова (1) и (3) овог члана учини из нехата казниће се казном затвора до три године.

(6) Ко кривично дјело из става (4) овог члана учини из нехата, казниће се казном затвора до десет година.

(7) Ко с циљем да примора неку државу или међународну организацију или физичко или правно лице да нешто учини или не учини пријети употребом нуклеарног материјала ради угрожавања живота људи или имовине великих размјера, казниће се казном затвора најмање три године.

(8) Нуклеарни или други радиоактивни материјал или уређај из овог члана те средства за њихов превоз одузеће се.

Угрожавање нуклеарног објекта

Члан 194а.

(1) Ко почини дјело усмјерено на ометање рада нуклеарног објекта или користи или оштети нуклеарни објекат на начин који проузрокује опасност од испуштања нуклеарног или другог радиоактивног материјала, казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ко кривичним дјелом из става (1) овог члана изазове опасност за живот или здравље људи или опасност за имовину или животну средину великих размјера, казниће се казном затвора најмање једну годину.

(3) Ко почини кривично дјело из ставова (1) и (2) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Ако је због кривичног дјела из ставова (1) и (2) овог члана наступила смрт једног или више лица или штета по имовину или животну средину великих размјера, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(5) Ко почини кривично дјело из става (4) овог члана из нехата казниће се казном затвора од једне до десет година.

(6) Пријетња извршењем неког од дјела из ставова (1) и (2) овог члана казниће се казном затвора до три године.

Неовлаштени промет опојним дрогама

Члан 195.

Ко неовлаштено врши међународну продају или пренос или нуди на продају или ради продаје купује, држи, превози или преноси, или посредује у међународној продаји или куповини, шаље, испоручује, увози, извози или на други начин неовлаштено ставља у међународни промет супстанце или препарате који су прописом проглашени опојним дрогама, казниће се казном затвора најмање три године.

Ко организује групу људи ради чињења кривичног дјела из става 1. овог члана, или ко постане чланом такве организоване групе људи, казниће се казном затвора најмање пет година.

Ко у међународној трансакцији неовлаштено прави, набавља, посредује или даје на употребу опрему, материјал или супстанцу знајући да ће бити употребљени за производњу опојних дрога, казниће се казном затвора од једне до десет година.

¶ Опојне дроге и средства за њихово справљање одузеће се.

Пиратство

Члан 196.

(1) Члан посаде или путник на броду или у авиону, изузев војног и јавног брода или авиона, који с намјером да себи или другом прибави имовинску или неимовинску корист или да другом проузрокује какву штету, на отвореном мору или на територији која није под влашћу ниједне државе учини противправно насиље или ко какву другу присилу против другог брода или авиона или против лица или ствари која се налазе на њима, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је услед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, уништење брода или авиона, или друго велико разарање, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с умишљајем лишио живота једно или више лица, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе

Члан 197.

¶ Ко силом или пријетњом да ће употријебити силу, или другим обликом застрашивања, преузме или врши контролу над авионом који се налази у лету, над бродом или плутајућим објектом било које врсте или фиксном платформом, казниће се казном затвора најмање једну годину.

¶ Ако је услед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, или је проузроковано уништење отетог авиона, брода или плутајућег објекта или фиксне платформе, или је наступила друга имовинска штета, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

¶ Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи

Члан 198.

- (1) Ко изврши насиље према лицу у авиону у лету, уништи службујући авион или проузрокује штету таквом авиону, унесе или проузрокује уношење у службујући авион, било којим средствима, експлозивне или друге направе или супстанце прикладне уништити или оштетити авион, уништи или оштети уређаје ваздушне пловидбе или навигационих инструмената или омета њихов рад, даје обавјештења за која му је познато да су лажна, пропусти дужост контроле над безбједности лета авиона, или учини друго насиље угрожавајући безбједност лета, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко изврши насиље према лицу на међународном аеродрому, или уништи или озбиљно оштети аеродромске уређаје или авион изван службе, или омете пружање аеродромских услуга.
- (3) Казном из става (1) овог члана казниће се ко изврши насиље према лицу на броду или плутајућем објекту или фиксној платформи, уништи брод или плутајући објекат или фиксну платформу или проузрокује штету броду, плутајућем објекту или њиховом терету или фиксној платформи, унесе или проузрокује уношење на брод или плутајући објекат или фиксну платформу, било којим средствима, експлозивне или друге направе или супстанце које могу да униште или оштете брод, плутајући објекат или њихов терет или фиксну платформу, уништи или оштети маритимне навигационе уређаје или омета њихов рад, даје обавјештења за која му је познато да су лажна, или учини друго насиље угрожавајући сигурну навигацију или безбједност пловидбе брода или безбједност плутајућег објекта или фиксне платформе.
- (4) Ако је при учињењу кривичног дјела из ст. 1. до 3. овог члана неко лице с умишљајем лишено живота, починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.
- (5) Ако је услед кривичног дјела из ст. 1. до 3. овог члана наступила смрт једног или више лица, или је проузрокована штета великих размјера на авиону, броду или плутајућем објекту или фиксној платформи или друга имовинска штета великих размјера, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.
- (6) Ко учини кривично дјело из ст. 1. до 3. овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (7) Ако је услед кривичног дјела из става 6. овог члана наступила смрт једног или више лица, или је проузрокована штета великих размјера на авиону, броду или плутајућем објекту или фиксној платформи или друга имовинска штета великих размјера, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја

Члан 199.

Ко уништи, оштети или уклони знак који служи безбједности ваздушног саобраћаја, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Злоупотреба телекомуникационих знакова

Члан 200.

Ко злонамјерно или без потребе отпрати међународно уговорени знак за позивање у помоћ или знак да пријети опасност, или ко телекомуникационим знаком обмане да постоји безбједност, или ко злоупотреби међународно уговорени телекомуникациони знак, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Тероризам

Члан 201.

(1) Ко почини терористички чин с циљем озбиљног застрашивања становништва или присиљавања органа власти Босне и Херцеговине, владе друге земље или међународне организације, да што изврши или не изврши, или с циљем озбиљне дестабилизације или уништавања основних политичких, уставних, привредних или друштвених структура Босне и Херцеговине, друге земље или међународне организације, казниће се казном затвора најмање пет година.

(2) Ако је услед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање осам година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(4) Ко набави или припреми средство или уклони препреку или предузме неку другу радњу којом створи услове за извршење кривичног дјела из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(5) Терористички чин, у смислу овог члана, подразумијева коју од сљедећих радњи, која с обзиром на своју природу или контекст може озбиљно оштетити државу или међународну организацију:

а) напад на живот лица који може проузроковати његову смрт;

б) напад на физички интегритет лица;

ц) противправно затварање, држање затвореним или на други начин одузимање или ограничавање слободе кретања другог лица, с циљем да њега или некога другога присили да што изврши, не изврши или трпи (отмица) или узимање талаца;

д) наношење велике штете објектима Босне и Херцеговине, владе друге државе или јавним објектима, транспортном систему, објектима инфра-структуре укључујући информациони систем, фиксној платформи која се налази у континенталном појасу, јавном мјесту или приватној имовини, за коју штету је вјероватно да ће угрозити људски живот или довести до знатне привредне штете;

е) отмица авиона, брода или другог средства јавног саобраћаја или за превоз роба;

ф) производња, посједовање, стицање, превоз, снабдијевање, кориштење или оспособљавање за кориштење оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја или радиоактивног материјала, као и истраживање и развој биолошког и хемијског оружја или радиоактивног материјала;

г) испуштање опасних материја или изазивање пожара, експлозија или поплава с посљедицом угрожавања људских живота;

х) ометање или заустављање снабдијевања водом, електричном енергијом или другим основним природним ресурсом с посљедицом угрожавања људских живота;

и) пријетња учињењем којег дјела из тач. а) до х) овог става.

Финансирање терористичких активности

Члан 202.

1) Ко на било који начин, непосредно или посредно, да, прикупи или на други начин обезбиједи средства с циљем њихове употребе или знајући да ће, у цјелини или дјелимично, бити употријебљена за извршење неког од кривичних дјела из чл. 191. (Узимање талача), 192. (Угрожавање лица под међународном правном заштитом), 194. (Неовлашћено прибављање или располагање нуклеарним материјалом), 194а. (Угрожавање нуклеарног објекта), 196. (Пиратство), 197. (Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе), 198. (Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи), 199. (Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја), 200. (Злоупотреба телекомуникационих знакова), 201. (Тероризам), 202а. (Јавно подстицање на терористичке активности), 202б. (Врбовање ради терористичких активности), 202ц. (Обука за извођење терористичких активности) овог закона или сваког другог кривичног дјела које може проузроковати смрт или тежу тјелесну повреду цивила или лица које активно не учествује у непријатељствима у оружаном сукобу, када је сврха таквог дјела, по његовој природи или контексту, застрашивање становништва или присиљавање органа власти Босне и Херцеговине или других власти или међународне организације да нешто учини или не учини, без обзира на то да ли су терористичке активности извршене и да ли су средства коришћена за извршавање терористичких активности, казниће се казном затвора од најмање три године.

2) Казном из става (1) овог члана казниће се ко на било који начин, непосредно или посредно, да̑ или прикупи или на други начин обезбиједи средства:

а) с циљем да их, у потпуности или дјелимично, терористичке организације или појединачни терористи употребе у било коју сврху, или

б) знајући да ће их, у потпуности или дјелимично, терористичке организације или појединачни терористи употребити за извршење кривичних дјела из става (1) овог члана.

3) Прикупљена средства намијењена за извршење или настала извршењем кривичног дјела из става (1) овог члана биће одузета.

4) Средствима из ст. (1) и (2) овог члана сматрају се средства сваке врсте, било да се састоје у стварима или правима, било материјална или нематеријална, покретна или непокретна, без обзира на то како су стечена, те правни документи или инструменти у сваком облику, укључујући и електронске или дигиталне, који доказују власништво или право власништва над имовином, укључујући али не ограничавајући се на банкарске кредите, путничке чекове, банкарске чекове, новчане налоге, удјеле, хартије од вриједности, обвезнице, мјенице и кредитна писма.

Јавно подстицање на терористичке активности

Члан 202а.

Ко јавно, путем средства информисања, дистрибуира или на било који други начин упутити поруку јавности чији је циљ подстицање другог да почини кривично дјело из члана: 191. (Узимање талаца), 192. (Угрожавање лица под међународноправном заштитом) 194. (Неовлашћено прибављање или располагање нуклеарним материјалом), 194а. (Угрожавање нуклеарног објекта), 196. (Пиратство), 197. (Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе), 198. (Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи), 199. (Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја), 200. (Злоупотреба телекомуникационих знакова), 201. (Тероризам), 202. (Финансирање терористичких активности), 202б. (Врбовање ради терористичких активности), 202ц. (Обука за извођење терористичких активности), 202д. (Организовање терористичке групе) овог закона, казниће се казном затвора најмање три године.

Врбовање ради терористичких активности

Члан 202б.

Ко врбује или наводи другог да учини или да учествује или да помаже у извршењу или да се придружи терористичкој групи ради извршења неког од кривичних дјела из члана 191. (Узимање талаца), 192. (Угрожавање лица под међународноправном заштитом), 194. (Неовлашћено прибављање или располагање нуклеарним материјалом), 194а.

(Угрожавање нуклеарног објекта), 196. (Пиратство), 197. (Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе), 198. (Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи), 199. (Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја), 200. (Злоупотреба телекомуникационих знакова), 201. (Тероризам), 202 (Финансирање терористичких активности) 202а. (Јавно подстицање на терористичке активности) или 202ц. (Обука за извођење терористичких активности) овог закона, казниће се казном затвора најмање три године.

Обука за извођење терористичких активности

Члан 202ц.

(1) Ко другог оспособи за прављење или коришћење експлозива, ватреног оружја или другог оружја или штетних или опасних супстанци или експлозивних направа или подучи о другим конкретним методама, техникама или вјештинама, у сврху учињења којег од кривичних дјела из члана: 191. (Узимање талаца), 192. (Угрожавање лица под међународноправном заштитом), 194. (Неовлашћено прибављање или располагање нуклеарним материјалом), 194а. (Угрожавање нуклеарног објекта), 196. (Пиратство), 197. (Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе), 198. (Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи), 199. (Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја), 200. (Злоупотреба телекомуникационих знакова), 201. (Тероризам), 202. (Финансирање терористичких активности), 202а. (Јавно подстицање на терористичке активности) или 202б. (Врбовање ради терористичких активности), казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и лице које да средства за обуку или на било који начин стави на располагање просторију или други простор, знајући да ће бити употребљени за извршење кривичног дјела из става (1) овог члана.

Организовање терористичке групе

Члан 202д.

(1) Ко организује терористичку групу или на други начин удружује најмање три лица ради извршења неког од кривичних дјела из члана: 191. (Узимање талаца), 192. (Угрожавање лица под међународноправном заштитом), 194. (Неовлашћено прибављање или располагање нуклеарним материјалом), 194а. (Угрожавање нуклеарног објекта), 196. (Пиратство), 197. (Отмица авиона или брода или заузимање фиксне платформе), 198. (Угрожавање безбједности ваздушне или морске пловидбе или фиксних платформи), 199. (Уништење и уклањање знакова који служе безбједности ваздушног саобраћаја), 200. (Злоупотреба телекомуникационих знакова), 201. (Тероризам), 202. (Финансирање терористичких активности), 202а (Јавно подстицање на терористичке активности), 202б. (Врбовање ради терористичких активности) или 202ц. (Обука за извођење терористичких активности), казниће се казном затвора најмање пет година.

(2) Ко постане припадник групе из става (1) овог члана или на било који други начин учествује у активностима терористичке групе, укључујући пружање финансијске и било које друге помоћи, казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Припадник групе из става (1) овог члана који открије групу прије него што је у њеном саставу или за њу починио кривично дјело казниће се новчаном казном или казном затвора до три године, а може бити и ослобођен казне.

Неизвршавање наредби и пресуда Међународног кривичног суда

Члан 203.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине, институцијама ентитета и институцијама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, које одбије поступити по наредби Међународног кривичног суда да се лиши слободе или притвори или изручи Међународном кривичном суду лице против којег је покренут поступак пред Међународним кривичним судом, или на други начин онемогућава извршење те наредбе, или која одбије извршење правоснажне и извршне пресуде Међународног кривичног суда или на други начин онемогућава извршење такве пресуде, казниће се казном затвора од једне до десет година.

XVIII - ГЛАВА ОСАМНАЕСТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ И ЈЕДИНСТВА ТРЖИШТА ТЕ КРИВИЧНА ДЈЕЛА ИЗ ОБЛАСТИ ЦАРИНА

Повреда равноправности у вршењу привредне дјелатности

Члан 204.

Ко злоупотребом свог службеног или утицајног положаја или овлаштења у институцијама Босне и Херцеговине ограничи слободно кретање људи, роба, услуга и капитала, између ентитета или између ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, ускрати или ограничи право привредног друштва или другог правног лица да се на територији другог ентитета или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине бави прометом робе и услуга, или стави привредно друштво или друго правно лице у неравноправан положај према другим правним лицима у погледу услова за рад или за вршење промета робе и услуга, или ограничи слободну размјену робе и услуга између ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Кривотворење новца

Члан 205.

(1) Ко начини лажан новац с циљем да га стави у оптицај као прави, или ко преиначи прави новац с циљем да га стави у оптицај, или ко лажан новац стави у оптицај, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко прибавља лажан новац с циљем да га стави у оптицај као прави.

(3) Ако је услед кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана дошло до поремећаја у привреди Босне и Херцеговине, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(4) Ко лажан новац који је примио као прави стави у оптицај, или ко зна да је лажан новац начињен или да је лажан новац стављен у оптицај, па то не пријави, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Лажан новац ће се одузети.

Кривотворење хартија од вриједности

Члан 206.

(1) Ко начини лажне хартије од вриједности издате на основу прописа Босне и Херцеговине с циљем да их стави у оптицај као праве, или ко преиначи такве хартије од вриједности с циљем да их стави у оптицај, или ко стави такве лажне хартије од вриједности у оптицај, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је услед кривичног дјела из става 1. овог члана дошло до поремећаја у привреди Босне и Херцеговине, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Лажне хартије од вриједности ће се одузети.

Кривотворење знакова за вриједност

Члан 207.

(1) Ко начини лажне таксене или поштанске марке или друге знакове за вриједност издате на основу прописа Босне и Херцеговине, или ко преиначи који од тих правих знакова за вриједност с циљем да их употрејеби као праве или да их другом да на употребу, или ко такве лажне знакове за вриједност употрејеби као праве или их с тим циљем прибави, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако су знакови за вриједност из става 1. овог члана веће вриједности, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко одстрањењем жига којим се знакови из става 1. овог члана поништавају или којим другим начином у сврху поновне употребе иде за тим да таквим знаковима да изглед као да нису употрејебљени, или ко те употрејебљене знакове употрејеби или прода као да важе, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Лажни знакови за вриједност ће се одузети.

Кривотворење знакова за обиљежавање робе, мјера и тегова

Члан 208.

- (1) Ко с циљем да их употреби као праве, начини лажне печате, жигове, марке или друге знакове за обиљежавање домаће или стране робе, којима се жигоше злато, сребро, стока, дрво или нека друга роба, или ко с истим циљем такве праве знакове преиначи, или ко такве лажне знакове употреби као праве, а такво дјело угрожава заједнички економски простор Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко кривотвори мјере или тегове, угрожавајући заједнички економски простор Босне и Херцеговине.
- (3) Лажни знакови, мјере и тегови ће се одузети.

Прање новца

Члан 209.

(1) Ко новац или другу имовину за које зна да су прибављени почињењем кривичног дјела прими, замијени, држи, располаже њима, користи у привредном или другом пословању, врши конверзију или њихов пренос или на други начин прикрије или покуша прикрити њихову природу, извор, локацију, располагање, кретање, власништво или друго право, а такав новац или имовинска корист су прибављени почињењем кривичног дјела:

а) у иностранству или на територији цијеле Босне и Херцеговине или на територији двају ентитета или на територији једног ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине; или

б) које је прописано Кривичним законом Босне и Херцеговине или другим законом на државном нивоу, казниће се казном затвора у трајању од једне до осам година.

(2) Ако је починилац дјела из става (1) овог члана истовремено и починилац или саучесник у кривичном дјелу којим је прибављен новац или имовинска корист из претходног става, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако вриједност новца или имовинске користи из става 1. овог члана прелази износ од 200.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

(4) Ако је при учињењу кривичног дјела из ст. 1. д) и 2. овог члана починилац поступио нехатно у односу на околност да су новац или имовинска корист прибављени кривичним дјелом, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(5) Новац, имовинска корист, приход, профит или друга корист из имовинске користи остварене кривичним дјелом из ст. од (1) до (4) овог члана ће се одузети.

6) Знање, намјера или сврха као елементи радње кривичног дјела из става (1) овог члана могу се цијенити на основу објективних чињеничних околности.

Пореска утаја или превара

Члан 210.

(1) Ко избјегне плаћање давања прописаних пореским законодавством Босне и Херцеговине, не пруживши захтијеване податке или пруживши лажне податке о својим стеченим опорезивим приходима или о другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање износа обавеза, а износ пореза чије се плаћање избјегава прелази износ од 10.000 КМ, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и ко у намјери да оствари право на поврат или кредит по основу индиректних пореза прописаних пореским законодавством Босне и Херцеговине поднесе пореску пријаву неистинитог садржаја са исказаним износом за поврат или кредит индиректних пореза који прелази 10.000 КМ.

(3) Ко почини кривично дјело из става (1) овог члана, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 50.000 КМ, или ко почини кривично дјело из става (2) овог члана, а исказани износ поврата или кредита по основу индиректних пореза прелази износ од 50.000 КМ, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко почини кривично дјело из става (1) овог члана, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 200.000 КМ или ко почини кривично дјело из става (2) овог члана, а исказани износ поврата или кредита по основу индиректних пореза прелази износ од 200.000 КМ, казниће се казном затвора од најмање три године.

Недопуштен промет акцизних производа

Члан 210а

(1) Ко незаконито произведе, стави у промет, односно прода или продаје производе који нису обиљежени контролним и пореским маркицама на начин прописан пореским законодавством Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Производи из става (1) овог члана одузеће се.

Недопуштено складиштење робе

Члан 210б

(1) Ко ускладишти робу на коју се плаћа порез по пореском законодавству Босне и Херцеговине у просторији која није регистрована за ту намјену у складу са законом, или ко дозволи да се у његовој просторији ускладишти роба а просторија није за то регистрована, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и онај ко у просторији регистрованој у складу са законом за складиштење робе ускладишти робу на коју се плаћа порез по пореском законодавству Босне и Херцеговине за коју не постоји прописана документација о поријеклу робе и плаћеном порезу.

Неплаћање пореза

Члан 211.

(1) Ко преносом или отуђењем имовине, гашењем привредног субјекта или на други начин онемогући наплату пријављеног пореза прописаног пореским законодавством Босне и Херцеговине, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 50.000 КМ, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко почини дјело из става (1) овог члана, а износ пореза чије се плаћање избјегава прелази 100.0000 КМ, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Ко почини дјело из става (1) овог члана, а износ пореза чије се плаћање избјегава прелази 200.000 КМ, казниће се казном затвора најмање три године.

(4) Ако починилац плати обавезе из ставова (1), (2) и (3) овог члана може бити ослобођен казне.

Недопуштена трговина

Члан 212.

(1) Ко неовлаштено продаје, купује или врши размјену робе или предмета чији је промет забрањен или ограничен прописима Босне и Херцеговине или међународним правом, ако таквим дјелом није учињено друго кривично дјело за које је прописана тежа казна, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Роба и предмети из става 1. овог члана одузеће се.

Недопуштена производња

Члан 213.

(1) Ко произведе или преради робу чија је производња или прерађивање забрањено прописима Босне и Херцеговине или међународним правом, ако таквим дјелом није учињено друго кривично дјело за које је прописана тежа казна, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Роба из става 1. овог члана и средства за њену производњу или прераду ће се одузети.

Кријумчарење

Члан 214.

- (1) Ко преко царинске линије пренесе робу веће вриједности, избегавајући мјере царинске контроле, или ко се избегавајући мјере царинске контроле бави преношењем робе преко царинске линије, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Ко без одговарајућег одобрења, избегавајући мјере царинске контроле, преко царинске линије пренесе робу чији је увоз или извоз забрањен, ограничен или захтијева посебно одобрење или дозволу надлежног органа, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (3) Ако су кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана преко царинске линије пренесени предмети, роба или супстанце који су опасни по живот или здравље људи или представљају опасност за јавну безбједност, или је то кривично дјело учињено употребом оружја, силе или пријетње, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (4) Роба, супстанце и други предмети из ставова од (1) до (3) овог члана одузеће се.
- (5) Превозно средство чија су тајна или скривита мјеста искориштена за пренос робе из ст. 1. до 3. овог члана, или које је намијењено за учињење кривичног дјела из ст. 1. до 3. овог члана, одузеће се ако је власник или корисник превозног средства то знао или је могао или био дужан знати.

Организовање групе људи или удружења за кријумчарење или растурање неоцарињене робе

Члан 215.

- (1) Ко организује групу људи или друго удружење за организовано кријумчарење, или мрежу препродавача или посредника за продају или за растурање неоцарињене робе, казниће се казном затвора најмање три године.
- (2) Ко постане члан групе људи или удружења из става 1. овог члана, казниће се казном затвора најмање једну годину.

Царинска превара

Члан 216.

- (1) Ко у намјери да он или ко други избјегне плаћање царине или других дацбина које се плаћају приликом увоза робе а чији износ прелази 5.000 КМ, начини или поднесе царинском органу кривотворену царинску исправу, увјерење или други документ који је лажан, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако обавеза из става 1. овог члана прелази износ од 20.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако обавеза из става 1. овог члана прелази износ од 80.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

XIX - ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА КОРУПЦИЈЕ И КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ И ДРУГЕ ОДГОВОРНЕ ФУНКЦИЈЕ

Примање поклона и других облика користи

Члан 217.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице или међународног службеника или арбитра или судију поротника, које захтијева или прими поклон или какву другу корист за себе или за друго лице или које прими обећање поклона или какве користи за себе или за друго лице, да у оквиру своје функције изврши што не би смјело извршити или да не изврши што би морало извршити или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице или међународног службеника или арбитра или судију поротника, које захтијева или прими поклон или какву корист за себе или за друго лице, или које прими обећање поклона или какве користи за себе или за друго лице, да у оквиру своје функције изврши што би морало извршити или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица или да не изврши што не би смјело извршити, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице или међународног службеника или арбитра или судију поротника, које послије вршења или невршења из ст. 1. и 2. овог члана, а у вези с тим, захтијева или прими поклон или какву другу корист за себе или за друго лице.

(4) Примљени поклон или имовинска корист одузеће се.

Давање поклона и других облика користи

Члан 218.

Ко службеном или одговорном лицу у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице и ли међународног службеника или арбитра или судију поротника, учини или обећа поклон или какву другу корист за њега или друго лице, да у оквиру своје функције изврши што не би смјело извршити или да не изврши што би морало извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Ко службеном или одговорном лицу у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице и ли међународног службеника или арбитра или судију поротника, учини или обећа поклон или какву другу корист за њега или друго лице да у оквиру своје функције изврши што би морало извршити или да не изврши што не би смјело извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који је дао мито на захтјев службеног или одговорног лица у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страном службено лице или међународног службеника или арбитра или судију поротника, и пријавио кривично дјело прије његовог откривања или прије сазнања да је дјело откривено, може се ослободити од казне.

¶ Примљени поклон или имовинска корист одузеће се.

Примање награде или другог облика користи за трговину утицајем

Члан 219.

(1) Ко посредно или непосредно захтијева или заприми или прихвати награду или какву другу корист или обећање награде или какве друге користи, за себе или другог, да коришћењем свог стварног или претпостављеног службеног или друштвеног или утицајног положаја или другог статуса посредује да службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине или страном службено лице или међународни службеник или арбитар или судија поротник изврши или не изврши службену или другу радњу, казниће се казном затвора у трајању од шест мјесeci до пет година.

(2) Ко посредује користећи свој службени или друштвени или утицајни положај или други статус, да службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине или страном службено лице или међународни службеник или арбитар или судија поротник изврши или не изврши службену или другу радњу, казниће се казном затвора у трајању од једне до осам година.

(3) Ако је починилац за почињење кривичног дјела из става (2) овог члана захтијевао или примио или прихватио награду или какву другу корист за себе или другога, казниће се казном затвора у трајању од једне до десет година.

(4) Примљена награда или каква друга корист биће одузета.

Давање награде или другог облика користи за трговину утицајем

Члан 219а.

(1) Ко посредно или непосредно лицу које има службени или друштвени или утицајни положај или други статус учини или понуди или обећа награду или какву другу корист да посредује да службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине или страном службено лице или међународни службеник или

арбитар или судија поротник изврши или не изврши службену или другу радњу, казниће се казном затвора у трајању од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко посредно или непосредно, на захтјев лица које има службени или друштвени или утицајни положај или други статус, почини кривично дјело из става (1) овог члана и пријави кривично дјело прије његовог откривања или прије сазнања да је дјело откривено, може се ослободити казне.

(3) Примљена награда или каква друга корист биће олукета, а у случају из става (2) овог члана може се вратити лицу које је дало награду или какву другу корист.

Подмићивање на изборима и у служби која се финансира из јавних средстава

Члан 219.б

(1) Ко посредно или непосредно затражи, захтијева или узме новац или било који финансијски инструмент или другу вриједност или другу материјалну или нематеријалну корист или предност или услугу или било какву врсту подстицаја за себе или за другога, укључујући и правно лице, или понуду или обећање такве користи или предности или потицаја за себе или за другога, укључујући и правно лице, како би учинио нешто што иначе не би смио учинити или пропустио да учини нешто што би иначе био дужан учинити у вршењу службене дужности или предстојеће службене дужности, у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, или ко посредује у таквом пасивном подмићивању,

казниће се казном затвора од једне до десет година и новчаном казном.

(2) Ко посредно или непосредно затражи, захтијева или узме новац или било који финансијски инструмент или другу вриједност или другу материјалну или нематеријалну корист или предност или услугу или било коју врсту подстицаја за себе или за другога, укључујући и правно лице, или понуду или обећање такве користи или предности или подстицаја за себе или за другога, укључујући и правно лице, како би учинио нешто што би иначе и био дужан учинити или пропустио да учини нешто што иначе и не би смио учинити у вршењу службене дужности или предстојеће службене дужност у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, или ко посредује у таквом пасивном подмићивању,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година и новчаном казном.

(3) Ко посредно или непосредно понуди, обећа или да новац или било који финансијски инструмент или другу вриједност или другу материјалну или нематеријалну корист или предност или услугу или било какву врсту подстицаја, неком лицу, и за то лице или за другога, укључујући и правно лице, а које може искористити службену дужност или

предстојећу службену дужност у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, да учини нешто што иначе не би смјело учинити или пропусти да учини нешто што би иначе било дужно учинити, или ко посредује у таквом активном подмићивању, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година и новчаном казном.

(4) Ко посредно или непосредно понуди, обећа или да новац или било који финансијски инструмент или другу вриједност или другу материјалну или нематеријалну корист или предност или услугу или било какву врсту подстицаја, неком лицу, и за то лице или другога, укључујући и правно лице, а које може искористити службену дужност или предстојећу службену дужност у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, да учини нешто што би иначе и било дужно учинити или да пропусти да учини нешто што иначе и не би смјело учинити, или ко посредује у таквом активном подмићивању, казниће се казном затвора до три године и новчаном казном.

(5) Ко у вршењу службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, учини нешто што иначе не би смио учинити или пропусти да учини нешто што би иначе био дужан учинити, кад не би било новца или финансијског инструмента или друге вриједности или друге материјалне или нематеријалне користи или предности или услуге или било какве врсте подстицаја за себе или за другога, укључујући и правно лице, без обзира када је такав неприкладан подстицај запримљен или обећан, казниће се казном затвора од једне до десет година и новчаном казном.

(6) Кривична дјела из овог члана постоје без обзира на то јесу ли учинилац из става (1), (2) и (5) овог члана или лице које је учинилац из става (3) и (4) овог члана настојао побудити, испуњавали услове да дјелују, из разлога што нису преузели дужност или нису били надлежни, или из било којег другог разлога.

(7) За кривична дјела из става (1) до (5), изрећи ће се мјера безбједности забране вршења дужности из става (1) до (5) овог члана.

(8) Новац или други финансијски инструмент или друга вриједност или корист или други подстицај из става (1) до (5) одузеће се.

(9) Имовинска корист, приход, добит или друга корист проистекла из имовинске користи стечене извршењем кривичних дјела из става (1) до (5) и свака друга корист проистекла из вриједности или користи или предности или услуге или другог подстицаја из става (1) до (5) овог члана, одузеће се.

(10) У складу с члановима 113. и 114. овог закона, осуде за кривична дјела из става (1) до (5) овог члана имају за правну посљедицу осуде:

а) престанак службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или

било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, и престанак таквог запослења;

б) одузимање одликовања;

ц) забрану обављања службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, у трајању од пет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне; и

д) забрану стицања службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Босне и Херцеговине, у трајању од пет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне.

Злоупотреба положаја или овлаштења

Члан 220.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине, које искориштавањем свог службеног положаја или овлаштења, прекорачивши границе свог службеног овлаштења или не извршивши своје службене дужности, прибави себи или другом какву корист, другом нанесе какву штету или теже повриједи права другог, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

(4) Прибављена корист одузеће се.

Проневјера у служби

Члан 221.

(1) Ко с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вриједности или друге покретне ствари које су му повјерене у служби или уопште на функцији у институцијама Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

(4) Новац, хартије од вриједности или друге покретне ствари, те прибављена корист одузеће се.

Превара у служби

Члан 222.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које с циљем да себи или другом прибави противправну имовинску корист, подношењем лажних обрачуна или на други начин доведе у заблуду овлаштено лице да изврши незакониту исплату, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

(4) Прибављена имовинска корист одузеће се.

Послуга у служби

Члан 223.

Ко се неовлаштено послужи новцем, хартијом од вриједности или другим покретним стварима које су му повјерене у служби или уопште на раду у институцијама Босне и Херцеговине, или те ствари другом неовлаштено да на послугу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Несавјестан рад у служби

Члан 224.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које свјесним кршењем закона, других прописа или општег акта или пропуштањем дужности надзора, очигледно несавјесно поступи у вршењу дужности, па усљед тога наступи тежа повреда права другог или имовинска штета која прелази износ од 1.000 КМ, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је усљед кривичног дјела из става 1. овог члана дошло до тешке повреде права другог или је наступила имовинска штета која прелази износ од 10.000 КМ, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Кривотворење службене исправе

Члан 226.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које у службену или пословну исправу, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе какав важан податак, или својим потписом, односно службеним печатом овјери службену или пословну исправу, књигу или спис с неистинитом садржином, или које својим потписом, односно службеним печатом омогући прављење такве исправе, књиге или списка с неистинитом садржином, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и службено или одговорно лице које неистиниту службену или пословну исправу, књигу или спис употреби у служби или пословању као да су истинити, или која службену или пословну исправу, књигу или спис уништи, прикрије, у већој мјери оштети или на други начин учини неупотребљивом.

Противзаконита наплата и исплата

Члан 227.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које од другог наплати нешто што други није дужан да плати, или наплати више него што је дужан да плати, или које при исплати или предаји каквих ствари мање исплати, односно преда, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Противзаконито ослобођење лица лишеног слободe

Члан 228.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине које противзаконито ослободи лице лишено слободe које му је повјерено на чување, или му помогне да побјегне, или му омогући недопуштenu везу или преписку ради припремања бјегства, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Противзаконито присвајање ствари при претресању или извршењу

Члан 229.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине које при претресању стана, просторија или лица, или при извршењу одузме покретну ствар с циљем да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се казном затвора од једне до десет година.

XX - ГЛАВА ДВАДЕСЕТА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА

Непријављивање кривичног дјела или починиоца

Члан 230.

(1) Ко зна за починиоца кривичног дјела за које се по закону Босне и Херцеговине може изрећи казна дуготрајног затвора, или ко само зна да је такво дјело учињено, па то не пријави, иако од такве пријаве овиси благовремено откривање починиоца или кривичног дјела, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не пријави кривично дјело за које је сазнало у вршењу своје дужности, ако се за то кривично дјело по закону Босне и Херцеговине може изрећи казна затвора пет година или тежа казна.

(3) За кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којим живе у ванбрачној заједници, или које је бранилац, љекар или вјерски исповједник починиоца.

Непријављивање лица које је оптужено од стране Међународног кривичног суда

Члан 231.

(1) Ко, знајући за оптужницу и знајући гдје се креће или налази лице оптужено од стране Међународног кривичног суда, не пријави кретање или мјесто гдје се то лице налази, иако благовремен проналазак тог лица овиси о таквој пријави, казниће се казном затвора до три године.

(2) За кривично дјело из става 1. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или које је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Непријављивање мјеста масовне гробнице

Члан 231а.

Ко зна мјесто гдје се налази мјесто масовне гробнице, па то не пријави, казниће се казном затвора до три године.

Помоћ починиоцу послје учињеног кривичног дјела

Члан 232.

(1) Ко крије починиоца кривичног дјела прописаног законом Босне и Херцеговине или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије лице осуђено по закону Босне и Херцеговине или предузима што друго чиме се иде за тим да се не изврши изречена казна, мјера безбједности или васпитна заводска мјера прописана законом Босне и Херцеговине, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко пружи помоћ починиоцу кривичног дјела за које се по закону Босне и Херцеговине може изрећи и казна затвора три године или тежа казна, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко пружи помоћ починиоцу кривичног дјела за које је законом Босне и Херцеговине прописана казна дуготрајног затвора, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Казна изречена за кривично дјело из става 1. овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне изречене за кривично дјело у погледу којег је пружена помоћ.

(5) За кривично дјело из ст. 1. до 3. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којим живи у ванбрачној заједници, или која је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Помоћ лицу оптуженом од стране Међународног кривичног суда

Члан 233.

(1) Ко пружи помоћ или крије лице оптужено од стране Међународног кривичног суда или му помогне да не буде откривено, казниће се казном затвора до три године.

(2) За кривично дјело из става 1. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Лажно пријављивање

Члан 234.

(1) Ко пријави неко одређено лице да је учинило кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине, а зна да то лице није починилац, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко подметањем трагова кривичног дјела или на други начин изазове покретање кривичног поступка због кривичног дјела прописаног законом Босне и Херцеговине против лица за које се зна да није починилац.

(3) Ко сам себе пријави да је учинио кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине, иако га није учинио, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко пријави да је учињено кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине, иако зна да то дјело није учињено.

Давање лажног исказа

Члан 235.

(1) Свједок, вјештак, преводилац или тумач који у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку пред институцијама Босне и Херцеговине да лажан исказ, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се странка која приликом извођења доказа саслушањем странака у парничном или управном поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, да лажан исказ, а на том је исказу заснована одлука донесена у том поступку.

(3) Ако је лажан исказ дат у кривичном поступку, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако су усљед кривичног дјела из става 3. овог члана наступиле нарочито тешке последице за окривљеног, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(5) Ако починилац добровољно опозове свој лажан исказ прије него што је донесена коначна одлука, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци, а може се и ослободити од казне.

Спречавање доказивања

Члан 236.

(1) Ко свједока или вјештака у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, силом, пријетњом или другим обликом присиле, или обећањем поклона или какве друге користи наведе на лажан исказ, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко с циљем да спречи или знатно отежа доказивање у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивим туђи предмет или исправу која служи доказивању, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Повреда тајности поступка

Члан 237.

Ø) Ко неовлаштено другом открије чињеницу или средство које садржи информацију и у чији је посјед дошао из истражног, судског, прекршајног или управног поступка⁴ пред институцијама Босне и Херцеговине, а што се по закону не смије објавити или је одлуком Суда Босне и Херцеговине или од стране овлашћеног лица означено као тајни податак, казниће се казном затвора до три године.

Ø) Ко неовлаштено објави, посредује у објављивању, омогући објављивање или учини доступним чињеницу или средство које садржи информацију и у чији је посјед дошао из истражног, судског, прекршајног или управног поступка⁵ пред институцијама Босне и Херцеговине, а што се по закону не смије објавити или је одлуком Суда Босне и Херцеговине или од стране овлашћеног лица означено као тајни податак, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Кршење закона од стране судије

Члан 238.

Судија Уставног суда Босне и Херцеговине или Суда Босне и Херцеговине, који с циљем да другом прибави какву корист или да му нанесе какву штету, донесе незакониту одлуку или на други начин прекрши закон у вршењу своје функције, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Неизвршење одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда Босне и Херцеговине, Дома за људска права или Европског суда за људска права

Члан 239.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине, институцијама ентитета или институцијама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, које одбије да изврши коначну и извршну одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда Босне и Херцеговине, Дома за људска права или Европског суда за људска права, или спречава да се таква одлука изврши, или на други начин онемогућава њено извршење, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

⁴Чланом 6. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број 53/06), ријечи: “оно што је сазнао из судског, прекршајног, управног или дисциплинског поступка“ мијењају се ријечима: “чињеницу или средство које садржи информацију и у чији је посјед дошао из истражног, судског, прекршајног или управног поступка“. У навођењу ријечи које се мијењају, нису наведене ријечи које се односе на дисциплински поступак.

⁵Ибид

Откривање идентитета заштићеног свјedoка

Члан 240.

(1) Ко неовлаштено другome саопити, преда или предузме другу радњу с циљем откривања података о идентитету или информација које могу довести до откривања идентитета лица које је пружило доказ или треба пружити доказ пред институцијама Босне и Херцеговине, а које се по закону не смију објавити или су одлуком Суда Босне и Херцеговине или **од стране овлашћеног лица проглашене тајним подацима**, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Судија Суда Босне и Херцеговине или друго службено лице које неовлаштенom лицу учини доступним податке или информације из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Казном из става (2) овог члана казниће се и ко неовлаштено објави, посредује у објављивању, омогући објављивање или учини доступним податке или информације из става (1) овог члана.

(4) Ко случајно дошавши до откривених, али не и објављених података или информација из става (1) овог члана, те податке или информације пренесе или учини доступним, знајући за њихову природу, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Починилац кривичног дјела из ставова (1) и (3) овог члана који на захтјев надлежног органа не открије извор и начин сазнања података или информација из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(6) Починилац кривичног дјела из става (4) овог члана који на захтјев надлежног органа не открије извор и начин сазнања података или информација из става (1) овог члана, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Ометање рада правосуђа

Члан 241.

(1) Ко користи физичку силу, пријетњу, застрашивање или обећава, нуди или даје недопуштену корист, како би навео на давање лажаног исказа или спречио давање исказа или извођење доказа у кривичном поступку који се води по закону Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко користи физичку силу, пријетњу или застрашивање како би спречио судију, тужиоца или службено лице органа за провођење закона, да врше службену дужност у вези с кривичним поступком који се води по закону Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање три године.

Спречавање службеног лица у обављању службене радње

Члан 241а.

(1) Ко силом или пријетњом да ће директно употребити силу спријечи службено лице у институцијама Босне и Херцеговине у обављању службене радње коју је предузела у оквиру својих овлашћења или је на исти начин присили на обављање службене радње, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана службено лице злостављано или су јој нанесене лаке тјелесне повреде или је кривично дјело учињено пријетњом употребе оружја, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко кривично дјело из ставова (1) и (2) овог члана учини према службеном лицу при обављању послова безбједности Босне и Херцеговине, лишења слободе починилаца кривичног дјела или чувања лица које је лишено слободе, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ако је починилац кривичног дјела из ставова од (1) до (3) овог члана био изазван противзаконитим или грубим поступањем службеног лица, може бити ослобођен казне.

Напад на службено лице у обављању послова безбједности, откривању или лишењу слободе починилаца кривичних дјела

Члан 241б

(1) Ко нападне или озбиљно пријети да ће напасти службено лице у институцијама Босне и Херцеговине или лице које му помаже у обављању послова безбједности Босне и Херцеговине, откривању или лишењу слободе починилаца кривичних дјела или чувања лица које је лишено слободе, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана службено лице или лице које му помаже лакше тјелесно повријеђено или је кривично дјело из става (1) овог члана почињено уз пријетњу употребе оружја, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана службено лице или лице које му помаже тешко тјелесно повријеђено, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ако је починилац кривичног дјела из ставова од (1) до (3) овог члана био изазван незаконитим или грубим поступањем службеног лица или лица које му помаже, може бити ослобођен казне.

XXI - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПРВА - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПОВРЕДЕ АУТОРСКИХ ПРАВА

Злоупотреба ауторских права

Члан 242.

- (1) Лице које под својим именом или под именом другога, објави, прикаже, изведе, пренесе или на други начин саопшти јавности туђе дјело које се у складу са законом Босне и Херцеговине сматра ауторским дјелом или дозволи да се то учини, казниће новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без навођења имена или псеудонима аутора објави, прикаже, изведе, пренесе или на други начин саопшти јавности туђе дјело из става 1. овог члана на којем је означено име или псеудоним аутора, или на недозвољен начин унесе дијелове туђег дјела из става 1. овог члана у своје ауторско дјело или дозволи да се то учини.
- (3) Лице које уништи, изобличи, нагрди или на други начин без одобрења аутора, измијени туђе дјело из става 1. овог члана, казниће новчаном казном или казном затвора до три године.
- (4) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без навођења имена или псеудонима умјетника извођача, осим ако умјетник извођач жели остати анониман, објави, прикаже, пренесе или на други начин саопшти јавности његову изведбу.
- (5) Казном из става 3. овог члана казниће се ко уништи, изобличи, нагрди, сакати или на други начин без одобрења умјетника извођача, измијени снимљену изведбу умјетника извођача.
- (6) Ако је учињењем кривичног дјела из ст. 1. до 5. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Недозвољено кориштење ауторских права

Члан 243.

- (1) Ко без одобрења аутора или другог носиоца ауторског права, односно лица које је овлаштено дати одобрење када је одобрење према закону Босне и Херцеговине потребно, или противно њиховој забрани, фиксира на материјалну подлогу, репродуцира, умножи, стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе, прикаже, изведе, одашиље, пренесе, учини доступним јавности, преведе, прилагоди, обради, преради или на други начин употреби ауторско дјело, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без одобрења умјетника извођача, односно лица које је овлаштено дати одобрење, када је према одредбама закона Босне и Херцеговине оно потребно или противно њиховој забрани, сними, репродуцира, умножи, стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе, прикаже, изведе, одашиље, пренесе, учини доступним јавности или на други начин употријеби изведбу умјетника извођача.

(3) Казном из става 1. овог члана казниће се ко у намјери да омогући неовлаштену употребу ауторског дјела или изведбе умјетника извођача произведе, увезе, пренесе преко државне границе, стави у промет, изнајми, омогући другоме употребу или кориштење било које врсте опреме или средства којем је основна или претежна сврха омогућити неовлаштено отклањање или осујећивање којег техничког средства или рачунарског програма намијењеног заштити права аутора или умјетника извођача од неовлаштене употребе.

(4) Лице код којег се затекну предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење, или су настали кривичним дјелом из ст. 1. до 3. овог члана, а која је то знала или могла или била дужна знати, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(5) Ако је учињењем кривичног дјела из ст. 1. до 3. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(6) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела, или су настали кривичним дјелом из ст. 1. до 3. овог члана, одузеће се и уништити.

Недозвољено кориштење права произвођача звучне снимке

Члан 244.

(1) Ко без одобрења произвођача звучне снимке, када је одобрење у складу са законом Босне и Херцеговине потребно, или противно његовој забрани, емитира, умножи директно или индиректно његову звучну снимку, неовлаштено стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе или учини доступном јавности, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без одобрења носиоца права у вези с радиодифузијским емисијама када је према закону Босне и Херцеговине такво одобрење потребно, или противно забрани, реемитира емисију, или сними, умножи или стави у промет снимку емисије.

(3) Ако је учињењем кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела, или су настали кривичним дјелом из ставка 1. до 3. овог члана, одузеће се и уништити.

Недозвољено кориштење права радиодифузије

Члан 245.

(1) Ко без одобрења овлаштеног дистрибутера енкриптираног сателитског сигнала, производи или обавља монтажу, мијења, увози, извози, продаје, изнајмљује или на други начин ставља у промет материјални или нематеријални уређај или систем за декодирање таквог сигнала, ако зна или мора знати да тај уређај или систем претежно служи за декодирање енкриптираног сателитског сигнала, казниће новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела или су настали кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана, одузеће се и уништити.

Недозвољена дистрибуција сателитског сигнала

Члан 246.

(1) Ко прима енкриптирани сателитски сигнал који је декодиран без одобрења његовог овлаштеног дистрибутера и обавља даљу дистрибуцију таквог сигнала, ако зна или мора знати да је такав сигнал неовлаштено декодиран, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

XXI A - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПРВА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ОРУЖАНИХ СНАГА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Неизвршење и одбијање извршења наређења

Члан 246 а.

(1) Војно лице које не изврши или одбије да изврши наређење надређеног у вези са службом, на због тога наступи немогућност обављања или отежано обављање службе или опасност по живот људи или имовину велике вриједности, казниће се казном затвора до пет година.

(2) Војно лице које се противи стражару, патроли, службеном или другом војном лицу у сличној служби док обављају своју дужност, као и војно лице које не послуша њихов позив или не изврши или одбије да изврши њихово наређење, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Ако су кривичним дјелом из ст.(1) и (2) овог члана проузроковане изразито тешке посљедице за војну службу, починилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година.

(4) Војно лице које учини кривично дјело из става (1) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Починилац кривичног дјела из ст. (1), (2) и (4) овог члана који је био изазван противзаконитим или неправилним поступањем надређеног, стражара, патроле, службеног или другог војног лица, може се блаже казнити или ослободити казне.

Одбијање примања и употребе оружја

Члан 246 б.

Војно лице које противно прописима и без оправданог разлога одбије да прими оружје или да га употреби по наређењу или по правилима службе, казниће се казном затвора од једне до пет година.

Противљење надређеном

Члан 246 ц.

(1) Војно лице које заједно са другим војним лицима пружи отпор наређењу надређеног датог у вези са службом или одбије да изврши наређење или одбије да изврши своју дужност, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

(2) Ако је кривично дјело из става (1) овог члана учињено на организован начин, починилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година.

(3) Војно лице које при учињењу кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана употреби оружје, казниће се казном затвора најмање три године.

(4) Ко организује или било како руководи учињењем кривичног дјела из ст. (1), (2) и (3) овог члана, казниће се казном затвора најмање десет година.

(5) Војни старјешина који учествује у учињењу кривичног дјела из ст. (1), (2) и (3) овог члана, казниће се казном затвора најмање десет година.

(6) Војно лице које при учињењу кривичног дјела из става (3) овог члана усмрти неко лице из нехата, казниће се казном затвора најмање три године.

(7) Војно лице које при учињењу кривичног дјела из става (3) овог члана усмрти неко лице с намјером, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(8) Починилац кривичног дјела из става (1) овог члана који је био изазван противзаконитим или неправилним поступањем надређеног, може се блаже казнити или ослободити казне.

Повреда стражарске, чуварске, патролне или друге сличне службе

Члан 246 д.

(1) Војно лице које поступи противно прописима о стражарској, чуварској, патролној или другој сличној служби, и тиме проузрокује тешке посљедице за службу или службу тешко угрози, казниће се казном затвора до три године.

(2) Војно лице које учини кривично дјело из става (1) овог члана близу складишта оружја или војне опреме или складишта експлозивног материјала или близу другог важног објекта, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана неко лице тешко тјелесно повријеђено, или је проузрокована имовинска штета великих размјера, или су наступиле друге тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана неко лице усмрћено, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(5) Војно лице које учини кривично дјело из ст. (1) до (4) овог члана из нехата, казниће се:

а) за кривично дјело из става (1) овог члана казном затвора до шест мјесеци;

б) за кривично дјело из става (2) овог члана казном затвора до једне године;

ц) за кривично дјело из става (3) овог члана казном затвора до три године;

д) за кривично дјело из става (4) овог члана казном затвора до пет година.

(6) Ако је кривичним дјелом из става (5) овог члана проузрокована посљедица из ст.(3) или (4) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.

Присила према војном лицу у обављању службене дужности

Члан 246 е.

(1) Ко силом или пријетњом да ће непосредно употребити силу спријечи војно лице у обављању службене дужности или га на исти начин присили на обављање службене дужности, казниће се казном затвора до три године.

(2) Ко при чињењу кривичног дјела из става (1) овог члана војно лице тешко увриједи или га лако тјелесно повриједи, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ко при чињењу кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана употрејеби оружје, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Починилац кривичног дјела из става (1) овог члана који је био изазван противзаконитим или неправилним поступањем војног лица, може се блаже казнити или ослободити казне.

Напад на војно лице у обављању службе

Члан 246 ф.

(1) Ко нападне или озбиљно пријети да ће напасти војно лице док војно лице обавља службену дужност, казниће се казном затвора до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана војно лице лако тјелесно повријеђено, или је кривично дјело из става (1) овог члана почињено употребом оружја, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

(3) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана војно лице тешко тјелесно повријеђено, или су проузроковане тешке посљедице за службу, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Ако је при чињењу кривичног дјела из става (1) овог члана војно лице с намјером усмрћено, починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(5) Починилац кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана који је био изазван противзаконитим или неправилним поступањем војног лица може се блаже казнити или ослободити казне.

Злостављање подређеног или млађег

Члан 246 г.

(1) Војни старјешина који у служби или у вези са службом злоставља подређеног или млађег или с њим поступа на начин којим се вријеђа људско достојанство, казниће се казном затвора до три године.

(2) Војни старјешина који почини кривично дјело из става (1) овог члана према више лица, казниће се казном затвора до пет година.

Подношење неистинитих пријава и извјештаја

Члан 246 х.

(1) Војно лице које у обављању службене дужности или службе поднесе пријаву или извјештај неистинитог садржаја, или у пријави или извјештају прећути чињеницу коју није смјело прећутјети, па због тога проузрокује тешке штетне посљедице за службу или службу тешко угрози и тиме доведе у опасност живот људи или имовину велике вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако је кривично дјело из става (1) овог члана почињено подношењем нарочито важне пријаве или давањем извјештаја нарочито важног садржаја или су проузроковане нарочито штетне посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко почини кривично дјело из става (2) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Непредузимање мјера за заштиту војне јединице

Члан 246 и.

(1) Војни старјешина који не предузме прописане, наређене или друге очигледно потребне мјере за очување живота и здравља људи који су му повјерени, за обезбјеђење и одржавање у исправном стању објеката, предмета и средстава који служе борбеној готовости, за уредно снабдијевање јединице која му је повјерена храном, опремом или материјалом, за очување живота и здравља стоке, или мјере потребне ради благовременог и уредног извршења радова обезбјеђења или обезбјеђења објеката који су му повјерени, па тиме проузрокује тешке штетне посљедице за службу или службу, тешко угрози или доведе у опасност живот људи или тешко угрози здравље људи или имовину велике вриједности, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана неко лице тешко тјелесно повријеђено, или је проузрокована имовинска штета великих размјера или друге тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана проузрокована смрт једног или више лица, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Војни старјешина који учини кривично дјело из става (1) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става (4) овог члана проузрокована посљедица из става (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора до три године.

(6) Ако је кривичним дјелом из става (4) овог члана проузрокована посљедица из става (3) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора до пет година.

Необезбјеђење на војним вјежбама

Члан 246 ј.

(1) Војно лице које на вјежби, обуци или у обављању покуса не предузме прописане, наређене или очигледо потребне мјере обезбјеђења или опреза, на тиме доведе у опасност живот људи или тешко угрози здравље људи или имовину велике вриједности, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана неко лице тешко тјелесно повријеђено, или је проузрокована имовинска штета великих размјера или друге тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана проузрокована смрт једног или више лица, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Војно лице које почини кривично дјело из става (1) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става (4) овог члана проузрокована посљедица из става (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора до три године.

(6) Ако је кривичним дјелом из става (4) овог члана проузрокована посљедица из става (3) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора до пет година.

Непрописан или непажљив однос према повјереном оружју и војној опреми

Члан 246 к.

(1) Ко непрописно или непажљиво држи, чува или рукује оружјем или војном опремом, који су му повјерени, а који припадају војној јединици или војној установи, на тиме проузрокује њихово оштећење у већој мјери, уништење или нестанак, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Лице задужено за складиште борбених средстава, оружја или војне опреме, које не предузме мјере с циљем њихове заштите или одржавања, на тиме проузрокује њихово оштећење у већој мјери, уништење или нестанак, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става (2) овог члана проузрокована имовинска штета у већој мјери, починилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година.

(4) Лице из става (2) овог члана које учини кривично дјело из става (2) овог члана из нехата, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(5) Ако је кривичним дјелом из става (4) овог члана проузрокована посљедица из става (3) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.

Противзаконито располагање повјереним оружјем или војном опремом

Члан 246 л.

Ко противзаконито присвоји, отуђи, заложи, преда другоме на употребу, оштети или уништи оружје или војну опрему који су му повјерени а служе потребама одбране, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Крађа оружја и војне опреме

Члан 246 м.

(1) Ко отуђи оружје или војну опрему или дио борбених средстава који служе потребама одбране, с циљем да њиховим присвајањем прибави себи или другоме противправну материјалну корист, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном затвора од једне до десет година казниће се ко кривично дјело из става (1) овог члана учини:

а) обијањем, проваљивањем или другим свладавањем већих препрека да дође до ствари из затворене зграде, собе, благајне, ормара, сефа или друге затворене просторије или простора; или

б) као припадник групе људи који су се удружили ради чињења крађе; или

ц) на нарочито опасан или дрзак начин; или

д) ношењем оружја или опасног оруђа за напад или одбрану; или

е) искориштавањем стања насталог пожаром, поплавом, потресом или другом сличном несрећом; или

ф) у односу на ствар велике вриједности а починилац поступа с циљем прибављања имовинске користи такве вриједности.

Недопуштени улазак у војна постројења и неовлашћено прављење скица и цртежа војних постројења или борбених средстава

Члан 246 н.

(1) Ко с циљем извиђања неовлашћено уђе у војна постројења иако зна да је приступ забрањен, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко неовлашћено прави скице или цртеже или фотографише војна постројења или борбена средства или их на други начин снима, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Самовољно удаљење и бијег из војне јединице или службе

Члан 246 о.

(1) Војно лице које самовољно напусти своју јединицу или службу и не врати се на дужност у року од десет дана, или се у истом року не врати на дужност с дозвољеног одсуства ван јединице или службе, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се војно лице које више од двапут у периоду краћем од десет дана без допуштења остане ван своје јединице или службе, као и војно лице које самовољно напусти своју јединицу или службу за вријеме извршења важног задатка или повећаног степена борбене готовости јединице.

(3) Војно лице које се крије с циљем избјегавања службе у Оружаним снагама Босне и Херцеговине или које самовољно напусти своју јединицу или службу и не врати се на дужност у року од тридесет дана или се у истом року не врати на дужност са дозвољеног одсуства ван јединице или службе, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Војно лице које напусти земљу или остане ван земље с циљем избјегавања службе у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање три године.

(5) Војно лице које се припрема да побјегне ван земље с циљем избјегавања службе у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(6) Починилац кривичног дјела из става (1) овог члана који се добровољно јави надлежном органу може се блаже казнити или ослободити казне.

(7) Починилац кривичног дјела из ст. (3) и (4) овог члана који се добровољно јави надлежном органу може се блаже казнити.

Кажњавање за кривична дјела почињена за вријеме ратног стања или ванредног стања или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине

Члан 246 п.

(1) Ко почини кривично дјело из члана 246 а. (Неизвршење и одбијање извршења наређења), става (2); члана 246 б. (Одбијање примања и употребе оружја); члана 246 ц. (Противљење надређеном), става (1); члана 246 д. (Повреда стражарске,

чуварске, патролне или друге сличне службе), ст. (1), (2) и (5); члана 246 е. (Присила према војном лицу у обављању службене дужности), ст. (1) и (2); члана 246 ф. (Напад на војно лице у обављању службе) ст. (1) и (2); члана 246 г. (Злостављање подређеног или млађег); члана 246 х. (Подношење неистинитих пријава и извјештаја); члана 246 и. (Непредузимање мјера за заштиту војне јединице), ст. (1), (4), (5) и (6); члана 246 ј. (Необезбјеђење на војним вјежбама), ст. (1), (4), (5). и (6); члана 246 к. (Непрописан или непажљив однос према повјереном оружју и војној опреми), ст. (1), (4) и (5); члана 246 н. (Недопуштени улазак у војна постројења и неовлашћено прављење скица и цртежа војних постројења или борбених средстава) и члана 246 о. (Самовољно удаљење и бијег из војне јединице или службе), ст. (1) и (2) овог закона, за вријеме ратног стања или ванредног стања или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко почини кривично дјело из члана 246 д. ст. (3) и (6); члана 246 е. става (3); члана 246 ф. става (3); члана 246 и. ст. (2) и (3); члана 246 ј. ст. (2) и (3); члана 246 к. ст. (2) и (3); члана 246 л. (Противзаконито располагање повјереним оружјем или војном опремом); члана 246 м. (Крађа оружја и војне опреме), става (1) и члана 246 о. ст. (3) и (5) овог закона, за вријеме ратног стања или ванредног стања или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко почини кривично дјело из члана 246 а. ст. (1) и (3); члана 246 б. става (1); члана 246 ц. ст. (2), (3) и (4); члана 246 д. става (4); члана 246 ф. става (4); члана 246 м. става (2) и члана 246 о. става (4) овог закона, за вријеме ратног стања или ванредног стања или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

Прелазак и предаја непријатељу

Члан 246 р.

(1) Војно лице које се за вријеме ратног стања или ванредног стања, или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине придружи непријатељској војсци, казниће се казном затвора најмање пет година.

(2) Војно лице које се за вријеме ратног стања, или ванредног стања или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине преда непријатељу прије него што су исцрпљена сва средства и начини одбране, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Неиспуњење дужности за вријеме борбе

Члан 246 с.

(1) Војно лице које за вријеме борбе или непосредно пред борбу не изврши своју дужност, па тиме проузрокује штетне посљедице за војну јединицу, безбједносну операцију или за борбену ситуацију, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако су кривичним дјелом из става (1) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

Напуштање дужности за вријеме борбе без допуштења

Члан 246 т.

(1) Војно лице које за вријеме борбе или непосредно пред борбу без допуштења напусти своју дужност, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако су кривичним дјелом из става (1) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

Напуштање положаја противно наређењу

Члан 246 у.

(1) Војни старјешина који противно наређењу напусти положај са јединицом која му је повјерена прије него што је исцрпио сва средства одбране, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако су кривичним дјелом из става (1) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

Напуштање оштећеног пловила или авиона прије времена

Члан 246 в.

(1) Командант борбеног пловила који за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности, или током ванредног стања, или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине напусти оштећено пловило прије него што је извршио своју дужност по прописима о служби на пловилима, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Члан посаде борбеног пловила који за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности, или за вријеме ванредног стања, или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине напусти оштећено пловило прије него што је командант пловила издао наређење за напуштање, или члан посаде војног авиона који за вријеме рата напусти оштећени војни авион, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако су кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице, починилац ће се казнити:

а) за кривично дјело из става (1) овог члана казном затвора од пет до петнаест година;

б) за кривично дјело из става (2) овог члана казном затвора од двије до десет година.

Остављање непријатељу неоштећених борбених средстава

Члан 246 з.

(1) Војно лице које допусти да непријатељу падне у руке битно неоштећено војно складиште, пловило, авион, тенк или друго борбено средство, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Казном из става (1) овог члана казниће се и ко противно наређењу допусти да непријатељу падну у руке битно неоштећена постројења или други објекти од великог значаја за одбрану државе.

(3) Ко почини кривично дјело из ст. (1) и (2) овог члана из нехата, казниће се казном затвора до три године.

Слабљење борбене готовости и борбене ситуације

Члан 246 д.

(1) Ко у току борбе или непосредно пред борбу ослаби борбену готовост у јединици или нанесе штету борбеној ситуацији, изазивањем незадовољства међу војницима, ширењем узнемиравајућих вијести, бјезањем, бацањем оружја или муниције или ширењем страха или на други начин, казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

(2) Војни старјешина који не предузме потребне мјере према подређеном или војном лицу нижег чина које за вријеме борбе или непосредно пред борбу слаби борбену готовост јединице или наноси штету борбеној ситуацији ширењем узнемирујућих вијести, стварањем нереди и забуне у јединици, или на други начин, казниће се казном затвора од једне до пет година.

(3) Ако су кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Необезбјеђење војне јединице

Члан 246 х.

(1) Војно лице које за вријеме ратног стања или ванредног стања, или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине пропусти

да обезбиди јединицу која му је повјерена, па тиме проузрокује тешке посљедице за јединицу, казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

(2) Ако су кривичним дјелом из става (1) овог члана проузроковане нарочито тешке посљедице за јединицу, починилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

(3) Војно лице које почини кривично дјело из става (1) овог члана из нехата, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

(4) Ако је кривичним дјелом из става (3) овог члана проузрокована посљедица из става (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Неизвјештавање војних органа

Члан 246 у.

(1) Ко за вријеме ратног стања или ванредног стања, или кад је издато наређење за ангажовање и употребу Оружаних снага Босне и Херцеговине не извјести надређеног, старијег или команду о догађају који очигледно захтијева неодложно предузимање војних мјера, казниће се казном затвора до двије године.

(2) Ако су кривичним дјелом из става (1) овог члана проузроковане тешке посљедице, починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Изрицање дисциплинске казне или дисциплинске мјере

Члан 246 w.

За кривично дјело против Оружаних снага Босне и Херцеговине из ове главе овог закона, с прописаном казном затвора до три године, војном лицу може се умјесто кривичноправне санкције изрећи дисциплинска казна или дисциплинска мјера утврђена прописима којима се уређује дисциплинска одговорност у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, ако је дјело нарочито лаког облика и ако то захтијевају интереси службе.

Одговорност за кривично дјело учињено по наређењу надређеног

Члан 246 ww.

Нема кривичног дјела ако његова законска обиљежја оствари подређени по наређењу надређеног, а то је наређење дато у оквиру службене дужности, осим ако се наређење односи на чињење геноцида, ратног злочина, злочина против човјечности или другог кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора десет година или тежа казна, или ако је очигледно да се извршењем наређења чини кривично дјело.

XXII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ДРУГА - ДОГОВОР, ПРИПРЕМАЊЕ, УДРУЖИВАЊЕ И ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

Договор за учињење кривичних дјела

Члан 247.

Ко с другим договори учињење кривичног дјела прописаног законом Босне и Херцеговине, за које се може изрећи казна затвора три године или тежа казна, ако за договор учињења таквог појединог кривичног дјела није прописана тежа казна, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Припремање кривичног дјела

Члан 248.

Ко набави или припреми средства или уклони препреке или подузме какву другу радњу која ствара услове за непосредно учињење, али није дио учињења кривичног дјела прописаног законом Босне и Херцеговине за које се може изрећи казна затвора три године или тежа казна, уколико за припремање појединог кривичног дјела није прописана тежа казна, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Удруживање ради учињења кривичних дјела

Члан 249.

(1) Ко организује групу људи или надруги начин удружује три или више лица у циљу почињења кривичних дјела прописаних законом Босне и Херцеговине ако за такво организовање или удруживање ради учињења појединог кривичног дјела није прописана тежа казна, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко постане припадник групе људи или удружења из става 1. овог члана, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Припадник групе људи који открије групу или припадник удружења који открије удружење прије него што је у њиховом саставу или за њих учинио кривично дјело, може се ослободити од казне.

(4) Организатор који откривањем групе људи или удружења или на други начин спречи учињење кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године, а може се и ослободити од казне.

Организовани криминал⁶

Члан 250.

- (1) Ко учини кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине као припадник групе за организовани криминал, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затвора најмање три године.
- (2) Ко као група за организовани криминал учини кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине за које се може изрећи казна затвора пет година или тежа казна, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затворанајмање пет година.
- (3) Ко организује или било како руководи групом за организовани криминал која заједничким дјеловањем учини или покуша кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине, казниће се казном затвора најмање десет година или дуготрајним затвором.
- (4) Ко постане припадник групе за организовани криминал која заједничким дјеловањем учини или покуша кривично дјело прописано законом Босне и Херцеговине, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затвора најмање једну годину.
- (5) Припадник групе за организовани криминал из ст. 1. до 4. овог члана који открије ту групу, може се ослободити од казне.

XXIII - ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕЋА - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Извршење кривичноправних санкција

Члан 251.

Министарство правде Босне и Херцеговине и надлежна министарства ентитета односно надлежни орган Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине постићи ће споразум у погледу извршења кривичноправних санкција у институцијама у надлежности ентита односно Дистрикта у року од три мјесеца од ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу овог закона

Члан 252.

Овај закон ступио је на снагу 1. марта 2003. године.

⁶Чланом 109. Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/10) ријечи: "злочиначка организација" у тексту чланка 250. се мијењају ријечима: "група за организовани криминал" у одговарајућим падежима, али се не мијења назив чланка. У неслужбеном пречишћеном тексту Кривичног закона Босне и Херцеговине, на хрватском језику, назив члана је другачији, односно гласи: "Организовани криминал", док је на босанском језику, назив члана идентичан називу члана на српском језику.

***

(“Службени гласник БиХ“, број 54/04)

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу одмах и одмах се објављује.

***

(“Службени гласник БиХ“, број 61/04)

Члан 11.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(“Службени гласник БиХ“, број 30/05)

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(Службени гласник БиХ“, број 53/06)

Члан 10.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(“Службени гласник БиХ“, број 55/06)

Члан 5.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(“Службени гласник БиХ“, број 8/10)

Члан 112.

Овај Закон ступа на снагу деведесетог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

("Службени гласник БиХ", број 47/14)

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

("Службени гласник БиХ", број 22/15)

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

("Службени гласник БиХ", број 40/15)

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(„Службени гласник БиХ“, број 35/18)

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

***

(„Службени гласник БиХ“, број 46/21)

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Овај Закон ступа на снагу осам дана од дана објављивања на службеној интернетској страници Уреда високог представника или један дан од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", који год од тих дана наступи раније.

***

(„Службени гласник БиХ“, број 31/23)

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објаве на службеној страници Канцеларије високог представника или дан након објаве у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, штагод наступи раније.